

การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคม
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

นางชุตินา ไชยสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

DEVELOPMENT OF A CAUSAL MODEL OF SOCIAL RESPONSIBILITY
OF UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS

Mrs. Chutima Chaiyasit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research Methodology

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบ

ต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

โดย

นางชุตติมา ไชยสิทธิ์

สาขาวิชา

วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา

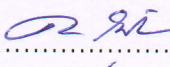
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณี แกมเกต

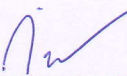
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณี แกมเกต)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กัณฑ์ทัย คัดังพหล)

ชุตินา ไชยสิทธิ์ : การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของ
 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. (DEVELOPMENT OF A CAUSAL MODEL OF
 SOCIAL RESPONSIBILITY OF UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS)
 อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ.ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ, 224 หน้า.

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของ
 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
 ระหว่างนักเรียนในเมืองกับนักเรียนนอกเมือง 3) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของ
 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 4) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อ
 สังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 843 คน
 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน มีค่า
 ความเที่ยงระหว่าง .827 ถึง .937 และแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน มีค่าความเที่ยงระหว่าง .731 ถึง
 .941 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ความเ้
 ความโค้ง ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย สถิติทดสอบที่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการวิเคราะห์อิทธิพล โดยใช้
 โปรแกรม SPSS for Windows และโปรแกรม LISREL for Windows ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมี 4 องค์ประกอบ คือ ความรับผิดชอบต่อ
 ครอบครัว ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน และความรับผิดชอบต่อชุมชน มีตัวบ่งชี้ 12 ตัว
 คือ 1) การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง 2) การช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย 3) การเคารพสิทธิของเพื่อน
 4) การให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูก 5) การช่วยเหลืองานของโรงเรียน 6) การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน 7) การรักษา
 ทรัพย์สินบัติของโรงเรียน 8) การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม 9) การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม 10) การรักษาสมบัติของ
 ส่วนร่วม 11) การปฏิบัติตามกฎหมาย และ 12) การรักษาสีงแวดล้อม

2. ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนในเมืองกับนักเรียน
 นอกเมืองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่พัฒนาขึ้น
 ประกอบด้วย ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านสังคมและ
 สื่อมวลชน ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่
 ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านครอบครัว โดยส่งผ่านปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยที่มี
 อิทธิพลรวมสูงสุดต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านนักเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .80 รองลงมา คือ ปัจจัย
 ด้านโรงเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .39

4. โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่พัฒนาขึ้น มีความ
 สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 42.54$ df = 51 p = .794 GFI = 99 AGFI = 98 RMSEA = .000 RMR = .004)
 โดยตัวแปรโมเดล อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
 ได้ร้อยละ 82

ภาควิชา: วิทยาลัยและจิตวิทยาการศึกษา ลายมือชื่อนิสิต..... *ชุตินา ไชยสิทธิ์*
 สาขาวิชา: วิทยวิทยาการวิจัยการศึกษา ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก..... *Ann*
 ปีการศึกษา: 2554

5383820627: MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH METHODOLOGY

KEYWORDS : CAUSAL MODEL / SOCIAL RESPONSIBILITY / UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS

CHUTIMA CHAIYASIT : DEVELOPMENT OF A CAUSAL MODEL OF SOCIAL RESPONSIBILITY OF UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS.

ADVISOR : ASSOC.PROF. WANNEE KAEMKATE, Ph.D., 224 pp.

The purposes of this research were 1) to study the factors and the indicators of social responsibility of upper secondary school students, 2) to compare level of social responsibility of upper secondary school students between urban students and suburb students, 3) to develop a causal model of social responsibility of upper secondary school students, 4) to examine the goodness of fit of a causal model of social responsibility of upper secondary school students. The research sample consisted of 843 upper secondary school students. The two types of research instrument were a questionnaire including factors affecting to social responsibility of students which had the reliability coefficients .827 to .937 and a measure of social responsibility of students which had the reliability coefficients .731 to .941. The analyses statistical used in this study were : percentage, mean, standard deviation, maximum, minimum, skewness, kurtosis, coefficient of variation, t-test , confirmatory factor analysis and path analysis, all of which employing SPSS and LISREL programs for Windows. The research findings were as follows:

1. There were 4 factors of social responsibility of upper secondary school students which are responsibility to family, responsibility to friends, responsibility to school, and responsibility to communities. Those factors could be divided into 12 indicators which are 1) respect to and obeying the teaching of the parents, 2) responding to the assignments, 3) respect to the rights of friends, 4) to help friends in the right way, 5) assistance to the school activities, 6) to keep reputation of the school, 7) care of school property, 8) to cooperate in solving social problems, 9) to help others in the society, 10) care of public property, 11) to follow the laws, and 12) to save the environment.

2. The social responsibility of upper secondary school students between urban students and suburb students had no difference with statistical significance at .05.

3. The causal model of social responsibility of upper secondary school students that has been created consisted of the factors with direct effects to social responsibility which are factors of students, factors of social and media, factors of school, and factors of family. And the factors with indirect effects to social responsibility were factors of social and media, factors of school and factors of family which were gained through the factors of students. The most total effect to social responsibility was the factors of students with .80 of effect size, followed by the factors of school with .39 of effect size.

4. The causal model of social responsibility of upper secondary school students that has been created fit to the empirical data ($\chi^2 = 42.54$ df = 51 p = .79 GFI = .99 AGFI = .98, RMSEA = .000, RMR = .004). And the model indicated 82% of the variance in the social responsibility of upper secondary school students.

Department : Educational Research and Psychology

Field of Study : Educational Research Methodology

Academic Year : 2011

Student's Signature Chutima Chaiyasit

Advisor's Signature Wannee Kaemkate

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความเมตตากรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้สละเวลาในการให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ในการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ อาจารย์ที่ ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ อาจารย์ ดร.กนต์ฤทัย คลังพหล กรรมการ ที่ให้ความกรุณาในการ สอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง อาจารย์ ดร.สังวรณ์ ังดกระโทก อาจารย์ ดร.วรรณิ์ เจตจำนงนุช อาจารย์ ดร.พชชนัน นิรมิตไชนนนท์ และ อาจารย์ ดร.อธิวัฒน์ เจียวิวรรณกุล ที่สละเวลาอันมีค่าในการตรวจเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อ การพัฒนาเครื่องมือวิจัยให้มีคุณภาพ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัย ขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ นายประสงค์ กัดแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนวิเศษไชยชาญ “ตันติวิทยานูมิ” ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยศึกษาต่อ ขอขอบคุณเพื่อนๆ สาขาวิชาวิทยาการวิจัยการศึกษาทุกคนที่เป็นกำลังใจ ให้คำแนะนำ ปรึกษาปัญหา ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อเชิดเกียรติ คุณแม่สุมาลี โพธิเวชกุล ที่ให้การสนับสนุนในการศึกษาต่อ ขอขอบคุณ นายยุทธภูมิ ไชยสิทธิ์ ที่ช่วยเหลือในการเดินทางและเป็นกำลังใจที่สำคัญ และขอบคุณญาติพี่น้องทุกคนที่ให้กำลังใจมาโดยตลอด จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม.....	8
ตอนที่ 2 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง...	13
ตอนที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	53
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง.....	85
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	94

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	114
สรุปผลการวิจัย.....	115
อภิปรายผลการวิจัย.....	118
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	128
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	129
รายการอ้างอิง.....	130
ภาคผนวก.....	139
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	140
ภาคผนวก ข ตัวอย่างแบบสอบถาม.....	142
ภาคผนวก ค ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ (IOC).....	149
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์หึ่งค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของความ รับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	156
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคม.....	179
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	224

สารบัญญัตราจ

ตารางที่		หน้า
2.1	การสังเคราะห์องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม.....	20
2.2	การสังเคราะห์ด้วบ่งชี้คุณลักษณะของความรับผิดชอบต่อสังคม.....	24
2.3	การสังเคราะห์ด้วบ่งชี้ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม.....	44
3.1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	56
3.2	โครงสร้างการวัดด้วแปร.....	62
3.3	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	64
3.4	ด้วแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ของด้วแปรในองค์ประกอบปัจจัยด้านครอบครัว.....	66
3.5	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันันของโมเดลการวัดปัจจัยด้านครอบครัว...	67
3.6	ด้วแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ของด้วแปรในองค์ประกอบปัจจัยด้านโรงเรียน.....	68
3.7	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันันของโมเดลการวัดปัจจัยด้านโรงเรียน.....	68
3.8	ด้วแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ของด้วแปรในองค์ประกอบปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน.....	69
3.9	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันันของโมเดลการวัดปัจจัยด้านสังคมและ สื่อมวลชน.....	70
3.10	ด้วแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ของด้วแปรในองค์ประกอบปัจจัยด้านนักเรียน.....	72
3.11	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันันของโมเดลการวัดปัจจัยด้านนักเรียน.....	73
3.12	ด้วแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ของด้วแปรในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อครอบครัว.....	74
3.13	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันันของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อ ครอบครัว.....	75
3.14	ด้วแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ของด้วแปรในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อเพื่อน.....	76

ตารางที่	หน้า
3.15	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัด ความรับผิดชอบต่อเพื่อน..... 77
3.16	ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ของตัวแปรในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อโรงเรียน..... 78
3.17	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัด ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน..... 78
3.18	ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ของตัวแปรในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อชุมชน..... 80
3.19	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัด ความรับผิดชอบต่อชุมชน..... 81
4.1	ผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง..... 89
4.2	ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อ สังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย..... 96
4.3	องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย..... 98
4.4	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ ค่าสถิติตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรการวัดความรับผิดชอบต่อสังคม..... 99
4.5	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย..... 101
4.6	ค่าสถิติพื้นฐานของตัวบ่งชี้รวมของความรับผิดชอบต่อสังคม..... 105
4.7	การเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย..... 106
4.8	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของความ รับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย..... 110
4.9	การวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย..... 112

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนิสิตปริญญาตรี สาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	15
2.2	โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	16
2.3	โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	18
2.4	โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคม.....	25
2.5	ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของบุคคล ปัจจัยส่วนบุคคล และสิ่งแวดล้อม ของ Bandura.....	31
2.6	ขั้นของการเรียนรู้โดยการเลียนแบบของ Bandura.....	32
2.7	ส่วนประกอบของการเรียนรู้ของ Bandura.....	32
2.8	ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของบุคคล ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัย สิ่งแวดล้อมตามทฤษฎี Bandura.....	34
2.9	ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยม ความเชื่อและการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมของ Morrison.....	35
2.10	โมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย.....	36
2.11	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.....	37
2.12	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน.....	39
2.13	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัย ขอนแก่น.....	40
2.14	โมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม.....	43
2.15	กรอบแนวคิดโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย.....	52
3.1	ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดองค์ประกอบปัจจัยด้านครอบครัว.	67
3.2	ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดองค์ประกอบปัจจัยด้านโรงเรียน....	69

ภาพที่		หน้า
3.3	ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดองค์ประกอบปัจจัย ด้านสังคมและสื่อมวลชน.....	71
3.4	ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดองค์ประกอบปัจจัยด้านนักเรียน....	73
3.5	ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดองค์ประกอบ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว.....	75
3.6	ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดองค์ประกอบ ความรับผิดชอบต่อเพื่อน.....	77
3.7	ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดองค์ประกอบ ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน.....	79
3.8	ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดองค์ประกอบ ความรับผิดชอบต่อชุมชน.....	81
4.1	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบ ต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	103
4.2	โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย.....	116

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมในปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และรวดเร็ว ส่งผลให้คนในสังคมต้องปรับตัวเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม วิธีการดำรงชีวิต ขนบธรรมเนียม เกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย กลายเป็นสังคมที่มีการแข่งขันกันสูง คนในสังคมมุ่งหาผลประโยชน์เข้าตนเองและพวกพ้อง เกิดการเอาัดเอาเปรียบผู้อื่น ไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนที่จะเกิดกับบุคคลรอบข้างและสิ่งแวดล้อม เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม นำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสิ่งแวดล้อม การทุจริตคอร์รัปชัน เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการหย่อนด้านคุณธรรม จริยธรรมของคนในสังคม คนในสังคมขาดความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ส่งผลกระทบทั้งคนและสิ่งแวดล้อมรอบตัว (สุรศักดิ์ หลาบมาลา, 2552)

การพัฒนาประเทศต้องเริ่มจากการพัฒนาคนให้เป็นคนดีมีจริยธรรม ได้แก่ การมีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต มีน้ำใจ สามัคคี และมีความรับผิดชอบต่อ เป็นต้น ความรับผิดชอบต่อ (responsibility) เป็นจริยธรรมอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะความรับผิดชอบต่อเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญในการทำงาน คนที่มีความรับผิดชอบต่อจะทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของ คนในสังคม ความรับผิดชอบต่อแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง (self responsibility) และความรับผิดชอบต่อสังคม (social responsibility) (ภัสรา อรุณมีศรี, 2533; ยุวรี ผลพันธิน, 2551; กองวิจัยการศึกษากรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ, 2542 อ้างถึงใน ไพโรจน์ ขวัญคง, 2551; น้อมพร เสน่ห์ธรรมศิริ, 2552) ความรับผิดชอบต่อตนเองเป็นการทำหน้าที่เพื่อตนเอง เช่น การเตรียมตัวในการเรียน การทำการบ้าน เป็นต้น ส่วนความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองเพื่อบุคคลอื่นหรือเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น การให้คำแนะนำเพื่อนในสิ่งที่ถูกต้อง ช่วยงานโรงเรียน ให้ความร่วมมือในกิจกรรมของชุมชนหรือสังคม และเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ ความรับผิดชอบต่อสังคมมีความหมายใกล้เคียงกับจิตสาธารณะหรือจิตอาสา กล่าวคือ จิตอาสาหรือจิตสาธารณะ หมายถึง ความสำนึกในการอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ด้วยการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น (ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์, 2550) ในขณะที่ ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้เหมาะสมกับบทบาทตามระเบียบของสังคม รวมถึงความมุ่งมั่นตั้งใจ การมีส่วนร่วม การให้ความร่วมมือและช่วยเหลือสังคมโดยมุ่งประโยชน์ที่จะเกิดกับสังคมส่วนรวม (Wentzel, 1991; Berman, 1997 อ้างถึงใน Honeyman, 2020; Silva, Sanson, Smart

และ Toumbourou, 2004; จันทรจิรา มูลเมือง, 2535; เวคิน วุฒิมวงศ์, 2541; ธาวิรัตน์ ยิ่งยง, 2542; ปรีชา การสอาด, 2547; พระมหาสมควร ชุนภิบาล, 2550) ดังนั้น ความรับผิดชอบต่อสังคมและจิตสาธารณะหรือจิตอาสาจึงมีความแตกต่างกันตรงที่จิตสาธารณะหรือจิตอาสาเป็นการสมัครใจ เต็มใจอยากที่จะช่วยเหลือสังคม แต่ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นทั้งการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนเองที่มีต่อผู้อื่นและยังเป็นการอาสาช่วยเหลือสังคมด้วย (ฉันทนา จันทรบรรจง, จิตราภรณ์ ไยศิลป์ และ สุภาภรณ์ กิติรัชตานนท์, 2554)

บุคคลแต่ละคนมีความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกันซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ตามทฤษฎีของ Bandura (1969, อ้างถึงใน สุรางค์ ใคว์ตระกูล, 2552) กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลเป็นผลจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ความต้องการในการเรียนรู้ของบุคคลประกอบกับการได้รับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุการเกิดพฤติกรรม โดยที่บุคคลและสิ่งแวดล้อมต้องมีอิทธิพลต่อกันและกัน ดังนั้นปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนต้องเป็นสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วม ได้รับรู้การกระทำของบุคคลต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมเหล่านั้น ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน สังคมและสื่อมวลชน เช่น การที่พ่อแม่ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูก ครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน หรือแม้แต่การได้รับรู้ การแสดงพฤติกรรมของบุคคลสำคัญ ดารา ผ่านสื่อต่าง ๆ ทำให้นักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมเหล่านั้น นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายในตัวนักเรียนเองเช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพทัศนคติ ที่ส่งอาจจะผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนด้วย (ยุวรี ผลพันธิน, 2551)

ในปัจจุบันลักษณะของสังคมไทย แบ่งเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบทหรือสังคมนอกเมือง ลักษณะของสังคมสองแบบนี้มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ สังคมเมืองเป็นสังคมที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น มีความเจริญทางด้านวัตถุ เป็นศูนย์กลางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ คนในสังคมเมืองมีการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน ทั้งด้านความคิด ความเชื่อ ศาสนา มีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย การติดต่อและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นไปตามสถานการณ์และความจำเป็นมากกว่าการติดต่อกันเป็นส่วนตัว (นิเทศ ดินณะกุล, 2551) ส่วนสภาพสังคมชนบทหรือสังคมนอกเมือง คนในสังคมจะมีลักษณะการดำรงชีวิตที่คล้ายคลึงกันมากกว่าคนในสังคมเมือง คนในสังคมนอกเมืองมักประกอบอาชีพเกษตรกรรม พึ่งพาธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะมีความเป็นส่วนตัวสนิทสนมใกล้ชิดกันมากกว่าคนในเมือง (โสมสิต บันเปี่ยมราษฎร์, 2532) ดังนั้นความแตกต่างระหว่างสังคมในเมืองกับสังคมนอกเมืองทำให้คนในแต่ละสังคมมีความแตกต่างกันไปด้วย นักเรียนที่อยู่ในสังคมเมืองต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมแบบในเมือง

ส่วนนักเรียนที่อยู่นอกเมืองก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมนอกเมือง ด้วยเหตุนี้การแสดงผลพฤติกรรมของนักเรียนทั้งสองกลุ่มจึงมีความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่

การจัดการศึกษาในระบบแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา สำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาในระดับนี้จึงมีทั้งนักเรียนที่อยู่ในวัยเด็กและวัยรุ่น นักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยเด็กถึงวัยรุ่นตอนต้น จะได้รับการอบรมสั่งสอน ทั้งด้านความรู้ คุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายซึ่งจะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ นักเรียนกลุ่มนี้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ นักเรียนจะแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง ชอบรวมกลุ่มอยู่กับเพื่อนชอบความท้าทาย ต้องการการยอมรับจากคนรอบข้าง (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ, 2552) พฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนวัยนี้จะมาจากการกลุ่มเพื่อน กล่าวคือ นักเรียนที่คบเพื่อนดีก็จะมีประพฤติดี เช่น การรวมกลุ่มกันทำประโยชน์เพื่อสังคมหรือช่วยเหลือบุคคลที่ได้รับความเดือดร้อน ในทางตรงข้ามถ้านักเรียนอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงไปในทางลบ ก็อาจก่อปัญหาขึ้นได้ นอกจากเพื่อนแล้ว การจัดการเรียนการสอนของครู การเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การได้รับแบบอย่างจากสื่อมวลชน ก็มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนเช่นกัน ประสพการณ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนในวัยนี้ได้รับจะส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนเมื่อเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนหนึ่งศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปก็ได้รับการอบรมสั่งสอนต่อไปแต่นักเรียนอีกส่วนหนึ่งที่ไม่ได้ศึกษาต่อ โอกาสที่จะได้รับการพัฒนาจึงมีน้อยลง

จากการศึกษาและค้นคว้างานวิจัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า ได้มีนักวิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมในแง่มุมต่าง ๆ ได้แก่ การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบสังคมนักเรียน (พรชัย รอดสมจิตร, 2527; จันทรีจิรา มูลเมือง, 2535) การวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม (กมลรัตน์ ทวีชชาติวิทยากุล, 2531; ปรีชา การสอาด, 2547) การพัฒนาแบบวัดและประเมินความรับผิดชอบต่อสังคม (ภัสรา อรุณมีศรี, 2533; จริญญา เฉลาประโคน, 2545; ดุสิต อุทิศพงษ์, 2547) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถในการคิดและความรับผิดชอบต่อสังคมของ (ธารีรัตน์ ยิ่งยง, 2542) และการศึกษาบทบาทครอบครัวและสถานศึกษาในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา (สาวิตรี แสงศิลป์ และน้ออน พิณประดิษฐ์, 2551) ข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยเหล่านี้ทำให้ได้ความรู้ในด้าน 1) ระดับความรับผิดชอบต่อสังคม 2) ตัวบ่งชี้เชิงพฤติกรรมที่แสดงว่านักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม 3) แบบวัดและประเมินความรับผิดชอบต่อสังคม 4) ความสัมพันธ์

ระหว่างตัวแปรที่ศึกษากับความรับผิดชอบต่อสังคม และ 5) สภาพการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม จากข้อค้นพบดังกล่าวผู้วิจัยพบว่า ยังขาดการศึกษาค้นคว้าด้านปัจจัยเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งการศึกษานี้จะทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่จะทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคมและยังสามารถวัดระดับความรับผิดชอบต่อสังคมได้อีกด้วย

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่อยู่ในเมืองและนอกเมือง ซึ่งในการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจะทำให้ทราบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุที่จะทำให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบต่อสังคมมาจากปัจจัยใดบ้าง เพื่อจะได้นำไปพัฒนานักเรียนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น ส่วนการศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่อยู่ในเมืองกับนักเรียนที่อยู่นอกเมืองจะทำให้ทราบว่านักเรียนในเมืองกับนอกเมืองมีความรับผิดชอบต่อสังคมต่างกันอย่างไร เพื่อจะได้ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบต่อสังคมได้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่นักเรียนอาศัยอยู่

คำถามวิจัย

1. ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีองค์ประกอบและตัวบ่งชี้อะไรบ้าง
2. ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนที่อยู่ในเมืองกับนักเรียนที่อยู่นอกเมืองมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. ปัจจัยเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีอะไรบ้าง และมีรูปแบบความสัมพันธ์เป็นอย่างไร
4. โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนในเมืองกับนักเรียนนอกเมือง

3. เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้

2.1 ตัวแปรตาม คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน และความรับผิดชอบต่อชุมชน

2.2 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร ดังนี้

2.2.1 ปัจจัยด้านครอบครัว วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม

2.2.2 ปัจจัยด้านโรงเรียน วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ การเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม และการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู

2.2.3 ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชน และการได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคม

2.2.4 ปัจจัยด้านนักเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของตนเองโดยมุ่งผลประโยชน์ที่จะเกิดกับส่วนรวม การยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง รวมถึงการปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้น โดยการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อครอบครัว เพื่อน โรงเรียน และชุมชน

ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่หรือการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อสมาชิกในครอบครัว ด้วยการเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง และการช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย

ความรับผิดชอบต่อเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกต่อเพื่อนด้วยการเคารพสิทธิของเพื่อนและการให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูกต้อง

ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่หรือพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกต่อโรงเรียน ด้วยการช่วยเหลืองานของโรงเรียน การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน และการรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน

ความรับผิดชอบต่อชุมชน หมายถึง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและประเทศชาติด้วยการให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสังคม การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม การรักษาสมบัติของส่วนรวม การปฏิบัติตามกฎหมายและการรักษาสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยด้านครอบครัว หมายถึง การกระทำหรือแนวคิดของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบุตร หลาน โดยถ่ายทอดผ่านการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง การปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง การปลูกฝังด้านความรับผิดชอบต่อสังคมแก่บุตรหลาน

ปัจจัยด้านโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการของโรงเรียนและครู ในการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนด้วยการทำกิจกรรมต่าง ๆ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู

ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน หมายถึง การได้รับแบบอย่างจากกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลในสังคม เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม และการได้รับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม จากสื่อมวลชน

ปัจจัยด้านนักเรียน หมายถึง ลักษณะภายในของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก ความต้องการ การแสดงออก เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

นักเรียนในเมือง หมายถึง นักเรียนที่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง

นักเรียนนอกเมือง หมายถึง นักเรียนที่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตอำเภอเมือง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมที่พัฒนาขึ้นมีประโยชน์ทางด้านวิชาการ คือ ทำให้ได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากนี้ยังได้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมที่พัฒนาขึ้น มีประโยชน์ในทางปฏิบัติ แก่ผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง ครู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยมาเป็นสารสนเทศพื้นฐานเพื่อใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 4 ข้อ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนในเมืองกับนักเรียนนอกเมือง 3) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและ 4) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ตอนที่ 2 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตอนที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และตอนที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม

1. ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคม (Responsibility)

ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นจะต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน เพราะเป็นส่วนสำคัญในการใช้ชีวิตประจำวันและช่วยให้การอยู่ร่วมกันกับคนอื่นในสังคมเป็นไปอย่างปกติสุข การส่งเสริมพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านต่างๆ ให้กับนักเรียนนั้นจะต้องสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียนทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน โดยส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อตนเอง และพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านต่าง ๆ ที่มีต่อส่วนรวม (น้อมพร เสน่ห์ธรรมศิริ, 2552)

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิดเกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่าได้มีนักวิชาการนำเสนอแนวคิดและให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมในมุมมองต่าง ๆ ดังเช่น ภัสรา อรุณมีศรี (2533) ที่ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมว่า เป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติให้เสร็จเรียบร้อย ตามระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของพระมหาสมควร ขุนภิบาล (2550) และอรุณวรรณ เทียวรอบ (2550) ที่กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นพฤติกรรมที่บุคคลรับรู้และแสดงออกด้วยการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสนใจ เต็มใจ เอาใจใส่ต้องการมีความเพียรพยายามมุ่งให้งานประสบความสำเร็จ และยังคงคำนึงถึงผลที่เกิดจากการทำงานของตนเองยอมรับ ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น จะเห็นได้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมให้ความสำคัญในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่

ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ ยอมรับและปรับปรุงแก้ไขผลที่เกิดจากการกระทำให้ดีขึ้น นอกจากนี้ สมเกียรติ ถุงแก้ว (2548) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบที่ครอบคลุมไปถึง การรักษาสีทธิและหน้าที่ของตนเอง สอดคล้องกับ ยูวรี ผลพันธ์ิน (2551) ที่กล่าวว่า ความรับผิดชอบ เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองที่พึงปฏิบัติโดยไม่มีใครบังคับ ไม่เพิกเฉย ไม่ละเลยต่อสิทธิและหน้าที่ที่มีความตั้งใจเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ มีความมานะพยายาม ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา และละเอียดรอบคอบต่อหน้าที่และสิ่งที่ตนเองปฏิบัติ ผลการปฏิบัติบรรลุความสำเร็จถูกต้องและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยอมรับผลการกระทำทั้งผลดีผลเสียและปรับปรุงให้ดีขึ้น ในขณะที่ ไพโรจน์ ขวัญคง (2551) ให้ความหมายรวมไปถึงการพยายามแสวงหาความรู้ในการนำมาปรับปรุงงานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ทองศรี คงทวี (2550) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่าเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงถึงความสำนึกในการกระทำควบคุมพฤติกรรมรวมทั้งแสดงถึงการรู้จักหน้าที่ของตนเองและมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ และแบ่งประเภทของความรับผิดชอบ เป็น ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อเพื่อน ต่อครอบครัว ต่อโรงเรียน ต่อชุมชน สังคมและต่อประเทศชาติ ในขณะที่ กองวิจัย การศึกษา กรมวิชาการ (2542) แบ่งประเภทของความรับผิดชอบเป็น 2 ประเภท คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม โดยให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การแก้ปัญหาทุกชนิดที่ทำให้ตนเองเป็นทุกข์ และให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองที่มีต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และประเทศชาติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

จากความหมายของความรับผิดชอบที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมว่า หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ เพียรพยายามที่จะประสบความสำเร็จในงานที่ทำรวมถึงการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเองพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขการกระทำของตนเองให้ดีขึ้น ซึ่งความรับผิดชอบต่อสังคมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม

2. ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility Theory)

จากการศึกษาค้นคว้า ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ พบว่า ยังไม่มีนักวิชาการได้กล่าวถึงทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยตรง ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับ ด้านองค์กรธุรกิจ อุตสาหกรรม ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดความเป็นมาของความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อสารมวลชน ดังนี้

ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อสารมวลชน เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อปี 1904 จากการนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร ของหนังสือพิมพ์เสรีในทางลบแก่บุคคลในสังคม ส่งผลให้

นักวิชาการเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาเป็นจรรยาบรรณวิชาชีพ สาระของจรรยาบรรณได้กล่าวถึง ความปรารถนาที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้อง ความรู้เกี่ยวกับปัญหาที่จะเกิดขึ้น และความรู้สึกรับผิดชอบทางศีลธรรม จริยธรรม อย่างจริงจัง (Joseph Pulitzer, 1904 อ้างถึงใน ศุภรัตน์ วิฑิตกุลเจริญ, 2540) ทำให้แนวคิดนี้ถูกเรียกว่า แนวคิดเสรีนิยมแนวใหม่ (Neo-liberalism) เพราะการมีเสรีภาพของสื่อต่างๆ ถูกกำหนดขอบเขตด้วยความรับผิดชอบในจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยการควบคุมของสถาบันอิสระ ต่อมาในปี 1927 ได้จัดตั้งคณะกรรมการการสื่อสารทำหน้าที่ออกใบอนุญาตควบคุมดูแลการใช้คลื่นออกอากาศในปี 1934 ต่อมา คณะกรรมการเสรีภาพสื่อมวลชน ได้นำเสนอรายงานในหัวข้อ สื่อมวลชนที่มีเสรีภาพและความรับผิดชอบ ซึ่งถูกวิพากษ์วิจารณ์ จากบุคคลในวงการสื่อสารมวลชนเป็นอย่างมาก แต่ก็เป็นการส่งเสริมให้ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมก็มีความชัดเจนขึ้น หลักการของทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชน ได้แก่ 1) การยอมรับและบรรลุน้ำหนักที่ความรับผิดชอบต่อสังคม กล่าวคือ เป็นการให้บริการข้อมูลข่าวสาร การอภิปรายในเรื่องของส่วนรวม 2) มีมาตรฐานของการนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร ข้อเท็จจริง ที่ถูกต้อง 3) รักษาสิทธิของบุคคล โดยการติดตามการกำหนดนโยบายของรัฐ 4) หลีกเลี่ยงการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่อาจก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม 5) ทำหน้าที่เพื่อคนส่วนมาก นำเสนอความหลากหลายทางความคิดจากคนในสังคม 6) ตอบแทนสังคมด้วยการให้ความบันเทิงที่ดีมีคุณภาพแก่บุคคลในสังคม

จากข้อความดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชน ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจน ถูกต้อง แก่บุคคลทุกฝ่ายในสังคม สะท้อนความคิดที่หลากหลายในสังคม พึงทักษ์สิทธิของบุคคลในสังคมรวมถึงการคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการนำเสนอข่าวสารด้วย นอกจากนี้ ความรับผิดชอบต่อสังคมยังมีการกล่าวถึงและนำมาใช้ในด้านองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม อีกด้วย

ความรับผิดชอบต่อสังคม ถูกเรียกในชื่อที่แตกต่างกันไป ได้แก่ Corporate Social Responsibility: CSR บางองค์กรใช้คำว่า Social Responsibility: SR ซึ่งทั้งสองคำนี้มีความหมายเดียวกัน ในปัจจุบันองค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน (International Organization for Standardization: ISO) ได้มีการกำหนดมาตรฐาน ISO 26000 เป็นมาตรฐานที่ว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ISO ให้ความหมายของ CSR ว่าเป็นการดำเนินงานขององค์กรที่มีตอบสนองต่อสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งให้เกิดประโยชน์กับคน ชุมชน และสังคมโดยต้องทำด้วยความสมัครใจ และกำหนดคุณลักษณะขององค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม 7 ข้อ ได้แก่ 1) มีความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ (accountability) 2) มีความโปร่งใส (transparency) 3) มีพฤติกรรมทางจริยธรรม (ethical behaviour) 4) คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) 5) ยึดหลักของกฎหมาย หรือหลักนิติธรรม (rule of law) 6) มีแนวทางการปฏิบัติ

ที่เป็นสากล (international norms) และ 7) ยึดหลักสิทธิมนุษยชน (human rights) นอกจากนี้ ISO ยังได้กำหนดแนวทางสำหรับองค์กรนำไปปฏิบัติ เพื่อให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยการให้องค์กรดำเนินการกำกับดูแลการปฏิบัติงานขององค์กร ดูแลเรื่องรักษาสิทธิมนุษยชน ให้ความรู้และฝึกทักษะการปฏิบัติงานแก่พนักงานในองค์กร ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญไม่เอาเปรียบผู้บริโภค และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จากข้อความดังกล่าว สรุปความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรได้ว่า เป็นการปฏิบัติงานขององค์กรที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรไม่ว่าจะเป็นบุคลากรภายในองค์กร หรือ บุคคลภายนอกองค์กร รวมไปถึงสิ่งแวดล้อมในชุมชน และสังคม ทั้งนี้การปฏิบัติดังกล่าวต้องอยู่บนหลักสิทธิมนุษยชน ปฏิบัติตามหลักจริยธรรม

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคสื่อสารมวลชน ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม มีประเด็นสำคัญที่สอดคล้องกันคือ เป็นการปฏิบัติหน้าที่อยู่บนหลักจริยธรรม และคำนึงถึงผลกระทบต่อบุคคลหรือสิ่งแวดล้อม สำหรับความรับผิดชอบต่อสังคมที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดที่คล้ายคลึงกับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3. ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)

ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นความรับผิดชอบต่อประเภทหนึ่งที่มีลักษณะการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เน้นไปที่การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมภายนอก ดังนั้นความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน จึงเน้นที่บริบทใกล้ตัวของนักเรียน เช่น ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน และชุมชน ที่นักเรียนอาศัยอยู่ จากการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิด ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมที่นักวิชาการได้ให้ความหมาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

Wentzel (1991) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน เนื่องจาก ความรับผิดชอบต่อสังคมถูกกำหนดไปตามกฎ ระเบียบ ประเพณี และบรรทัดฐานทางสังคมของแต่ละสังคมและบทบาทที่คาดหวังจากสังคม ในขณะที่ Berman (1997, อ้างถึงใน Honeyman, 2010) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นลักษณะของบุคคลหรือทัศนคติที่สนับสนุนการทำงานร่วมกันอย่างมีคุณภาพ โดยบุคคลในสังคมต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนและรับผิดชอบต่อสมาชิกในสังคมใหญ่ แนวคิดของความรับผิดชอบต่อสังคมมุ่งเน้นไปที่ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับคนอื่น ๆ และสังคมขนาดใหญ่ สอดคล้องกับ Silva, Sanson, Smart และ Toumbourou (2004) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมเกี่ยวข้องกับทัศนคติของแต่ละบุคคลและพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกโดยเจตนาและสมัครใจมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือชุมชน สังคม ให้เกิดประโยชน์ จากแนวคิดของนักวิชาการ

ต่างชาติดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง คุณลักษณะของบุคคล ทัศนคติที่แสดงออกโดยสมัครใจ มุ่งผลประโยชน์ที่จะเกิดกับส่วนรวม ซึ่งบุคคลจะมีความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกันไปออกไป ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม ในขณะที่ จันทรจิรา มูลเมือง (2535) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์กับสถานการณ์หรือบุคคลด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองในฐานะสมาชิกที่ดีของสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคมที่ตนอาศัยอยู่ สอดคล้องกับแนวคิดของ ดุสิต อุทิศพงษ์ (2547) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมว่าเป็นการกระทำที่แสดงออกต่อสถานการณ์หรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในสังคมที่ตนดำรงอยู่ ด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะสมาชิกที่ดี จากแนวคิดของนักวิชาการไทยดังกล่าว พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมจะให้ความสำคัญในเรื่อง หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมในสังคม โดยมุ่งให้เกิดประโยชน์กับส่วนรวมเป็นหลัก นอกจากนี้ ปรีชา การสอาด (2547) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่แสดงออกมาในลักษณะของการมีความตั้งใจ ความพยายาม ความเอาใจใส่ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบของสังคม มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม บำเพ็ญประโยชน์ สร้างสรรค์ความเจริญให้สังคมอย่างเต็มความสามารถ ช่วยกันดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลที่จะเป็นภัยต่อสังคม งดเว้นการกระทำที่เป็นผลเสียหายแก่สังคม ให้ความช่วยเหลือและให้ความรู้ ความสนุกเพลิดเพลินแก่คนในสังคมตามความสามารถของตนเอง อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของสังคม ป้องกัน พัฒนาแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคม ปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง งดเว้นการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ส่วนรวม และสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่สังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เวคิน วุฒิวงศ์ (2541) ที่สรุปความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมว่า เป็นการที่บุคคลได้คิดและปฏิบัติตนให้มีวินัยในตนเอง และยึดมั่นต่อกฎเกณฑ์ของสังคม รักษาสิทธิและหน้าที่ของตนโดยไม่ละเมิดสิทธิหน้าที่ของผู้อื่น กระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความเพียรพยายามและยอมรับผลของการกระทำของตน รวมถึงกระทำตนช่วยเหลือสังคมที่ตนอยู่ ส่วน ธาวิรัตน์ ยิ่งยง (2542) และพระมหาสมควร ขุนภิบาล (2550) กล่าวถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในด้าน การรับรู้ฐานะบทบาทและหน้าที่ของตนที่มีความเกี่ยวข้องกับผูกพันเกี่ยวกับสังคม ตั้งแต่สังคมขนาดเล็ก จนถึงสังคมขนาดใหญ่ ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องเหมาะสมกับฐานะและบทบาท เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความเจริญรุ่งเรืองของสังคม มุ่งผลประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม ไม่ถือเอาความพอใจ ความสะดวกสบายของตนฝ่ายเดียวโดยไม่คำนึงถึงผลร้ายที่จะเกิดขึ้นแก่คนอื่นหรือสังคมส่วนรวม สุศักดิ์ หลาบมาลา (2552) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการรับภาระ การรักษา การแก้ปัญหาสังคม ตลอดจนการพัฒนาสังคม ส่วน ฉันทนา จันทรীবรจาง และคณะ (2554) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม คือ การแสดงออกถึงความ

มีจิตสาธารณะ เช่น การดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งของที่ใช้ร่วมกันของโรงเรียน ชุมชน สังคม การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นในการใช้สาธารณสมบัติ เคารพกฎหมายการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ การอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของตนเองโดยมุ่งผลประโยชน์ที่จะเกิดกับส่วนรวม การยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง รวมถึงการปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้น โดยการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อครอบครัว เพื่อน โรงเรียน และชุมชน

ตอนที่ 2 องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมที่กล่าวในข้างต้น ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดที่กล่าวถึงองค์ประกอบและตัวบ่งชี้พฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม มีรายละเอียดดังนี้

Barna, Vasilescu, Epure และ Baicu (2010) ได้การศึกษการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมของมหาวิทยาลัย และกล่าวเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม (corporate social responsibility; CSR) ว่าความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับผลจากการทำงานของตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคมมีแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ

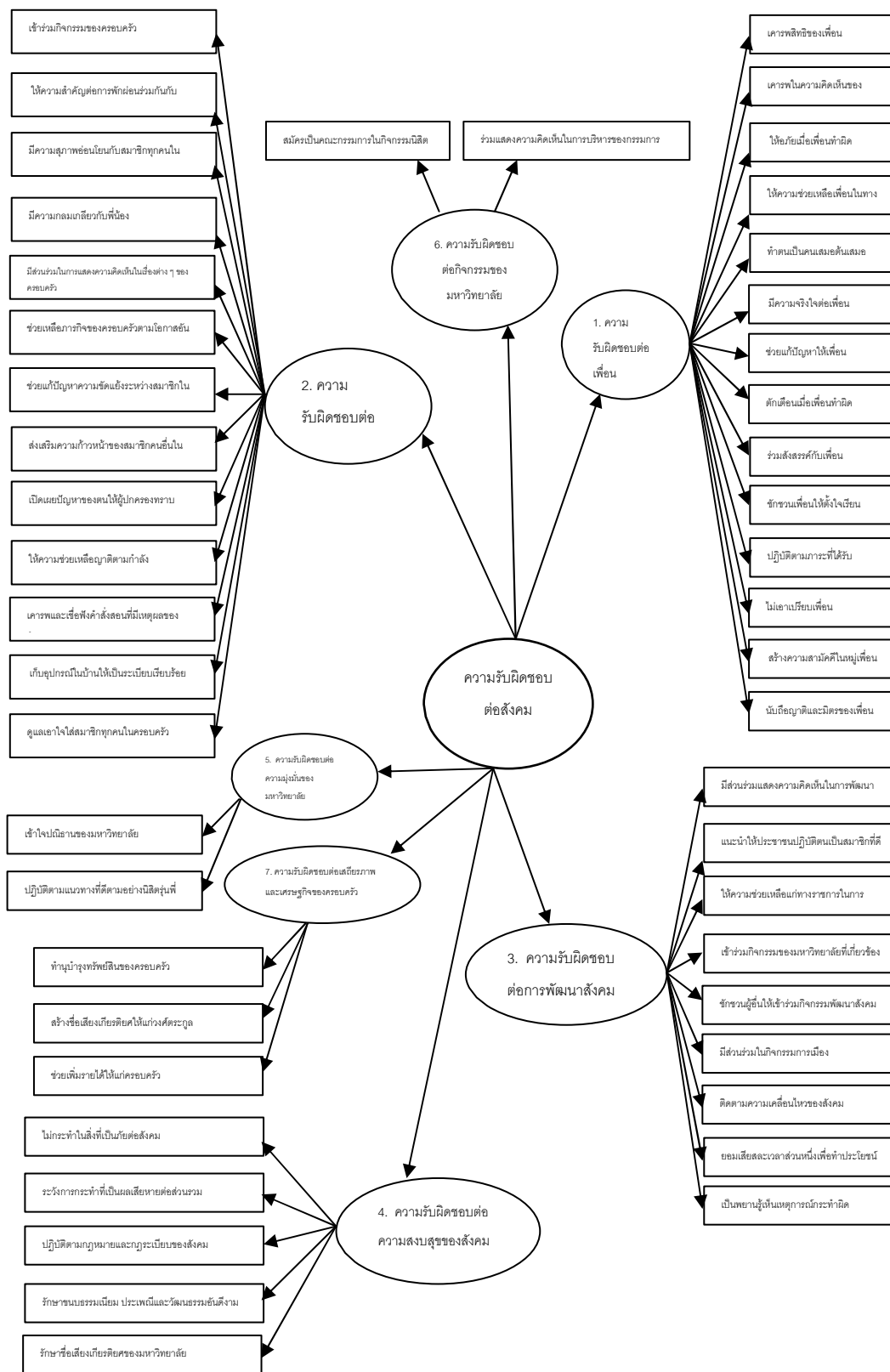
Wright, Li, Sheng และ Pickering (2010) ได้ประเมินผลการศึกษาที่ใช้การบูรณาการความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคมในโปรแกรมสุขภาพ กับนักเรียนมัธยมศึกษา โดยระบุพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมดังนี้ 1) การเคารพต่อสิทธิและความรู้สึกของคนอื่น ๆ 2) การแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างสันติและไม่ทำความเดือดร้อนให้ผู้อื่น 3) การมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม 4) การดูแลสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ

Toremén (2011) ได้ระบุพฤติกรรมของความรับผิดชอบต่อสังคมประกอบด้วย 1) การให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสังคม 2) การตระหนักในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระดับบุคคลและองค์กรโดยไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทน 3) การเคารพสิทธิมนุษยชน 4) ปฏิบัติด้วยความสมัครใจและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม 5) ร่วมกันช่วยเหลือองค์กรเพื่อเอาชนะอุปสรรคตามบทบาทของตน และ 6) ช่วยเพิ่มความมุ่งมั่น แรงจูงใจ และประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคล

พรชัย รอดสมจิต (2527) ได้ศึกษาความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์และอยู่ในครอบครัวปกติในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบวัดความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและแบบวัดความสำนึกในความรับผิดชอบต่อ

สังคมที่สร้างขึ้นในการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบ 1) สำนึกในความรับผิดชอบต่อหน้าที่พลเมือง ได้แก่ ปฏิบัติตามระเบียบของสังคม ช่วยรักษาสมบัติส่วนรวม ให้ความร่วมมือในการทำงานเพื่อส่วนรวม ช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม มีความซื่อสัตย์ 2) ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อครอบครัว ได้แก่ เคารพเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้ปกครอง ช่วยเหลือภารกิจการตามควรแก่โอกาส รักษาชื่อเสียงของครอบครัว 3) ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ครู-อาจารย์ ได้แก่ สนใจบทเรียน เคารพเชื่อฟังครู ปฏิบัติตนอยู่ในกฎข้อบังคับของโรงเรียน ช่วยเหลืองานโรงเรียนตามความสามารถ รักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน ถนอมของใช้ในโรงเรียน ไม่ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน และรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน 4) ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อเพื่อน ได้แก่ ตักเตือนเมื่อเพื่อนทำผิด ช่วยเหลือเพื่อนตามความถูกต้องเหมาะสม ให้อภัยเมื่อเพื่อนทำผิด ไม่เอาเปรียบเพื่อน เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

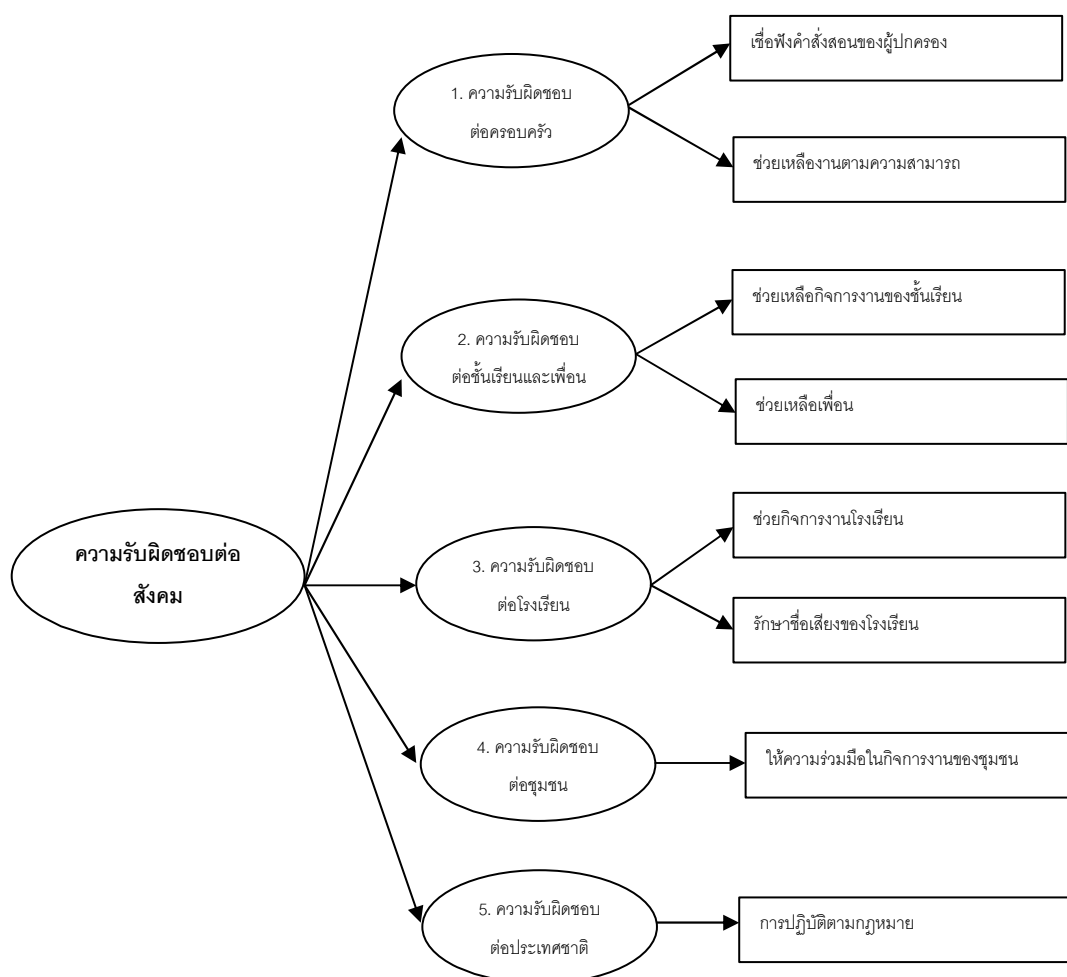
กมลรัตน์ ทวีชาติวิทยากุล (2531) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบของนิสิตปริญญาตรี สาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบความรับผิดชอบมี 13 องค์ประกอบ ใน 13 องค์ประกอบนี้มีอยู่ 7 องค์ประกอบที่เป็นองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ องค์ประกอบด้าน 1) ความรับผิดชอบต่อเพื่อน 2) ความรับผิดชอบต่อครอบครัว 3) ความรับผิดชอบต่อการพัฒนาสังคม 4) ความรับผิดชอบต่อความสงบสุขของสังคม 5) ความรับผิดชอบต่อกิจกรรมของมหาวิทยาลัย 6) ความรับผิดชอบต่อความมุ่งมั่นของมหาวิทยาลัย และ 7) ความรับผิดชอบต่อเสถียรภาพและเศรษฐกิจของครอบครัว ผู้วิจัยได้นำเสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนิสิตปริญญาตรี สาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ศึกษาโดย กมลรัตน์ ทวีชาติวิทยากุล (2531) ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนิสิตปริญญาตรี สาขาสังคมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดย กมลรัตน์ ทวีชาติวิทยากุล (2531)

ภัสรา อรุณมีศรี (2533) ได้พัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยศึกษาความหมายและแบ่งความรับผิดชอบออกเป็นความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งความรับผิดชอบต่อสังคมแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การกระทำที่แสดงถึงการเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง การช่วยเหลืองานตามความสามารถ 2) ความรับผิดชอบต่อชั้นเรียนและเพื่อนนักเรียน หมายถึง การช่วยเหลือกิจการงานของชั้นเรียนและเพื่อนนักเรียน 3) ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน หมายถึง การแสดงพฤติกรรมที่ช่วยกิจการงานของโรงเรียน การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน รักษาสมบัติส่วนรวม 4) ความรับผิดชอบต่อชุมชน หมายถึง การให้ความร่วมมือในกิจการงานของชุมชน และ 5) ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

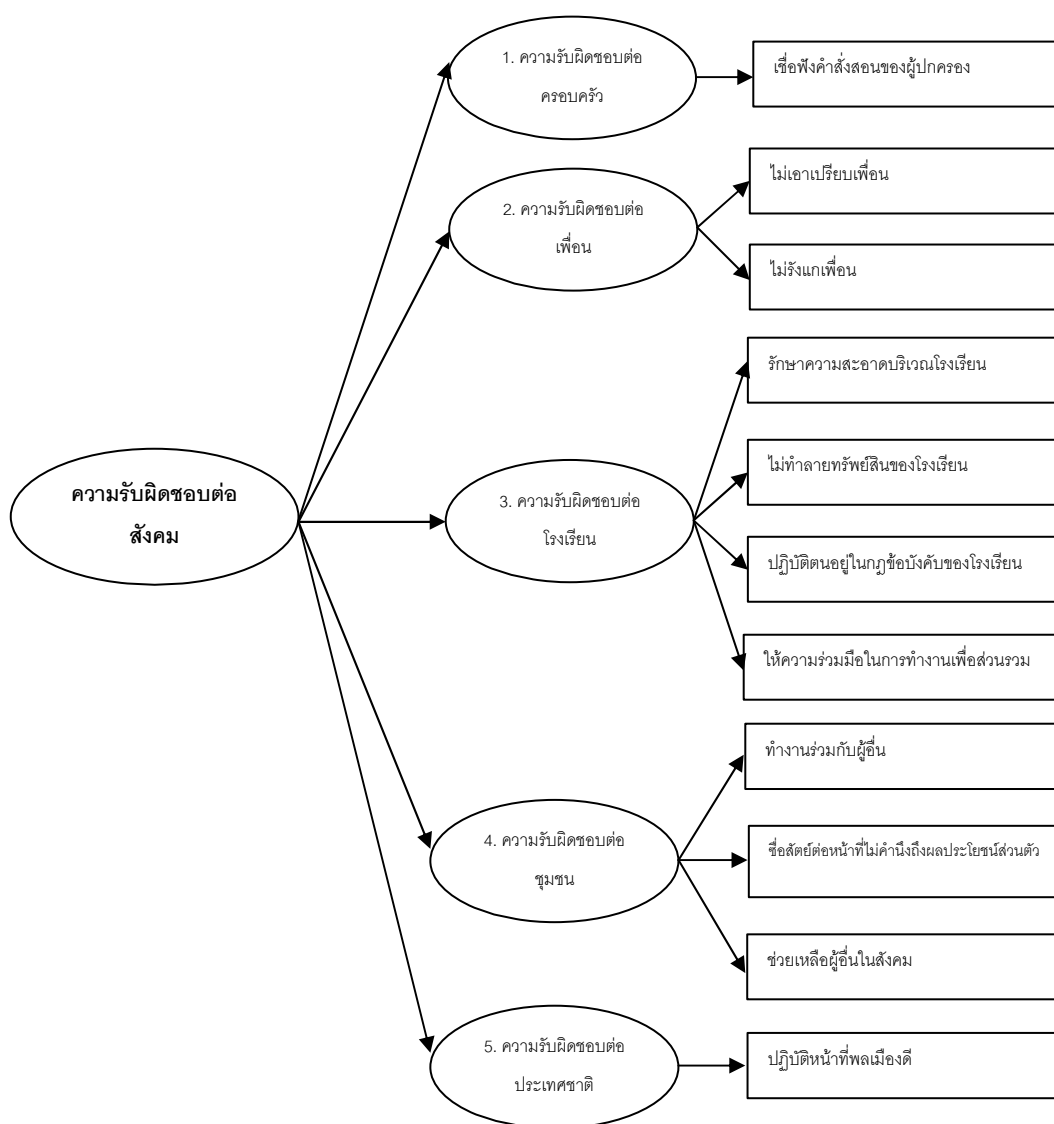
โดย ภัสรา อรุณมีศรี (2533)

จันทร์จิรา มูลเมือง (2535) ได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยแบ่งพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมได้ดังนี้ 1) ปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎระเบียบสังคม 2) ระวางการกระทำที่เป็นผลเสียหายนต่อส่วนรวม 3) ติดตามความเคลื่อนไหวของสังคม 4) เข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับสังคม 5) เสียสละเวลาส่วนหนึ่งเพื่อทำประโยชน์ให้แก่สังคม 6) มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาสังคม 7) ให้ความช่วยเหลือแก่ทางราชการในการพัฒนาสังคม 8) ชักชวนให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสังคม 9) แนะนำให้ประชาชนปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม 10) รักษาชื่อเสียง เกียรติยศ 11) ไม่กระทำการที่เป็นภัยต่อสังคม 12) เป็นพยานรู้เห็นเหตุการณ์กระทำผิด 13) ควบคุมการกระทำของตนให้อยู่ในขอบเขตที่สังคมยอมรับ 14) รักษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงาม 15) ช่วยบำรุงรักษาสาธารณสมบัติ 16) ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ 17) มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมือง

ธารีรัตน์ ยิงยง (2542) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ความสามารถในการคิดและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้แบ่งความรับผิดชอบต่อสังคมออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง ได้แก่ บุคคลที่ดูแลรักษาสุขภาพของตน การจัดหาเครื่องอุปโภค บริโภค รู้จักการประมาณการใช้จ่าย ประพฤติตนเหมาะสม มีคุณธรรม ตั้งใจเรียน ปรับตัวได้ดี เข้ากับคนอื่นได้และยอมรับผลการกระทำของตนเอง 2) ความรับผิดชอบต่อชุมชน ได้แก่ บุคคลปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบของระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม รู้จักรับผิดชอบต่อทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ประพฤติตนเป็นพลเมืองดีและช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ 3) ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ได้แก่ บุคคลที่เชื่อฟังคำแนะนำของบิดามารดา ช่วยเหลือกิจกรรมในบ้านตามโอกาสอันควร ไม่นำความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัว เป็นคนสุภาพอ่อนน้อมต่อบิดามารดาและผู้อาวุโส ช่วยรักษาและเชิดชูชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล 4) ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ได้แก่ บุคคลที่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน มีความใส่ใจ ขยันหมั่นเพียรที่จะศึกษาเล่าเรียน รักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน ช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนรักษาและเชิดชูเกียรติยศชื่อเสียงของโรงเรียนตามความสามารถ 5) ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ได้แก่ บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำแก่เพื่อน ให้เขากระทำความดี มีความรักและจริงใจต่อกัน มีความเสียสละไม่เอาเปรียบเพื่อนและเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน

จริญญา เฉลาประโคน (2545) ได้พัฒนาแบบประเมินจริยธรรมรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคมออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ได้แก่ เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง 2) ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ได้แก่ ไม่เอาเปรียบเพื่อน ไม่รับแกเพื่อน 3) ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ได้แก่ รักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน ไม่ทำลาย

ทรัพย์สินของโรงเรียน และปฏิบัติตนอยู่ในกฎข้อบังคับของโรงเรียน 4) ความรับผิดชอบต่อชุมชน ได้แก่ ให้ความร่วมมือในการทำงานเพื่อส่วนรวม ทำงานร่วมกับผู้อื่น ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ไม่ค้ำนึ่งถึงประโยชน์ส่วนตัว ช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม รักษาสมบัติส่วนรวม 5) ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ ได้แก่ ปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดี ดังภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โดย จริฎญา เฉลาประโคน (2545)

ปรีชา การสอาด (2547) ได้ศึกษาองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม โดยการใช้แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นข้อสอบแบบหลายตัวเลือก ที่มีลักษณะคำถามเป็นสถานการณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนเลือกคำตอบ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม มี 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรักษาทรัพยากร 2) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม 3) ด้านการเสียสละต่อส่วนรวม 4) ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง 5) ด้านการรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม 6) ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม และ 7) ด้านการปฏิบัติตามหลักคุณธรรม

ดุสิต อุทิศพงษ์ (2547) ได้พัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่นและได้สรุปว่าองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อครอบครัว ได้แก่ (1) ช่วยเหลือภาระงานของครอบครัวได้แก่ ช่วยงานบ้าน งานที่ได้รับมอบหมายและงานที่รับอาสา (2) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว ได้แก่ การร่วมแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการสร้างความสามัคคีในบ้านและ (3) ปฏิบัติตนต่อผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัวให้เหมาะสม 2) องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อเพื่อน ได้แก่ (1) ช่วยเหลือเพื่อนด้านการเรียน เช่น อธิบายสิ่งที่เพื่อนไม่เข้าใจ ตักเตือนและให้กำลังใจเพื่อน ร่วมทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น ด้านสุขภาพกายด้วยการดูแลเอาใจใส่เมื่อเพื่อนไม่สบายและจิตใจด้วยการให้กำลังใจเพื่อน ให้คำปรึกษาเมื่อเพื่อนมีปัญหา (2) จริงใจต่อเพื่อน เช่น ให้อภัยเมื่อเพื่อนทำผิด ไมโยนความผิดให้เพื่อน และ (3) ให้เกียรติและเคารพสิทธิของเพื่อน ด้วยการรักษาความลับของเพื่อน ไม่รื้อค้นของส่วนตัวของเพื่อน เป็นต้น 3) องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา ได้แก่ (1) รักษา/สร้างชื่อเสียงให้สถานศึกษาด้วยการร่วมกิจกรรมกับสถาบันอื่น ๆ แต่งการถูกต้องตามระเบียบของสถานศึกษา (2) รักษาสมบัติส่วนรวมของสถานศึกษา ด้วยการช่วยกันรักษาความสะอาด ประหยัดพลังงาน ไม่ทำลายทรัพย์สินของสถานศึกษา และ (3) ร่วมกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น เช่น ร่วมจัดนิทรรศการ ออกค่ายอาสา ร่วมแข่งขันกีฬาของสถานศึกษา เป็นต้น 4) องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อชุมชน ได้แก่ (1) ช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน ด้วยการให้ความรู้แก่คนในชุมชน ในด้านต่างๆ ช่วยเหลือคนในชุมชนตามความสามารถของตนเอง (2) รักษาสมบัติส่วนรวมในชุมชน ด้วยการไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม หรือแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในการซ่อมแซมสาธารณสมบัติ (3) เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนเช่น ร่วมพิธีทางศาสนา หรือเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน และ (4) เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน เช่น ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น ไม่พุดตู่ถูกเหยียดหยามผู้อื่น และ 5) องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ ได้แก่ รักษาและปฏิบัติตามกฎหมาย ปฏิบัติตามกฎหมายจรรยาบรรณ และประพฤติตนเป็นพลเมืองที่ดี ด้วยการประหยัดทรัพยากรอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

สาวิตรี แสงศิลป์ และน็อน พินประดิษฐ์ (2551) ศึกษาบทบาทครอบครัวและสถานศึกษา ในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา โดยใช้แบบสัมภาษณ์บทบาทของ สถานศึกษาและครอบครัวในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม แบบวัดพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมว่า บุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบต่อสังคมคือบุคคลที่ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบ กฎ ระเบียบข้อบังคับของสังคม แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ 1) ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของ ผู้ปกครอง ช่วยเหลืองานตามความสามารถและโอกาส 2) ความรับผิดชอบต่อเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมในการให้ความช่วยเหลือเพื่อน 3) ความรับผิดชอบต่อสถาบัน หมายถึง การกระทำที่ ช่วยเหลือกิจกรรมของสถาบัน 4) ความรับผิดชอบต่อสังคมหรือชุมชน หมายถึง การกระทำที่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมของสังคมหรือชุมชน และ 5) ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการปฏิบัติตามกฎหมาย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้วิจัยเสนอการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาเอกสารดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม

องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม	นักวิจัย									
	Bama (2010)	พรชัย รอดสมใจต์ (2527)	กมลรัตน์ ทวีชชาติวิทยกุล(2531)	ภัลลภา อรุณเมธี (2533)	ธำรรัตน์ ยิ่งยาว (2542)	จริญญา เดลาประโคน (2545)	ปรีชา การสอาด (2547)	ดุสิต จุฑิตพงษ์ (2547)	สาวิตรี แสงศิลป์(2551)	รวม
ด้านสิ่งแวดล้อม	✓						✓			2
ด้านครอบครัว		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	7
ด้านโรงเรียน		✓		✓	✓	✓		✓	✓	6
ด้านเพื่อน		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	7
ด้านการพัฒนาสังคม			✓							1
ด้านความสงบสุขของสังคม			✓							1
ด้านกิจกรรมของสถานศึกษา			✓							1
ด้านความมุ่งมั่นของสถานศึกษา			✓							1
ด้านเสถียรภาพและเศรษฐกิจของครอบครัว			✓							1
ด้านชุมชน				✓	✓	✓		✓	✓	5

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม (ต่อ)

องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม	นักวิจัย									
	Bama (2010)	พรชัย รอดดมจิต (2527)	กมลรัตน์ ทวีชชาติวิทยากุล(2531)	ภัชรา อรุณเมธีศรี (2533)	ธารัตน์ ยิ่งยาว (2542)	จริยบุญ เถลประโคน (2545)	ปรีชา การสอาด (2547)	ดุสิต อุตพงษ์ (2547)	สวศิริ แสงศิลป์(2551)	รวม
ด้านประเทศชาติ				✓		✓		✓	✓	4
ด้านทรัพยากร							✓			1
ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม							✓			1
ด้านการเสียสละต่อส่วนรวม							✓			1
ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง							✓			1
ด้านการรักษาสัมบัติของส่วนรวม							✓			1
ด้านปฏิบัติตามหลักคุณธรรม							✓			1

หมายเหตุ: ✓ หมายถึง งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม

จากตารางการสังเคราะห์องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมที่ข้างต้น ผู้วิจัยเลือกองค์ประกอบที่มีนักวิจัยกล่าวถึงตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งจะได้ 4 องค์ประกอบ คือ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน และความรับผิดชอบต่อชุมชน

นอกจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการศึกษาแล้ว ทางด้านองค์กรธุรกิจและอุตสาหกรรมก็ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (corporate social responsibility : CSR) ซึ่งองค์กรถือเป็นบุคคลตามกฎหมาย ดังนั้นองค์กรจึงมีลักษณะของการกระทำเสมือนกับบุคคลทั่วไป และผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำขององค์กรก็ย่อมมีผลกระทบต่อบุคคลหรือพนักงานในองค์กรนั่นเอง หรือผลกระทบที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติและชุมชน ในปัจจุบันภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมได้ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น ดังจะเห็นได้จาก มีการกำหนดมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม ISO 26000 (social responsibility : SR) เพื่อสร้างความเข้าใจและแนวทางในการปฏิบัติตามกฎหมายและการมีจริยธรรมทางธุรกิจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่กล่าวถึงลักษณะการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรต่าง ๆ ดังมีรายละเอียดดังนี้

มนตรี เลิศสกุลเจริญ (2547) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรี โดยศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บริหารองค์กรธุรกิจที่มีต่อแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม และการจัดกิจกรรมหรือบริการที่สะท้อนถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ผลการศึกษาพบว่าในทัศนคติของผู้บริหารองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมที่มีต่อกิจกรรมหรือการบริการที่สะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) ด้านสิ่งแวดล้อม คือ มีการกำกับดูแลการปล่อยมลพิษทางน้ำ ทางอากาศ และเสียงสู่ชุมชน จัดสภาพแวดล้อมในการทำงานเช่น แสงสว่าง สวนหย่อม ให้ความสำคัญในการนำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ 2) ด้านการศึกษา คือ ส่งเสริมให้ลูกจ้างมีการศึกษาที่สูงขึ้น สนับสนุนการรับนักศึกษาเข้าฝึกงานในบริษัท ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนในชุมชน จัดทำห้องสมุดเพื่อชุมชน 3) ด้านสุขภาพอนามัยของคนในชุมชน คือ การผลิตสินค้าและบริการให้มีมาตรฐานปลอดภัย จัดสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลให้แก่พนักงาน สนับสนุนภาคีรัฐบาลในการจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ 4) ด้านการพัฒนาชุมชน คือ รับฟังปัญหาที่เกิดจากผลกระทบจากการดำเนินงานของบริษัท สร้างสาธารณประโยชน์ ให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนอยู่เสมอ

โกวิทย์ สวัสดิ์มงคล (2550) ได้ศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการรถเอกชนร่วมบริการ ขสมก. โดยทำการศึกษากับผู้ประกอบการรถเอกชนร่วมบริการ ขสมก. ในเขตกรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาลักษณะการดำเนินธุรกิจรถร่วมที่เป็นการแก้ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะการดำเนินธุรกิจรถร่วมในการแก้ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การตรวจสอบสภาพเครื่องยนต์ให้ได้มาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ ให้ความรู้แก่พนักงานในการตรวจสอบสภาพเครื่องยนต์ และอบรม สัมมนาประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษจากยานพาหนะ

สายทิพย์ ไชรัตน์ (2551) ได้ศึกษาหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกประเด็นทางสังคม เพื่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ พบว่าหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ พิจารณาได้จาก 1) ผลกระทบทางตรงและทางอ้อมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกิดจากการดำเนินการ 2) ผลกระทบทางตรงและทางอ้อมต่อสิ่งแวดล้อม

จากงานวิจัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรดังกล่าวจะพบว่า องค์กรต่าง ๆ ได้มีการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมที่เหมือนกันคือ ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น อากาศ น้ำ เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำลักษณะของความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมมาศึกษาในงานวิจัยนี้ด้วย และจากองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวชี้วัดคุณลักษณะของความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านต่าง ๆ ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะของความรับผิดชอบต่อสังคม

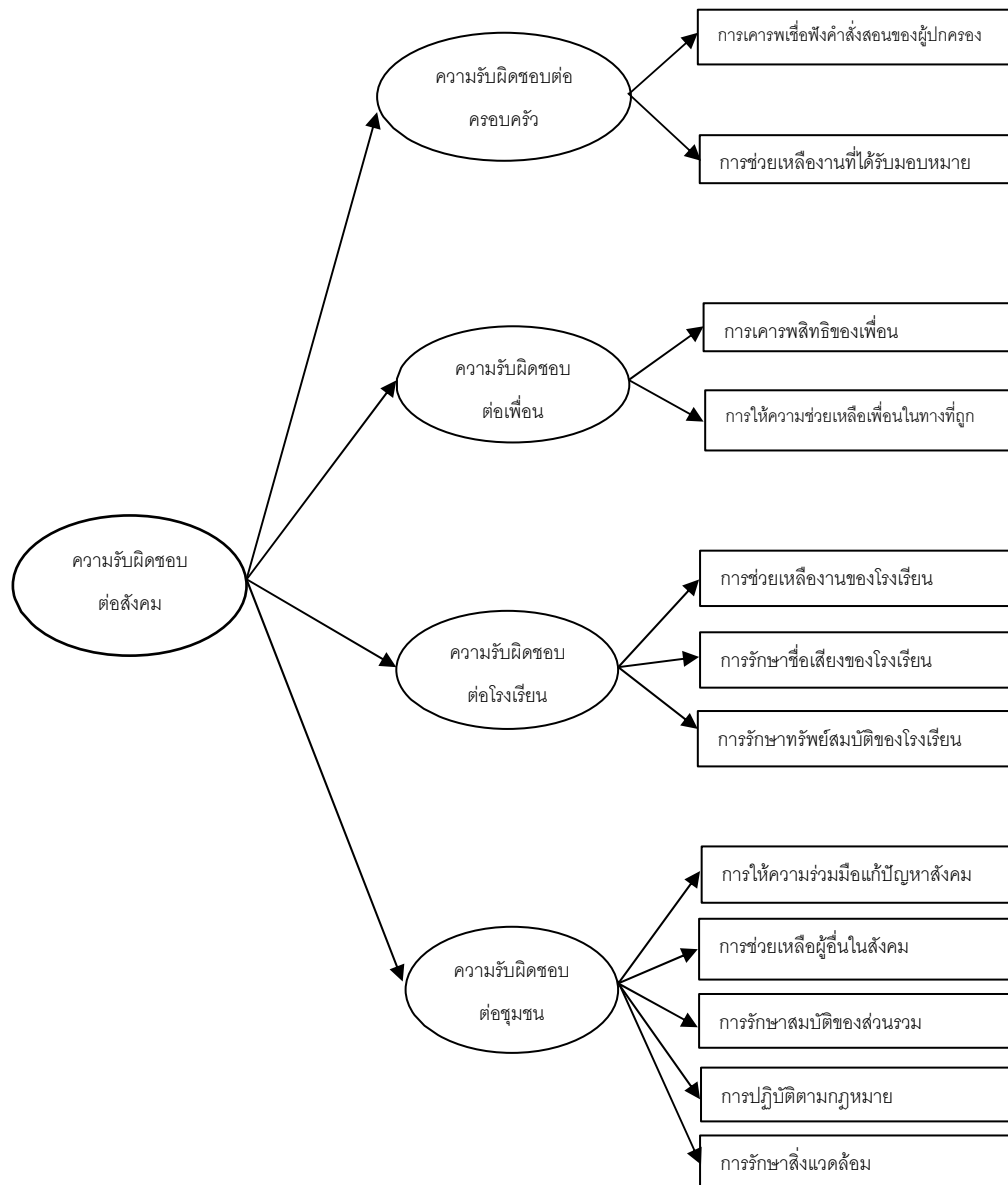
องค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้	นักวิจัย													รวม
	Bama (2010)	Wright (2010)	Toremen (2011)	พรชัย รอดสมใจ (2527)	กมลรัตน์ ทวีขชาติวิทยากุล(2531)	ภัศรา อรุณมีศรี (2533)	ธำรัตน์ ยิ่งยาว (2542)	จริญญา เกลาประโคน (2545)	ปรีชา การสอาด(2547)	ดุสิต อุทิศพงษ์ (2547)	มนตรี เดศสกลเจริญ(2547)	โกวิทย์ สวัสดิ์มงคล (2550)	สายทิพย์ ด้รัตน์(2551)	
ความรับผิดชอบต่อครอบครัว														
การเคารพ เชื้อพียงคำสั่งสอนของ ผู้ปกครอง				✓	✓	✓	✓	✓		✓			✓	7
การช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย				✓	✓	✓	✓			✓			✓	6
การดูแลสมาชิกในครอบครัว					✓					✓				2
การมีกิริยาวาจาที่อ่อนน้อมถ่อมตน					✓		✓			✓				3
การรักษาสื่อเสียงของครอบครัว				✓	✓		✓			✓				4
ความรับผิดชอบต่อเพื่อน														
การเคารพสิทธิของเพื่อน		✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓				7
การให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทาง ที่ถูก		✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓			✓	8
การดักเตือนเมื่อเพื่อนทำผิด				✓	✓									2
การชักชวนเพื่อนให้ตั้งใจเรียน					✓									1
การไม่เอาเปรียบเพื่อน				✓	✓		✓	✓						4
การให้อภัยเมื่อเพื่อนทำผิด				✓	✓									2
ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน														
การช่วยเหลืองานของโรงเรียน		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			✓	9
การรักษาสื่อเสียงของโรงเรียน				✓	✓	✓	✓			✓				5
การรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน				✓		✓	✓	✓	✓					5
การรักษาความสะอาดบริเวณ โรงเรียน				✓				✓						2
การปฏิบัติตนอยู่ในกฎข้อบังคับ ของโรงเรียน				✓	✓		✓	✓						4

ตารางที่ 2.2 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณลักษณะของความรับผิดชอบต่อสังคม (ต่อ)

องค์ประกอบ/ตัวชี้วัด	นักวิจัย													รวม
	Bama (2010)	Wright (2010)	Toremen (2011)	พรชัย รอดสมจิต (2527)	กมลรัตน์ ทวีชชาติวิทยกุล (2531)	ภัศรา อรุณมีศรี (2533)	ธำรัตน์ ยิ่งยาว (2542)	จริญญา เฉลาประโคน (2545)	ปรีชา การสะอาด (2547)	ดุสิต อุทิศพงษ์ (2547)	มนตรี เดชสกุลเจริญ (2547)	โกวิทย์ สวัสดิ์มงคล (2550)	สายทิพย์ ไตรรัตน์ (2551)	
ความรับผิดชอบต่อชุมชน														
การให้ความร่วมมือแก้ปัญหา		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓			✓	9
ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ไม่ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัว				✓			✓	✓						3
การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม		✓	✓	✓				✓		✓				5
การรักษาสมบัติส่วนรวม				✓			✓	✓	✓	✓				5
การเสียสละต่อส่วนรวม					✓				✓					2
การปฏิบัติด้วยความสมัครใจเห็น แก่ประโยชน์ส่วนรวม			✓				✓							2
การปฏิบัติตามกฎหมาย				✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓	7
การเป็นพลเมืองดี				✓			✓	✓		✓				4
การรักษาสิ่งแวดล้อม	✓								✓		✓	✓	✓	5

หมายเหตุ: ✓ หมายถึง งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ของความรับผิดชอบต่อสังคม

ผู้วิจัยคัดเลือกตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมที่ได้จากการทบทวนเอกสาร ที่มีผู้กล่าวถึงพฤติกรรมหรือลักษณะที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมซ้ำกันตั้งแต่ 5 คนขึ้นไปมาเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก ทำให้สรุปองค์ประกอบและตัวชี้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคม

จากแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยสรุปพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในแต่ละด้านได้ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว

นภัสรา อรุณมีศรี (2533) ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงการเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง การช่วยเหลืองานตามความสามารถ

ดุสิต อุทิศพงษ์ (2547) ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง พฤติกรรมของนักศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของครอบครัว

ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่หรือ การแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อสมาชิกในครอบครัว ด้วยการเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง การช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร คือ

1.1 การเคารพ เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้ให้ความหมายของคำว่า เคารพ หมายถึง แสดงอาการนับถือ ไม่ล่วงเกิน ไม่ล่วงละเมิด และให้ความหมาย ของคำว่า เชื่อฟัง หมายถึง ทำตามหรือ ประพฤติตามคำสั่งหรือคำสอน

ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของการเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง หมายถึง การที่นักเรียนแสดงการนับถือ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง การปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง

1.2 การช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมายของคำว่า ช่วยเหลือ หมายถึง ช่วยกิจการของเขาเพื่อให้พร้อมมูลขึ้น และให้ความหมายของคำว่า มอบหมาย หมายถึง กำชับ สั่งเสีย เช่น มอบหมายการงาน มอบหมายหน้าที่ให้รับผิดชอบ

ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของการช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย หมายถึง การที่นักเรียนช่วยเหลืองานของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง ดูแลช่วยเหลือคนในครอบครัว ทำงานที่พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองมอบหมายให้ทำ

2. ความรับผิดชอบต่อเพื่อน

พรชัย รอดสมจิตร (2527) กล่าวเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อเพื่อนว่า เป็นการตักเตือน เมื่อเพื่อนทำผิด ช่วยเหลือเพื่อนในสิ่งที่ถูก เคารพสิทธิของเพื่อน

นภัสรา อรุณมีศรี (2533) ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อเพื่อน หมายถึง การกระทำที่ให้ความช่วยเหลือเพื่อนนักเรียน

ดุสิต อุทิศพงษ์ (2547) ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อเพื่อน หมายถึง การกระทำของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อนในฐานะสมาชิกที่ดีในกลุ่มเพื่อน

ผู้วิจัยสรุปความหมายของความรับผิดชอบต่อเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกต่อเพื่อนด้วยการเคารพสิทธิของเพื่อน การให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูกต้องวัดจากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร คือ

1.1 การเคารพสิทธิของเพื่อน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมายของคำว่า สิทธิ หมายถึง อำนาจที่จะกระทำการใด ๆ ได้อย่างอิสระโดยได้รับการรับรองจากกฎหมาย

จากความหมายของคำว่า เคารพ ที่กล่าวไปแล้วและความหมายของคำว่า สิทธิ ผู้วิจัยให้ความหมายของการเคารพสิทธิของเพื่อน หมายถึง การที่นักเรียนไม่ล่วงละเมิดเรื่องส่วนตัวของเพื่อน การไม่ก้าวก่ายการกระทำของเพื่อนเมื่อการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

1.2 การให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูก

ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) ได้ให้ความหมายของการช่วยเหลือผู้อื่น ว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน

จากความหมายของคำว่า ช่วยเหลือ ที่กล่าวไปแล้ว ผู้วิจัยสรุปความหมายของการให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูก หมายถึง การที่นักเรียนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์กับเพื่อน และการช่วยเหลือเพื่อน

3. ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน

พรชัย รอดสมจิตร (2527) กล่าวเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อโรงเรียน หมายถึง การเคารพเชื่อฟังครู ปฏิบัติอยู่ในกฎข้อบังคับของโรงเรียน ช่วยเหลืองานของโรงเรียนตามความสามารถ รักษาชื่อเสียงของโรงเรียน ถนอมของใช้ในโรงเรียน ไม่ทำลายทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน

นภัศรา อรุณมีศรี (2533) ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อโรงเรียน หมายถึง การกระทำที่ช่วยเหลือกิจการงานของโรงเรียนและการรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน

ดุสิต อุทิศพงษ์ (2547) ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของนักศึกษาที่มีต่อสถานศึกษา ด้วยการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนักศึกษาที่ดี

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่หรือพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกต่อโรงเรียน ด้วยการช่วยเหลืองานของโรงเรียน การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน และการรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ

3.1 การช่วยเหลืองานของโรงเรียน

ผู้วิจัยให้ความหมายของการช่วยเหลืองานของโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนช่วยทำงานของโรงเรียน ปฏิบัติกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น การทำงานที่ครูมอบหมาย เช่น เวิร์กศึกษาความสะอาดห้องเรียน

3.2 การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมายของคำว่า รักษา หมายถึง ระวัง ดูแล ป้องกัน และให้ความหมายของคำว่า ชื่อเสียง หมายถึง เกียรติยศ ความยกย่องนับถือ ความมีหน้ามีตา ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ความหมายของการรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียนหรือทำให้โรงเรียนได้รับการยกย่องนับถือ เช่น ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

3.3 การรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมายของคำว่า ทรัพย์สินสมบัติ หมายถึง ทรัพย์สินที่อยู่ในครอบครองอันอาจใช้สอยแจกจ่ายได้

ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของการรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนดูแลเอาใจใส่ทรัพย์สินของโรงเรียนไม่ให้เสียหาย เช่น การใช้วัสดุ อุปกรณ์ ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ด้วยความระมัดระวัง ไม่ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน ช่วยโรงเรียนประหยัด

4. ความรับผิดชอบต่อชุมชน

ภัสรา อรุณมีศรี (2533) ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อชุมชน หมายถึง การกระทำที่แสดงถึงการให้ความร่วมมือในกิจการงานของชุมชน

ธารีรัตน์ ยิ่งยาว (2542) ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อชุมชน หมายถึง การที่บุคคลรู้และเข้าใจ ตั้งใจปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบข้อบังคับของสังคม เป็นพลเมืองดี ช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเต็มที่

ดุสิต อุทิศพงษ์ (2547) ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อชุมชน หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของนักศึกษาด้วยการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน และปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองที่ดีของประเทศไทย

ผู้วิจัยสรุปความหมายของความรับผิดชอบต่อชุมชน หมายถึง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและประเทศชาติด้วยการให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสังคม การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม การรักษาสมาธิของส่วนรวม การปฏิบัติตามกฎหมาย การรักษาสีงแวดล้อม อดจากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร คือ

4.1 การให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสังคม

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมายของคำว่า ร่วมมือ หมายถึง พร้อมใจช่วย
นพวรรณ วงศ์ชัยวัฒน์ (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตในการปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคม โดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ให้ความหมายของปัญหาสังคม หมายถึง ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งมีความสัมพันธ์และอยู่รอบตัวนักเรียน ปัญหาเหล่านั้นได้แก่ ยาเสพติด เพศ วัตถุนิยม และอินเทอร์เน็ต

สุชาภรณ์ ตั้งจิตสาธุกิจ (2549) ได้ศึกษาปัญหาสังคมและค่านิยมของเยาวชนไทยในรายการโทรทัศน์ “หลุมดำ” ให้ความหมายของปัญหาสังคม หมายถึง สถานการณ์ส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของเยาวชน ซึ่งมีความขัดแย้งต่อระเบียบของสังคม หรือเป็นสถานการณ์ที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมของคนส่วนใหญ่

จากความหมายดังกล่าว ผู้วิจัยให้ความหมายของการให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสังคม หมายถึง การที่นักเรียนพร้อมใจทำให้สถานการณ์ที่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคมเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น เช่น เมื่อนักเรียนพบเห็นการกระทำที่ผิดกฎหมายก็แจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ ชักชวนเพื่อนให้ปฏิบัติตามกฎหมาย และปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้นำชุมชน

4.2 การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม

ณัฐธิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) ให้ความหมายของการช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม หมายถึง การกระทำที่นักเรียนแสดงออกต่อผู้อื่นในสังคม การแนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง การบริการ และช่วยอำนวยความสะดวก มีน้ำใจแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น

ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของการช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่แสดงถึงการแบ่งปันสิ่งของ การให้บริการ การเสียสละ โดยไม่หวังผลตอบแทน

4.3 การรักษาสমบัติส่วนรวม

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมายของคำว่า สมบัติ หมายถึง ทรัพย์สินเงินทอง ของใช้ และให้ความหมายของคำว่า รักษา หมายถึง ระวัง ดูแล ป้องกัน

ปรีชา การสอาด (2547) ให้ความหมายของการรักษาสมบัติส่วนรวม หมายถึง การดูแล ป้องกัน รักษาสิ่งของสาธารณะ เช่น ไม่ขีดเขียนหรือฉีกหนังสือในห้องสมุด ไม่ทำความเสียหายกับป้ายบอกทาง เป็นต้น

จากความหมายดังกล่าว ผู้วิจัยให้ความหมายของการรักษาสมบัติส่วนรวม หมายถึง การที่นักเรียนดูแลเอาใจใส่ ทรัพย์สิน สิ่งของที่เป็นของส่วนรวม ไม่ทำลายทรัพย์สินของสาธารณะ

4.4 การปฏิบัติตามกฎหมาย

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมายของกฎหมาย หมายถึง กฎที่ผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐตราขึ้น หรือที่เกิดขึ้นจากจารีตประเพณีอันเป็นที่อมรับนับถือ เพื่อบังคับให้คนปฏิบัติตาม

ปรีชา การสอาด (2547) ให้ความหมายของการปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง

หมายถึง การไม่ทำผิดกฎหมาย เช่น สวมหมวกนิรภัยขณะขับซึ่รถจักรยานยนต์

จากความหมายดังกล่าวผู้วิจัยให้ความหมายของการปฏิบัติตามกฎหมาย หมายถึง การที่นักเรียน การประพฤติตนให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของสังคม

4.4 การรักษาสีงแวดล้อม

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมายของคำว่า สีงแวดล้อม หมายถึง สีงต่าง ๆ ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคมที่อยู่รอบ ๆ มนุษย์

ปรีชา การสอด (2547) ให้ความหมายของการรักษาทรัพยากร หมายถึง การป้องกัน ดูแลรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติ ทรัพยากรทางวัตถุให้อยู่ในสภาพดี การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

จากความหมายดังกล่าว ผู้วิจัยให้ความหมายของการรักษาสีงแวดล้อม หมายถึง การที่นักเรียนดูแลเอาใจใส่ สีงแวดล้อม เช่น การปลูกและดูแลรักษาต้นไม้ในชุมชน ทังขยะในที่ที่จัดไว้ให้ ลดปริมาณขยะ ประหยัดพลังงาน เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้วัดความรับผิดชอบต่อสังคม

ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นพฤติกรรมด้านจิตพิสัยมีลักษณะเป็นตัวแปรแฝง (latent trait) ที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง การวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัยจึงใช้การวัดพฤติกรรมทางอ้อมซึ่งสามารถวัดได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการสอบถาม โดยใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับประเภทของการวัด เช่น ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ ใช้แบบสังเกตในการสังเกตพฤติกรรมที่ต้องการศึกษา และใช้แบบสอบถามในการสอบถามข้อมูลด้านต่าง ๆ (วรณี แกมเกตุ, 2551) เช่นเดียวกับกับ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2551) กล่าวว่า แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้สอบถามความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเหมาะสำหรับการรวบรวมข้อมูลที่เป็นพฤติกรรมด้านจิตพิสัย เช่น ความรู้สึก ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ทัศนคติ ความเชื่อ แบบสอบถามมี 2 ประเภทคือ แบบสอบถามปลายปิดเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีการกำหนดคำตอบไว้สำหรับเลือกตอบและแบบสอบถามปลายเปิด มีลักษณะที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบ ตอบได้อย่างเสรี ในขณะที่สุวิมล ตีรกันันท์ (2551) กล่าวว่า เครื่องมือที่ใช้วัดคุณลักษณะแฝง (latent trait) เรียกว่า มาตรวัด (scales) ลักษณะของมาตรวัดแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นข้อความ (statement) และส่วนที่เป็นคำตอบ (response) มาตรวัดที่นิยมใช้ คือ มาตรประมาณค่า (rating scale) ของ Likert ที่มีลักษณะการสร้างข้อสอบที่เป็นคำถามทางบวกและลบ จำนวนเท่า ๆ กัน และมีการกำหนดคำตอบเป็น 3, 5 หรือ 7 คำตอบ

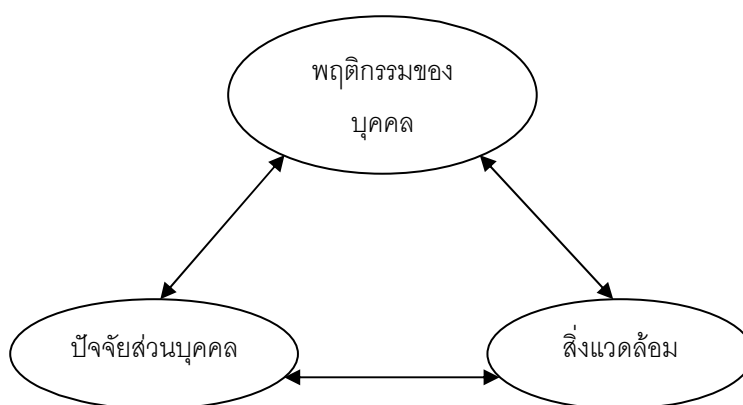
เนื่องจากตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นตัวแปรแฝง ดังนั้น เครื่องมือที่มีความเหมาะสมในการนำมาใช้วัดความรับผิดชอบต่อสังคมก็คือแบบสอบถาม ที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า ซึ่งสามารถสร้างข้อคำถามได้ครอบคลุมคุณลักษณะที่ต้องการวัด

ตอนที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม

3.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม

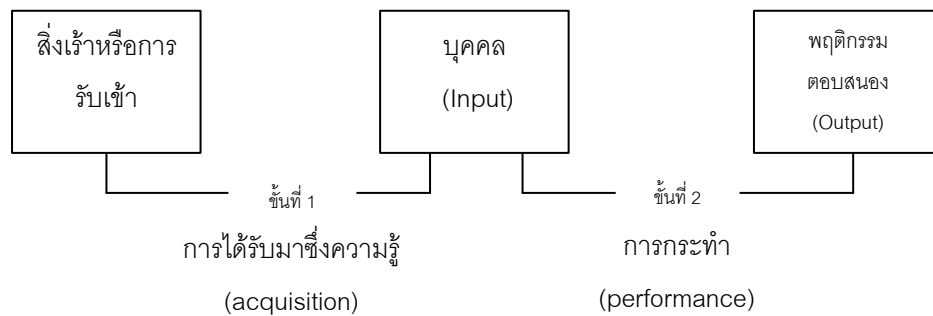
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

Bandura (1969, อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2554) ให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม โดยผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน Bandura ถือว่าบุคคลที่ต้องการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุของพฤติกรรม ดังภาพที่ 2.5

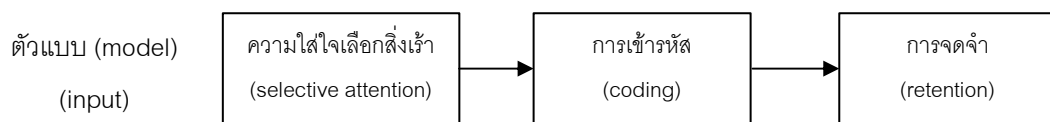
ภาพที่ 2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของบุคคล ปัจจัยส่วนบุคคล และสิ่งแวดล้อมของ Bandura (1969, อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2554)

Bandura (1969, อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2554) กล่าวว่า ขั้นตอนการเรียนรู้ทางสังคมของบุคคลเกิดขึ้นการสังเกตหรือการเลียนแบบมี 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกขั้นการได้รับมาซึ่งความรู้ (acquisition) ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ ขั้นที่ 2 ขั้นการกระทำ (performance) ซึ่งอาจจะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมที่รับมาก็ได้ แสดงได้ดังภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 ขั้นตอนของการเรียนรู้โดยการเลียนแบบของ Bandula (1969, อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2554)

ขั้นการรับมาซึ่งความรู้ประกอบด้วยส่วนประกอบดังภาพที่ 2.7

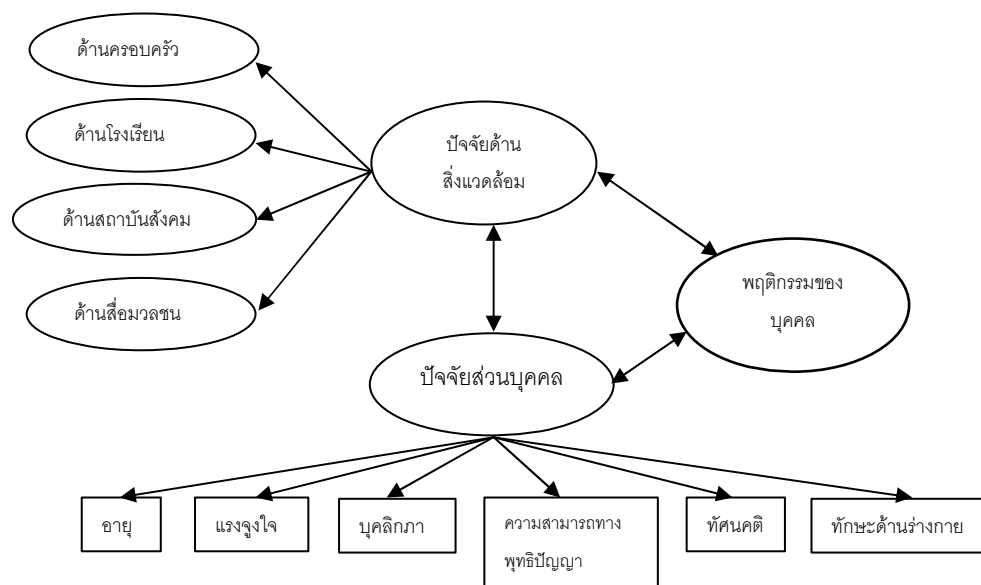

ภาพที่ 2.7 ส่วนประกอบของการเรียนรู้ของ Bandura (1969, อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2554)

กระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกต Bandura (1977, อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2554) กล่าวว่ากระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตหรือการเรียนรู้โดยตัวแบบมี 4 กระบวนการคือ 1) ความใส่ใจ (attention) เป็นสิ่งแรกที่คุณต้องรู้ ผู้เรียนจะต้องรับรู้ส่วนประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมจากตัวแบบ องค์ประกอบที่สำคัญของตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อความใส่ใจ เช่น เป็นผู้มีความสามารถสูง หน้าตาดี เป็นผู้มีอำนาจ ส่วนคุณลักษณะของผู้เรียนก็สัมพันธ์กับกระบวนการใส่ใจ เช่น วัยของผู้เรียน ความสามารถทางด้านพุทธิปัญญา ทักษะทางการใช้มือและส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย บุคลิกภาพของผู้เรียน ทศนคติของผู้เรียน 2) การจดจำ (retention process) ผู้เรียนหรือผู้สังเกตจะเลียนแบบพฤติกรรมจากตัวแบบได้ ต้องมีการจดจำพฤติกรรมของตัวแบบเป็นภาพพจน์ในใจ (visual imagery) เป็นความจำระยะยาว 3) การแสดงพฤติกรรมเหมือนกับตัวแบบ (reproduction process) เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแปลสภาพภาพพจน์ในใจ (visual imagery) ออกมาเป็นการกระทำเหมือนตัวแบบ ปัจจัยที่จำเป็นต้องใช้ในการเลียนแบบของผู้เรียนคือ ความพร้อมด้านร่างกายและทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการเลียนแบบ 4) การจูงใจ (motivation process) Bandula (1965,1982, อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2554) อธิบายว่า แรงจูงใจของผู้เรียนที่จะแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบเกิดจากความคาดหวังว่าการเลียนแบบจะนำประโยชน์มาให้ เช่น ได้รับรางวัล

การเรียนรู้โดยการสังเกตเกิดขึ้นจากการใส่ใจ รับรู้พฤติกรรมของตัวแบบ ตัวแบบอาจเป็นได้ทั้งตัวแบบที่มีชีวิตหรือตัวแบบไม่มีชีวิตเช่น ตัวแบบจากละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และการ์ตูน หรือจากการอ่านหนังสือพิมพ์ ข่าวสารต่าง ๆ บุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียน เช่น พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง และครู จะต้องให้คำแนะนำ อบรม นักเรียนให้มีพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับของสังคม โดยการส่งเสริมให้มีตัวแบบที่ดี และทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี สอนให้เด็กมีความรับผิดชอบมีพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับของสังคม และอยู่ในขอบข่ายของวัฒนธรรมและประเพณี ที่เรียกว่า สังคมประกิต (socialization) คือ กระบวนการที่สมาชิกในสังคมเรียนรู้เกี่ยวกับความประพฤติ ค่านิยม และจริยธรรม ที่เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติในให้เหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ ตามที่สังคมคาดหวัง ผู้ที่มีหน้าที่อบรมสั่งสอนในกระบวนการสังคมประกิต (socializing agents) ได้แก่ 1) ครอบครัว หมายถึง สมาชิกของครอบครัวเริ่มจาก พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย บุคคลที่มีอายุมากกว่า 2) โรงเรียน หมายถึง ครูและเพื่อน 3) สถาบันสังคม เช่น วัด สมาคม องค์การ และ 4) สื่อมวลชน ประกอบด้วย โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุ หนังสือ การ์ตูน

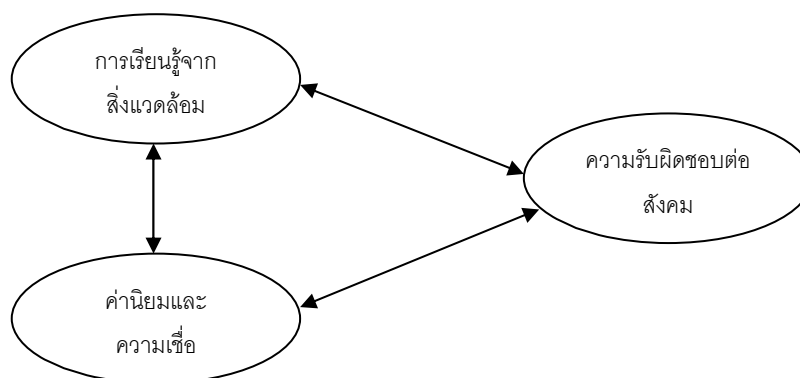
จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandula สรุปได้ว่า พฤติกรรมของบุคคลมีความสัมพันธ์กันปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม โดยปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ แรงจูงใจ บุคลิกภาพ ความสามารถทางพุทธิปัญญา ทักษะ ทักษะทางร่างกาย ส่วนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมได้แก่ โรงเรียน ครอบครัว สถาบันสังคม และสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ดังภาพที่ 2.8

ภาพที่ 2.8 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของบุคคล ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสิ่งแวดล้อมตามทฤษฎีของ Bandula

3.2 แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม

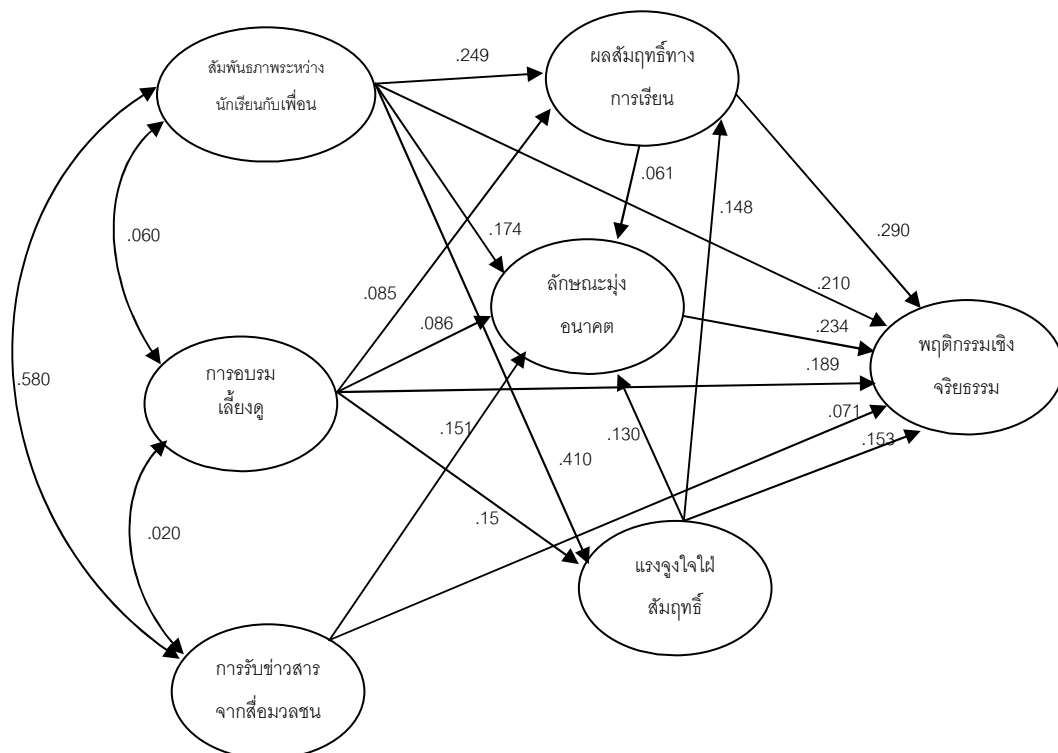
Morrison (2001, อ้างถึงใน Macready, 2009) ให้แนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura ว่าบุคคลจะแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและตอบสนองต่อการเรียนรู้ได้ดีที่สุด ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมและความเชื่อที่บุคคล ที่ได้รับการยอมรับอยู่ในเครือข่ายทางสังคม การสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นกระบวนการที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม ดังภาพที่ 2.9

ภาพที่ 2.9 ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยม ความเชื่อและการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม ของ Morrison (2001, อ้างถึงใน Macready, 2009)

อนุศักดิ์ จินดา (2548) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสระบุรี โดยมีตัวแปรที่แสดงออกถึงการมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมจำนวน 7 ตัว ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบต่อ 2) ความซื่อสัตย์ 3) ความกตัญญูตเวที 4) มีระเบียบวินัย 5) การประหยัด 6) ความมีเหตุผลและ 7) ความเสียสละ ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมี 6 ตัวแปร ได้แก่ 1) การอบรมเลี้ยงดูหมายถึงวิธีการที่พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนทั้งการปฏิบัติและคำพูด 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในการทำงาน ความมุ่งมั่นในการทำงานให้เกิดความสำเร็จ เรียบร้อยถูกต้อง มีความรับผิดชอบต่อการทำงานและภาคภูมิใจในความสำเร็จที่เกิด 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยสะสมของนักเรียน 4) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การช่วยเหลือพึ่งพากัน ทั้งเรื่องเรียนและเรื่องส่วนตัว การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความห่วงใย ความสนิทสนม การทำงานต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน 5) การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน หมายถึง การรับรู้ลักษณะด้านพฤติกรรมจากสื่อเช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์และสื่อพิมพ์ต่าง ๆ และมีการเลียนแบบพฤติกรรมจากสื่อที่ได้รับ และ 6) ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง การคาดการณ์

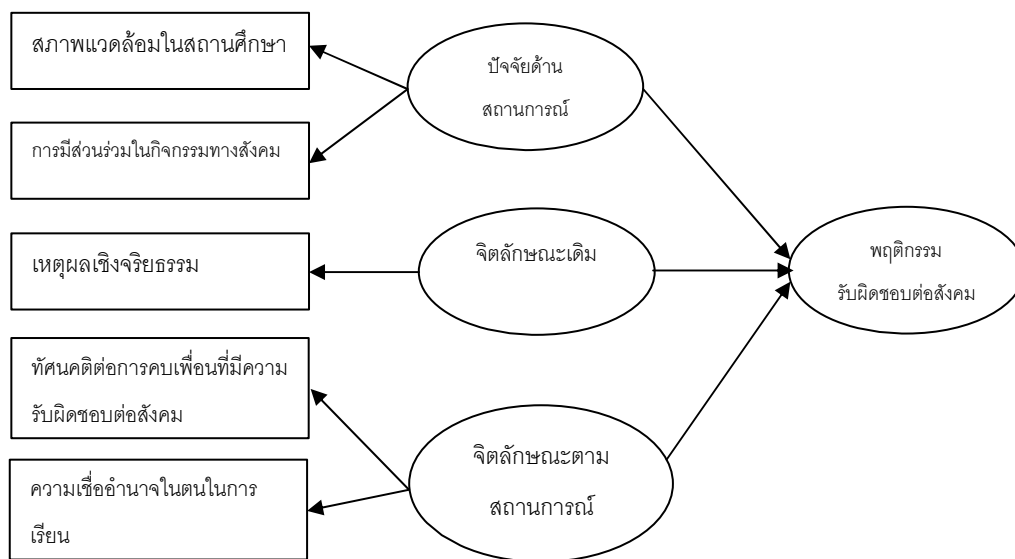
ด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพของนักเรียน สามารถแก้ปัญหาและวางแผนดำเนินการตามเป้าหมายด้านการศึกษา และการประกอบอาชีพ รู้จักรอคอยผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเกี่ยวกับการศึกษาและการประกอบอาชีพ และมีความเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ผลการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมากที่สุด ปัจจัยรองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ลักษณะมุ่งอนาคต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ปัจจัยทั้งหมดส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรม โดยมีขนาดอิทธิพล .29, .234, .21, .189, .153 และ .07 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่ส่งผ่าน ลักษณะมุ่งอนาคต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนและการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งมีขนาดอิทธิพล .231 และ .088 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลส่งผ่านลักษณะมุ่งอนาคต และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีขนาดอิทธิพล .084 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการรับข่าวสารจากสื่อมวลชนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยผ่านลักษณะมุ่งอนาคต มีขนาดอิทธิพล .114 และ .029 แสดงดังภาพที่ 2.10

ภาพที่ 2.10 โมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอน ปลาย โดย อนุศักดิ์ จินดา (2548)

สุธรรม์ ไชโยรักษ์ (2549) ได้ศึกษาบทบาทของครูและผู้ปกครองในการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียน พบว่า บทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียน ได้แก่ 1) การเป็นแบบอย่างที่ดี คือ การตรงต่อเวลา ถือศีล 5 แต่งกายเป็นระเบียบ ใช้คำพูดที่สุภาพ หลีกเลี่ยงอบายมุข และรักการอ่าน 2) จัดการเรียนรู้เพื่อฝึกการใช้ทักษะชีวิต คือ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมทำกิจกรรม และประเมินการทำกิจกรรม 3) ฝึกระเบียบวินัย คือ การดำเนินการตามระเบียบที่กำหนด ลงโทษอย่างเหมาะสมเมื่อมีการกระทำผิดระเบียบ 4) เป็นผู้สร้างบรรยากาศให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม คือ จัดกิจกรรมประกวด หรือใช้ความกดดันบางสถานการณ์ 5) สร้างกำลังใจ คือ การให้รางวัล แนะนำสิ่งที่ดีต้อง ศึกษาปัญหารายบุคคล 6) สอนจากการเล่าประสบการณ์ คือ นำเรื่องที่ครูพบเจอมาถ่ายทอดเป็นความรู้แก่นักเรียน 7) มีความรักความเมตตา คือ มีความเป็นกันเอง มีเจตนาดี เข้าใจนักเรียน และบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน ได้แก่ 1) ส่งเสริมพัฒนาการทางกาย คือ การดูแลเรื่องอาหาร สุขภาพของนักเรียน 2) สร้างบรรยากาศ คือ จัดบ้านให้สะอาดน่าอยู่ มีสิ่งอำนวยความสะดวก 3) ให้ความรัก คือ ดูแลเอาใจใส่ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือนักเรียน 4) เป็นแบบอย่างที่ดี คือ มีมารยาทดี ควบคุมอารมณ์ ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ตั้งใจทำงาน 5) สอนให้รู้จักวิธีคิด 6) ยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม คือ การตักเตือน ลงโทษเมื่อนักเรียนทำผิด และ 7) สร้างกำลังใจ คือ แสดงความห่วงใย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

กมลชนก วงวาฬ (2550) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและแบ่งปัจจัยดังกล่าวออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านสถานการณ์มี 2 ตัวแปร คือ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม 2) จิตลักษณะเดิม มี 1 ตัวแปร คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึงลักษณะทางจิตที่ได้รับมาตั้งแต่เด็กเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม และ 3) จิตลักษณะตามสถานการณ์ มี 2 ตัวแปร คือ ความเชื่ออำนาจในตนเองในการเรียน และทัศนคติต่อการคบเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติต่อการคบเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงจะมีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติต่อการคบเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำ และตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาคือทัศนคติต่อการคบเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมสูง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ดังภาพที่ 2.11

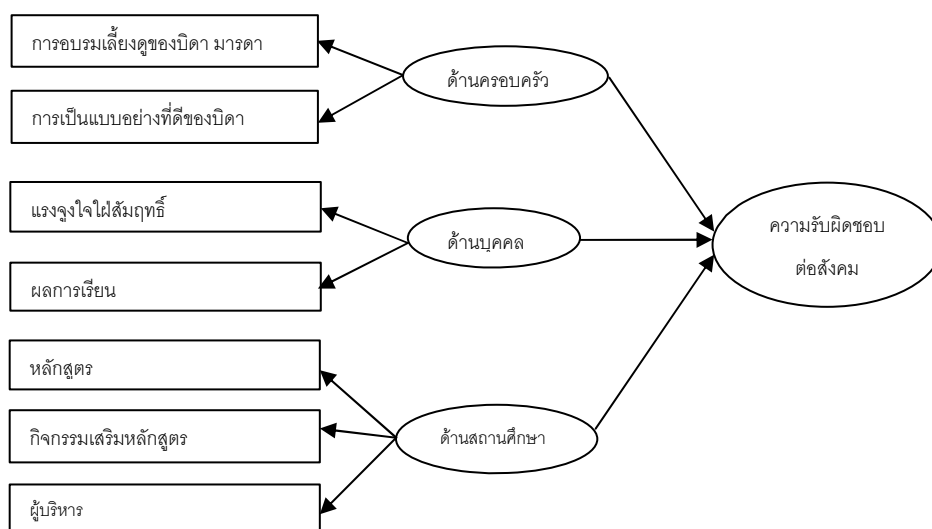
ภาพที่ 2.11 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดย กมลชนก วงวาฬ (2550)

พระมหาสมควร ชุนภิบาล (2550) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมในการทำงานกลุ่มของนักเรียน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมในการทำงานกลุ่มมี 3 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ บุคลิกภาพ แรงจูงใจ ทัศนคติต่อเพื่อน การตระหนักรู้แห่งตน และนิสัยทางการเรียน 2) ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การเรียนแบบตัวแบบความรับผิดชอบต่อสังคม และภาระงานที่ได้รับมอบหมาย และ 3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และงานที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน

สิรินทิพย์ สมคิด, เวรณี กริทอง และพาสณา จุลรัตน์ (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยจำแนกปัจจัยที่ศึกษาเป็น 3 ด้านคือ 1) ปัจจัยส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และความคาดหวังของผู้ปกครองและ 3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพด้านการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน พบว่า มี 8 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมทางการเรียนของนักเรียน ได้แก่ เพศ บุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อสังคมในการเรียนของ

นักเรียน มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนมี 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลจากมากไปน้อยได้แก่ บุคลิกภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และนิสัยทางการเรียน

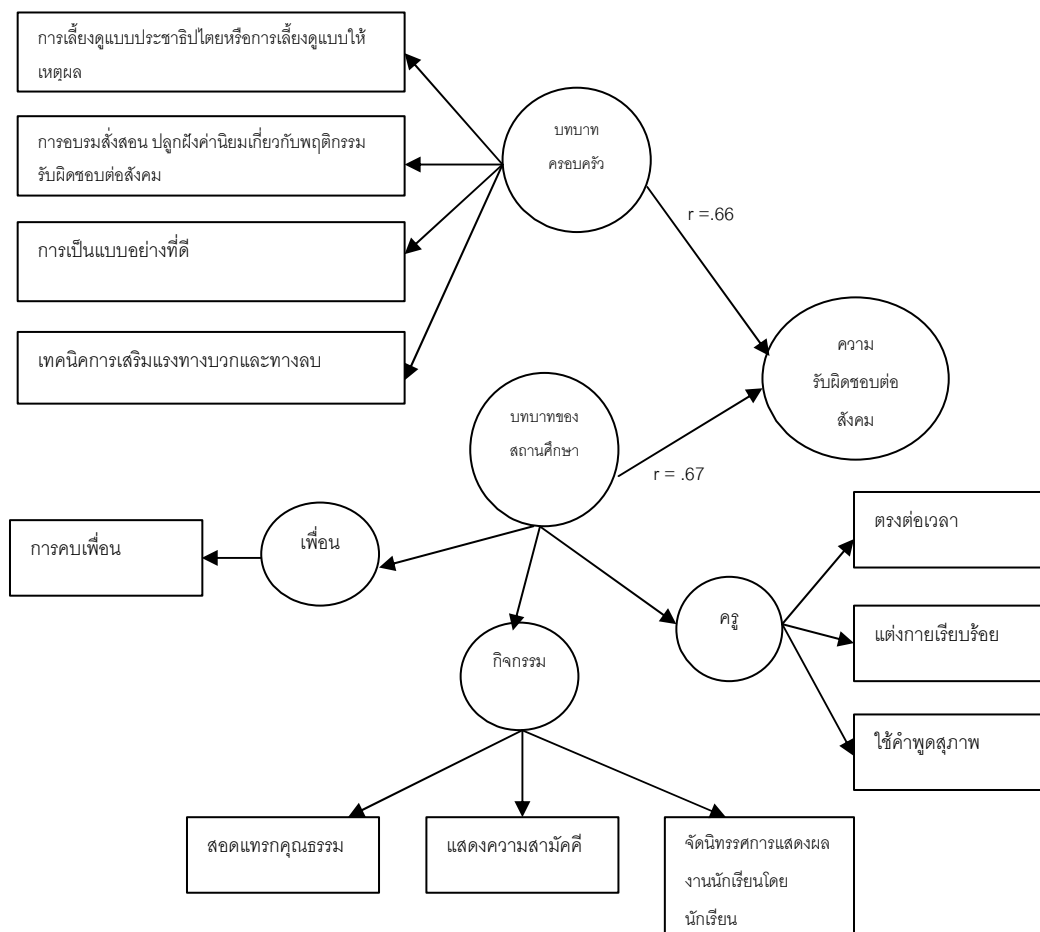
ยิวรี ผลพันธิน (2551) ได้วิเคราะห์สภาพและแนวทางในการส่งเสริมความรับผิดชอบของนักเรียน กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดาและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของบิดามารดา 2) ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ ผลการเรียน เจตคติและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ 3) ปัจจัยด้านสถานศึกษา ได้แก่ หลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เสริมสร้างความตระหนักในหน้าที่ การความร่วมมือร่วมใจ และผู้บริหารโรงเรียน มีนโยบายที่ส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูและนักเรียน ผู้วิจัยได้นำเสนอในภาพที่ 2.12

ภาพที่ 2.12 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน โดย ยิวรี ผลพันธิน (2551)

สาวิตรี แสงศิลป์ และ นีออน พิณประดิษฐ์ (2551) ได้ศึกษาบทบาทครอบครัวและสถานศึกษาในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้การสัมภาษณ์อาจารย์และผู้ปกครองของนักศึกษา พบว่า ครอบครัวมีบทบาทในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม โดยการอบรมเลี้ยงดู รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุดคือ 1) การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยหรือการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล 2) การอบรมสั่งสอนปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การมอบหมายงานบ้าน ให้โอกาสแสดงความคิดเห็น

การใช้เหตุผล และ 3) การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง เช่น การทำงานเสร็จสมบูรณ์ รักษา คำพูด 4) เทคนิคการเสริมแรงทางบวกและทางลบ บทบาทของสถานศึกษา มี 3 องค์ประกอบคือ 1) ด้านครู เป็นแบบอย่างที่ดีเช่น ตรงต่อเวลา แต่งกายเรียบร้อย ใช้คำพูดสุภาพ 2) ด้านการจัด กิจกรรมได้แก่ กิจกรรมสอดแทรกคุณธรรม กิจกรรมแสดงความสามัคคี การจัดนิทรรศการ แสดงผลงานนักเรียนโดยนักเรียน และ 3) ด้านเพื่อน ได้แก่ การคบเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อ สังคมสูงก็จะทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงด้วย นอกจากนี้ยังได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทครอบครัวในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของ นักเรียน พบว่า การรับรู้บทบาทครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อพฤติกรรมรับผิดชอบต่อ สังคมของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r=.66$) และยังศึกษาการรับรู้บทบาท สถานศึกษาในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ บทบาทสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r=.67$) ผู้วิจัยได้นำเสนอผังภาพที่ 2.13

ภาพที่ 2.13 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น

โดย สาวิตรี แสงศิลป์และนือนอน พิณประดิษฐ์ (2551)

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านครอบครัว

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า ครอบครัวมีส่วนสำคัญในการปลูกฝังให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมดังที่ พรชัย รอดสมจิตร (2527) ศึกษาความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมของนักเรียนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์และที่อยู่ในครอบครัวปกติ พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวและโรงเรียนมีความสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมของนักเรียนและนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวปกติ มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมสูงกว่าเด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ นอกจากนี้ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูก็มีความสำคัญต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน ตามที่ ทรงศรี คงทวี (2550) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู อัตมโนทัศน์ และการรับรู้พฤติกรรม การจัดการเรียนการสอน ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน

ช่วงชั้นที่ 4 รายละเอียดของตัวแปรที่ศึกษามีดังนี้ 1) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ได้แก่ (1) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองให้อิสระภาพมากเกินไป การตามใจหรือไม่เอาใจใส่ ไม่ให้คำแนะนำช่วยเหลือนักเรียน (2) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน คือ การเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองเข้ามาจัดการกับเรื่องส่วนตัวของนักเรียนเช่น การแต่งกาย การเรียน มารยาท โดยยึดความต้องการของตนเองเป็นสำคัญและต้องการให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัยเสมอ (3) การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล คือ การเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความรัก มีเหตุผล นักเรียนมีอิสระภาพทางความคิด โดยผู้ปกครองยอมรับในความคิดเห็นของนักเรียน

2) อัตมโนทัศน์ คือ ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ค่านิยม หรือทัศนคติที่มีต่อตนเอง เกี่ยวกับลักษณะร่างกาย สุขภาพ รวมถึงการรับรู้ที่ผู้อื่นมองตนเอง ความสนใจกิจกรรมต่าง ๆ และการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ที่เกิดจากการประสบการณ์ที่ได้รับจากบุคคลและสิ่งแวดล้อม และ 3) การรับรู้พฤติกรรมจัดการเรียนการสอน คือ ความรู้สึกที่ได้รับจากบรรยากาศและสภาพทางการเรียนที่แสดงให้เห็นว่าครูมีความเอาใจใส่ในการจัดการเรียนการสอน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองได้ร้อยละ 30.50 สอดคล้องกับ มาลินี จุฑาปะมา และมัลลวีร์ อุดลวฒนศิริ (2550) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของวัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเลือกรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลในการศึกษาความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจริยธรรมของวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูทั้งสองแบบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของวัยรุ่น

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านโรงเรียน

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รูปแบบการสอน ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน ดังที่ Wentzel (1991) และ สมเกียรติ ถุงแก้ว (2548) ได้ศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ Scales, Blyth, Berkas และ Kielsmeier (2000) และได้ศึกษาผลของการเรียนรู้จากการให้บริการแก่คนทั่วไปกับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและความสำเร็จด้านการเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองมีระดับความรับผิดชอบต่อสังคมและประสบความสำเร็จด้านการเรียนมากกว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มควบคุม สอดคล้องกับ ภาวนา เทียนขาว (2540) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถทางการคิดแก้ปัญหาและความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่ารูปแบบการสอนแบบแก้ปัญหากับการสอนตามคู่มือครู ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงจะมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูง (เวคิน วุฒิมังค์, 2541)

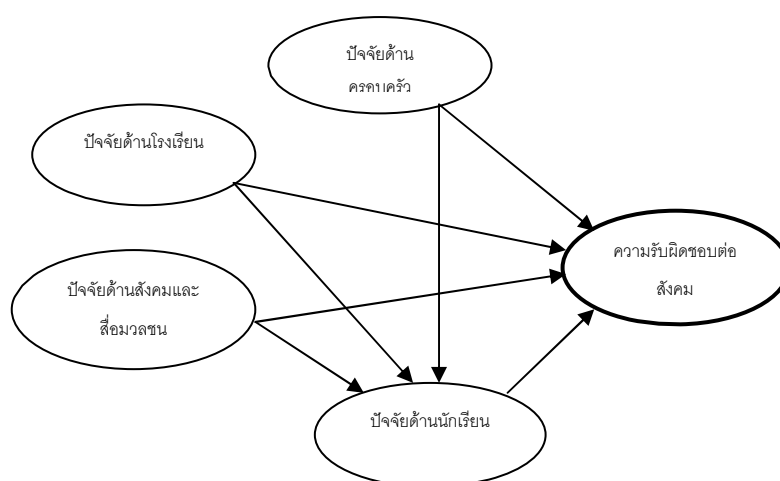
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน

ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน ได้แก่ การเลียนแบบดารา นักร้อง การนำเสนอข่าวสารต่าง ๆ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนดังที่ ปรารภณา กระแสสินธุ์ (2544) ศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กวัยเรียน เมื่อมีบุคคลสำคัญอยู่ร่วมในสถานการณ์ พบว่า การกระตุ้นให้เกิดอารมณ์เสียใจจากบุคคลสำคัญส่งผลต่ออารมณ์ของเด็ก นอกจากนี้ สุภาวิณี บัวบาน (2549) และกนกพร จันทเวช (2551) ได้ศึกษาพฤติกรรมเลียนแบบดาราและนักร้องของวัยรุ่น ของนักเรียน พบว่า ระยะเวลาการรับชมมีผลต่อพฤติกรรมเลียนแบบดาราและนักร้อง พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่ การแต่งกาย การใช้ภาษาพูด การใช้สินค้ามีเยื่อ โดยนักเรียนที่รับชมละครตลอดทั้งเรื่องจะมีพฤติกรรมที่เลียนแบบตัวละครมากกว่านักเรียนที่ดูละครเป็นบางครั้ง สอดคล้องกับ ชุติมา ชุณหากาญจน์ (2550) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเลียนแบบวัฒนธรรมของวัยรุ่นไทยจากสื่อบันเทิงเกาหลี พบว่า การเปิดรับสื่อกับพฤติกรรมการเลียนแบบสื่อมีความสัมพันธ์กัน โดยเลียนแบบด้านการแต่งกาย เลียนแบบวัฒนธรรมเกาหลี เช่น การรับประทานอาหาร ความชื่นชอบในเพลงเกาหลี

4. งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยด้านนักเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านนักเรียน ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ทักษะ ทักษะสังคม ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียน จากแนวคิดของ Bandura (1977 อ้างถึงในสุรางค์ ใ้วตระกูล, 2554) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมกับปัจจัยส่วนบุคคล ความสัมพันธ์ดังกล่าวเกิดขึ้นตาม ทักษะ ความเชื่อ แรงจูงใจ ความสามารถทางสติปัญญา ของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ส่วนปัจจัย ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน ด้านสังคมและสื่อมวลชน ปัจจัยเหล่านี้มีตัวแบบที่แตกต่างกันที่จะ ส่งผลให้การรับรู้ด้านทักษะ ความเชื่อ หรือแรงจูงใจของบุคคลแตกต่างกันไปด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึง เลือปัจจัยด้านครอบครัว โรงเรียน สังคมและสื่อมวลชน ที่จะส่งผลไปยังปัจจัยนักเรียน และส่งผล ต่อไปยังความรับผิดชอบต่อสังคม และปัจจัยด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน ด้านสังคมและ สื่อมวลชน ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย เช่นเดียวกับ จงจิตร ศิริทรัพย์จันทร์ (2538) ได้ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน พบว่า การมีวินัยในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และทักษะต่อการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบต่อเรียน โดยปัจจัยทั้ง 3 สามารถทำนายความแปรปรวนของความรับผิดชอบต่อเรียนได้ร้อยละ 63

จากการทบทวนเอกสาร ผู้วิจัยแบ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมออกเป็น 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน และปัจจัย ด้านนักเรียน ดังภาพที่ 2.14 และนำเสนอผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความรั ับผิดชอบต่อสังคมในตารางที่ 2.3

ภาพที่ 2.14 โมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม

ตารางที่ 2.3 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม (ต่อ)

ตัวแปร	นักวิจัย														รวม				
	Bandula (1989)	อนุศักดิ์ จินดา(2548)	สุสรณ์ ไชโยรักษา(2549)	กมลชนก งวาท(2550)	พระมหาสมศร ขุนเฒ่า(2550)	สิรินทิพย์ สมคิด(2551)	ยุวี ผลพันธ์(2551)	สาวดี ศรีแสงคิด(2551)	พรชัย รอดสมเจ็ด(2527)	ทรงสิทธิ์ คงทวี(2550)	มาลีณี จุฑาประมา (2550)	ภาวนา ชัยยนต์(2540)	เวทิน วุฒิวังศ์(2541)	สมเกียรติ งามแก้ว(2548)		กนกพร จันทร์เทศ(2551)	ปารัตนา กระแสสินธุ์(2544)	สุภาวณี บัณฑิต(2549)	ชุติมา ขุนทดทอน(2550)
ปัจจัยด้านนักเรียน																			
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	✓	✓			✓	✓	✓												✓
บุคลิกภาพ					✓	✓													
การมีวินัยในตนเอง																			✓
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		✓				✓	✓						✓						
ทัศนคติต่อการเรียน																			✓
ทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม				✓	✓														
ลักษณะมุ่งอนาคต		✓																	

หมายเหตุ: ✓ หมายถึง งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน ผู้วิจัยเลือกตัวแปรที่มีนักวิจัยกล่าวซ้ำกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาเป็นตัวบ่งชี้ในปัจจัยด้านต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม

2. ปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ การเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม และการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู

3. ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและการได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคม

4. ปัจจัยด้านนักเรียน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

จากปัจจัยและตัวบ่งชี้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ตามแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดของปัจจัยและตัวบ่งชี้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านครอบครัว หมายถึง การกระทำหรือแนวคิดของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบุตร หลาน โดยถ่ายทอดผ่านการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง การปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง การปลูกฝังด้านความรับผิดชอบต่อสังคมแต่บุตรหลาน วัตถุประสงค์ 4 ตัว คือ การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม

1) การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง

สุธรรมค์ ไชโยรักษ์ (2549) ให้ความหมายของการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง หมายถึง การมีมารยาทดี ควบคุมอารมณ์ได้ดี ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ตั้งใจทำงาน

ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) กล่าวว่า การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง หมายถึง การที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง เสียสละ มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือบุคคลอื่นและสังคม

สาวิตรี แสงศิลป์, นีออน พิณประดิษฐ์ (2551) กล่าวว่าผู้ปกครองเป็นแบบอย่างให้แก่บุตรหลานด้วยการรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับบุตรหลาน การแต่งกายสุภาพ การปฏิบัติตามกฎหมาย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง หมายถึง การที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานของตนเองที่มีต่อผู้อื่น เสียสละ บริจาคสิ่งของแก่ผู้ยากไร้ ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมในชุมชน ปฏิบัติตามกฎหมาย

2) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน

ลักขณา ประถมวงษ์ (2546) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน เอกลักษณะแห่งตน และพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนวัยรุ่น ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึงการที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองให้ความใกล้ชิด ดูแลเอาใจใส่ สนับสนุนให้นักเรียนได้ทำในสิ่งที่ต้องการ

ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) กล่าวว่า การเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่พ่อแม่ ยอมรับ ชื่นชม ให้ความสนใจและช่วยเหลือนักเรียน

ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน แนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง ชื่นชมและให้กำลังใจบุตรหลาน

3) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

ทรงศรี คงทวี (2550) ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตรหลานด้วยความรัก มีเหตุผล ยอมรับความคิดเห็นของบุตรหลาน บุตรหลานมีอิสรภาพทางความคิด

ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองให้เหตุผลสนับสนุนให้บุตรหลานทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นและสังคม อธิบายสาเหตุของการลงโทษหรือให้รางวัลแก่บุตรหลาน

ผู้วิจัยให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองอธิบายเหตุผลให้บุตรหลานเข้าใจถึงสาเหตุของการกระทำต่าง ๆ และยอมรับในความคิดเห็นของบุตรหลาน

4) การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม

ประสพ ยุทธเมธางกูร (2530) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพให้แก่แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ให้ความหมายของการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพ หมายถึง การอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ การจัดประสบการณ์เกี่ยวข้องกับสุขภาพ

พระทวี ชำยมณี (2550) ศึกษาบทบาทครอบครัวในการปลูกฝังความกตัญญูกตเวทิตีในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ให้ความหมายของการปลูกฝังความกตัญญูกตเวทิตี หมายถึง การที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง แสดงบทบาทด้านความกตัญญู ให้คำแนะนำสั่งสอนในเรื่องความกตัญญูกตเวทิตี การทำเป็นแบบอย่างในเรื่องความกตัญญูกตเวทิตี

ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองอบรม สั่งสอนบุตรหลาน ให้เสียสละ ช่วยเหลืองานผู้อื่น เคารพสิทธิของเพื่อน รักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม ร่วมมือแก้ปัญหาสังคม ปฏิบัติตามกฎหมาย และรักษาสิ่งแวดล้อม

2. ปัจจัยด้านโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการของโรงเรียนและครู ในการ

เสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนด้วยการทำกิจกรรมต่าง ๆ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ดังนี้

1) การเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

อนุศักดิ์ จินดา (2548) ให้ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การกระทำระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เช่น การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งด้านการเรียน และเรื่องส่วนตัว การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน

พระมหาสมควร ขุนภิบาล (2550) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนว่า หมายถึง การปฏิบัติตนระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเพื่อให้เกิดสัมพันธอันดีต่อกัน เช่น การพึ่งพาซึ่งกันและกันด้านการเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความห่วงใยซึ่งกันและกัน ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

เพื่อให้สอดคล้องกับปัจจัยด้านโรงเรียน ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนว่า หมายถึง การที่โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนและเพื่อนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการช่วยเหลือและพัฒนาสังคม

2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม

พลกฤษ ตันติญาณกุล (2547) ศึกษาผลการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สังคมศึกษาด้วยการฝึกคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษา ได้ให้ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สังคมศึกษาด้วยการฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมหรือการฝึก การส่งเสริมให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ปลินธร เพ็ชรฤทธิ์ (2550) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้แก่นักเรียนมัธยมศึกษา ให้ความหมายของสภาพการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี หมายถึง ลักษณะการจัดกิจกรรมของครูเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองดี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้แก่ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่ครู สอน ฝึกปฏิบัติ หรือจัดกิจกรรม เพื่อให้นักเรียน เคารพสิทธิของผู้อื่น รู้จักการช่วยเหลือผู้อื่น การรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อม

3) การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู

Bandura (1977, อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2554) กล่าวว่าพฤติกรรมของมนุษย์มาจากการเรียนรู้ที่ได้รับจากตัวแบบ เช่น พฤติกรรมด้านค่านิยม ความประพฤติ

สุธรรค์ ไชโยรักษ์ (2549) ให้ความหมายของการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู หมายถึง การที่ครูตรงต่อเวลา แต่งกายเป็นระเบียบ ใช้คำพูดที่สุภาพเรียบร้อย รักการอ่าน ไม่มั่ว สุ่มอบายมุข

ณัฐณิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) กล่าวเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างของครู เป็นพฤติกรรมที่ครูแสดงความช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ ให้ความสนใจผู้อื่น

สาวิตรี แสงศิลป์ และเนืออน พิณประดิษฐ์ (2551) กล่าวเกี่ยวกับการเป็น แบบอย่างที่ดีของครูว่า หมายถึง การที่ครูตรงต่อเวลา แต่งกายเรียบร้อย ใช้คำพูดที่สุภาพ

ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู หมายถึง การที่ครูมี พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การปฏิบัติตามกฎหมาย การร่วมมือแก้ปัญหา สังคม การช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน การบริจาคทรัพย์แก่ผู้ยากไร้ เป็นต้น

3. ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน หมายถึง การได้รับแบบอย่างจากกระทำหรือ พฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลในสังคม เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม และการได้รับการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม จากสื่อมวลชน วัดจาก ตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร คือ

1) การได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคม

Bandura (1977, อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2554) กล่าวว่า การรับรู้ พฤติกรรมจากตัวแบบของนักเรียนมาจากตัวแบบที่ใกล้ชิดกับนักเรียน เช่น พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองและ ตัวแบบที่เป็นบุคคลที่อยู่ในสังคม เช่น ครู ดารา นักร้อง

สุภาวณี บัวบาน (2549) ได้ศึกษาพฤติกรรมเลียนแบบดาราและนักร้องของ วัยรุ่นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ให้ความหมายของพฤติกรรมการแสดงออกของดารา และ นักร้อง หมายถึง การกระทำที่ดาราและนักร้องแสดงสู่สาธารณชนผ่านสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ การ กระทำนั้นได้แก่ การแต่งกาย การใช้ภาษาพูด

ผู้วิจัยสรุปความหมายของการได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคมที่สอดคล้องกับ ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่นักเรียนได้พบเห็นบุคคลในชุมชน สังคมหรือประเทศชาติ ให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม ช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม รักษาสมบัติของส่วนรวมปฏิบัติตามกฎหมาย รักษาสิ่งแวดล้อม

2) การได้รับข้อมูลผ่านสื่อมวลชน

Bandura (1977, อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2552) กล่าวว่า การรับรู้

พฤติกรรมของตัวแบบ ส่วนหนึ่งมาจากตัวแบบที่ไม่มีชีวิต เช่น ตัวแบบจากละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ การ์ตูน หรือจากการอ่านหนังสือพิมพ์ ข่าวสารต่าง ๆ

อนุศักดิ์ จินดา (2548) ให้ความหมายของการได้รับข้อมูลผ่านสื่อมวลชน หมายถึง การรับรู้พฤติกรรมจากสื่อ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของการได้รับข้อมูลผ่านสื่อที่สอดคล้องกับความ รับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่นักเรียนได้รับรู้ข้อมูล ข่าวสาร ผ่านทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือ วิทยุ เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคคลที่มีต่อสังคม ช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม การปฏิบัติตาม กฎระเบียบของสังคม การรักษาสีงแวดล้อม

4. ปัจจัยด้านนักเรียน หมายถึง ลักษณะภายในของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก ความต้องการ การแสดงออก เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว คือ

1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

อนุศักดิ์ จินดา (2548) ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความ ต้องการที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ทำให้นักเรียนมีความพยายาม อุตทน มีเหตุผล มีความ รับผิดชอบในการทำงาน

พระมหาสมควร ขุนภิบาล (2550) ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการ เรียนว่า หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่ต้องการประสบความสำเร็จในการเรียน ความมุ่งมั่นใน การเรียน มีความพยายาม อุตทนและภูมิใจในความสำเร็จของตน

ผู้วิจัยสรุปและให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า หมายถึงแรงขับที่ทำให้ ให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมได้สำเร็จ พฤติกรรมเหล่านั้นได้แก่ การเสียสละ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การร่วมมือแก้ปัญหาสังคม การรักษาทริภุชงค์สมบัติของ ส่วนรวม และการรักษาสีงแวดล้อม

2) บุคลิกภาพ

พระมหาสมควร ขุนภิบาล (2550) ให้ความหมายของบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยเฉพาะของนักเรียนที่แสดงออกด้านความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรมเพื่อตอบสนอง ต่อสถานการณ์ต่าง ๆ

กมลพรรณ จันทร์พยอม (2550) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางครอบครัว โรงเรียน และบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น ให้ความหมายของบุคลิกภาพแบบมี

สติ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่ตั้งใจทำกิจกรรมต่าง ๆ มีระเบียบ สามารถทำงานให้สำเร็จด้วยดี สามารถเผชิญปัญหาในภาวะกดดันได้

จากความหมายดังกล่าว ผู้วิจัยให้ความหมายของบุคลิกภาพ หมายถึง การแสดงออกทางพฤติกรรม ของนักเรียน ที่แสดงถึงการช่วยเหลือผู้อื่น การให้ความร่วมมือแก้ปัญหา สังคม การปฏิบัติตามกฎหมาย การรักษาสีงแวดล้อม

3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยสะสมของนักเรียนตั้งแต่ ภาคเรียนที่ 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงระดับชั้นเรียนในปัจจุบัน

4) ทักษะติดต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

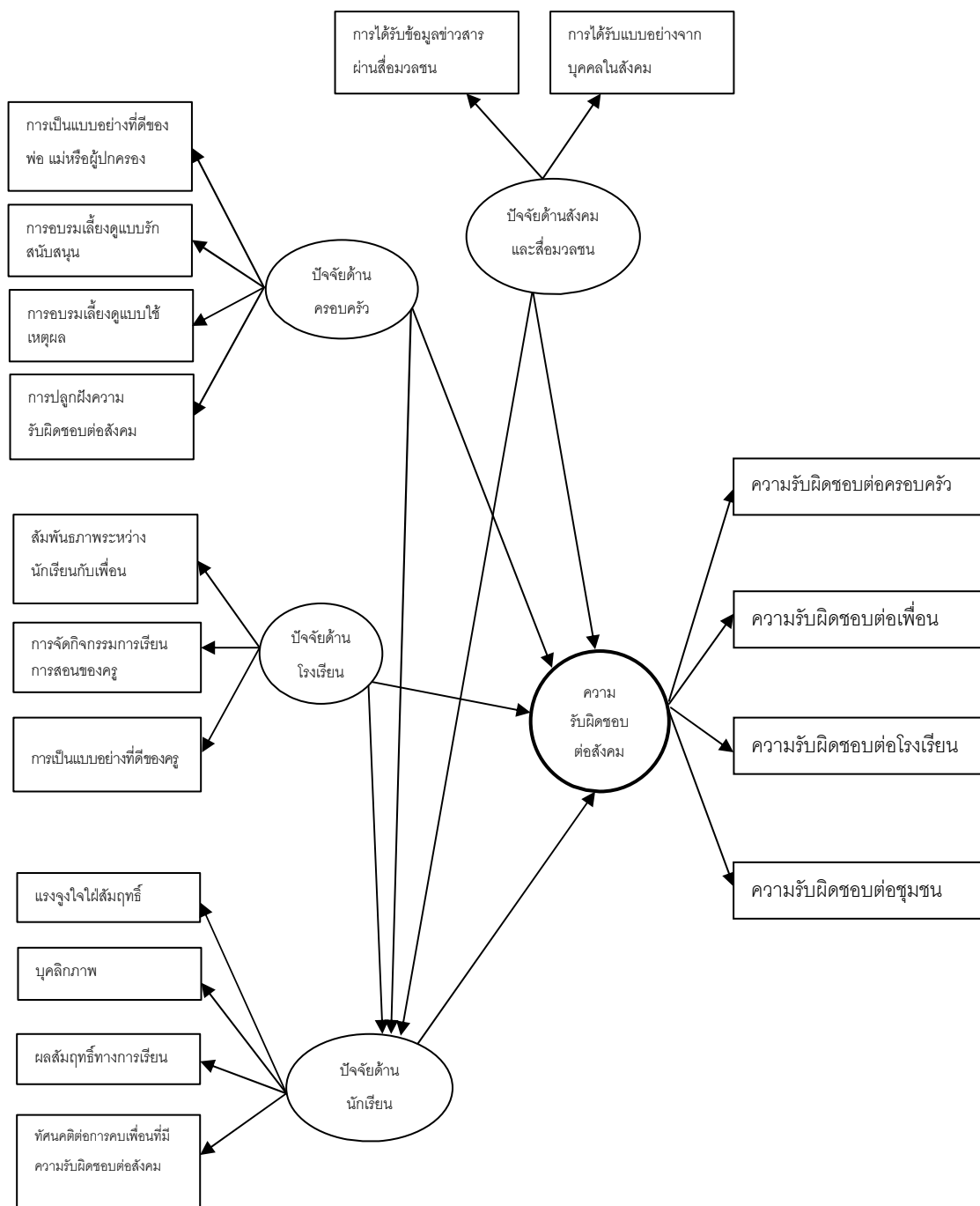
กมลชนก วงวาฬ (2550) ให้ความหมายของทักษะติดต่อ หมายถึง อารมณ์ และ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมออกมา

ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของทักษะติดต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนที่ขอความช่วยเหลือผู้อื่น รักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม ร่วมมือแก้ปัญหาสังคม และ รักษาสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้วิจัย ได้พัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัย โดยคัดเลือกองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคม จากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การพัฒนา แบบวัดและประเมินความรับผิดชอบต่อสังคม (ภัสรา อรุณมีศรี, 2533; จริญญา เฉลาประโคน, 2545; ดุสิต อุทิศพงษ์, 2547) การวิเคราะห์องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม (กมลรัตน์ ทวีชาติวิทยากุล, 2531; ปรีชา การสอาด, 2547) จากการสังเคราะห์งานวิจัยดังกล่าวผู้วิจัย กำหนด องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมแบ่งเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อ ครอบครัว ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน และความรับผิดชอบต่อชุมชน

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม จาก ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1969, 1977, อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2554) ที่ให้ ความสำคัญกับการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคล ว่าเป็นผลจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านบุคคลกับปัจจัยสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะติดต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนปัจจัยสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน สังคมและสื่อมวลชน

ภาพที่ 2.15 กรอบแนวคิดโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ตามทฤษฎีของ Bandura ได้แก่ งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัวของ พรชัย รอดสมจิตร (2527) อนุศักดิ์ จินดา (2548) สุธรรมค์ ไชโยรักษา (2549) ทรงศรี คงทวี (2550) มาลินี จุฑาปะมา และมัลลวีร์ อุดลวัฒน์ศิริ (2550) สิริทิพย์ สมคิด เวชนี กรีทองและพาสณา จุลรัตน์ (2551) ยัวร์ผลพันธ์ (2551) และงานวิจัยของสาวิตรี แสงศิลป์ และน้ออน พิณประดิษฐ์ (2551) งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ งานวิจัยของ Wentzel (1991) Scales, Blyth, Berkas และ Kiesmeier (2000) ภาวนา เทียนขาว (2540) เวคิน วุฒิมวงศ์ (2541) สมเกียรติ ฤกษ์แก้ว (2548) กมลชนก วงวาท (2550) และงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน ได้แก่ งานวิจัยของปรารถนา กระแสสินธุ์ (2544) สุภาวดี บัวบาน (2549) ชุติมา ชุนทกาญณ์ (2550) และงานวิจัยของกนกพร จันทเวช (2551) ผู้วิจัยได้นำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัยจากงานวิจัยดังกล่าวในภาพที่ 2.15

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของความรับผิดชอบต่อสังคมและการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของความรับผิดชอบต่อสังคม น่าจะประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 12 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อครอบครัว ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ คือ การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง และการช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย 2) องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อเพื่อน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ คือ การเคารพสิทธิของเพื่อน และการให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูกต้อง 3) องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ การช่วยเหลืองานของโรงเรียน การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนและการรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน และ 4) องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ คือ 1) การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมการรักษาสมบัติของส่วนรวม การปฏิบัติตามกฎหมาย และการรักษาสิ่งแวดล้อม
2. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความรับผิดชอบต่อสังคม น่าจะประกอบด้วย ตัวแปรปัจจัยนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน
3. โมเดลเชิงสาเหตุความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้น น่าจะมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนที่อยู่ในเมืองกับนักเรียนที่อยู่นอกเมือง 3) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 4) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1,073,061 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากตัวแปรในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้น มีพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่าในโมเดล 46 ค่า ผู้วิจัยใช้จำนวนตัวอย่าง 15 คนต่อพารามิเตอร์ 1 ค่า (Gold, 1980; Weiss, 1972 อ้างถึงในนงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) กลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจึงมีจำนวน 690 คน จากการศึกษาอัตราการตอบกลับขั้นต่ำของแบบสอบถามทางไปรษณีย์ที่ทำให้การประมาณค่าไม่ลำเอียง พบว่า อัตราการตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 70 (วิกา บำเรอจิตร, 2542) ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไป ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของตัวอย่างเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก 30% รวมกับจำนวนตัวอย่างขั้นต่ำเป็น 897 คน และเพื่อให้จำนวนนักเรียนที่เรียนอยู่โรงเรียนในเมืองและโรงเรียนนอกเมืองมีจำนวนเท่ากัน ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,080 คน

2. การดำเนินการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามหลักความน่าจะเป็น (probability sampling) โดยใช้ในการสุ่มแบบ 3 ขั้นตอน (three-stage random sampling) (วรณี แกมเกตุ, 2551)

ขั้นที่ 1 สุ่มจังหวัดในแต่ละภาคซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ภาคได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ทำการสุ่มภาคละ 3 จังหวัด ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ทำให้ได้จังหวัดทั้งสิ้น 12 จังหวัด

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของตนเองโดยมุ่งผลประโยชน์ที่จะเกิดกับส่วนรวม การยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง รวมถึงการปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้น โดยการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อครอบครัว เพื่อน โรงเรียน และชุมชน

ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่หรือการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อสมาชิกในครอบครัว ด้วยการเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองและการช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย

การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง หมายถึง การที่นักเรียนแสดงการนับถือ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง การปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง

การช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย หมายถึง การที่นักเรียนช่วยเหลืองานของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง ดูแลช่วยเหลือคนในครอบครัว ทำงานที่พ่อ แม่หรือผู้ปกครองมอบหมายให้ทำ

ความรับผิดชอบต่อเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกต่อเพื่อนด้วยการเคารพสิทธิของเพื่อนและการให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูกต้อง

การเคารพสิทธิเพื่อน หมายถึง การที่นักเรียนไม่ล่วงละเมิดเรื่องส่วนตัวของเพื่อน ไม่ก้าวร้าวการกระทำของเพื่อนเมื่อการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

การให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูกต้อง หมายถึง การที่นักเรียนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์กับเพื่อน และการช่วยเหลือเพื่อน

ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่หรือพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกต่อโรงเรียน ด้วยการช่วยเหลืองานของโรงเรียน การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน และการรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน

การช่วยเหลืองานของโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนช่วยทำงานของโรงเรียน ปฏิบัติกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น การทำงานที่ครูมอบหมาย เช่น เวิร์กศึกษาความสะอาดห้องเรียน

การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน หรือทำให้โรงเรียนได้รับการยกย่องนับถือ เช่น การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

การรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนดูแลเอาใจใส่ทรัพย์สินของโรงเรียนไม่ให้เสียหาย เช่น การใช้วัสดุ อุปกรณ์ ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ด้วยความระมัดระวัง ไม่ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน ช่วยโรงเรียนประหยัด

ความรับผิดชอบต่อชุมชน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและประเทศชาติด้วยการให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสังคม การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม การรักษาสมบัติของส่วนรวม การปฏิบัติตามกฎหมายและการรักษาสิ่งแวดล้อม

การให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสังคม หมายถึง การที่นักเรียนพร้อมใจทำให้สถานการณ์ที่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคมเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น เช่น เมื่อนักเรียนพบเห็นการกระทำที่ผิดกฎหมายก็แจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ชักชวนเพื่อนให้ปฏิบัติตามกฎหมาย และปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้นำชุมชน

การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่แสดงถึงการแบ่งปันสิ่งของ การให้บริการ การเสียสละโดยไม่หวังผลตอบแทน

การรักษาสมบัติส่วนรวม หมายถึง การที่นักเรียนดูแลเอาใจใส่ ทรัพย์สิน สิ่งของที่เป็นของส่วนรวม ไม่ทำลายทรัพย์สินของสาธารณะ

การปฏิบัติตามกฎหมาย หมายถึง การที่นักเรียนประพฤติตนให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของสังคม

การรักษาสิ่งแวดล้อม หมายถึง การที่นักเรียนดูแลเอาใจใส่ สิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกและดูแลรักษาต้นไม้ในชุมชน ทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ให้ ลดปริมาณขยะและประหยัดพลังงาน เป็นต้น

ปัจจัยด้านครอบครัว หมายถึง แนวคิดหรือการกระทำของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบุตรหลาน โดยถ่ายทอดผ่านการอบรมเลี้ยงดูของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง การปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครองและการปลูกฝังด้านความรับผิดชอบต่อสังคมแต่บุตรหลาน

การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง หมายถึง การที่พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานของตนเองที่มีต่อผู้อื่น เสียสละบริจาคตลอดสิ่งของแก่ผู้ยากไร้ ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมในชุมชนและปฏิบัติตามกฎหมาย

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน แนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง ชื่นชมและให้กำลังใจบุตรหลาน

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองอธิบายเหตุผลให้บุตรหลานเข้าใจถึงสาเหตุของการกระทำต่าง ๆ และยอมรับในความคิดเห็นของบุตรหลาน

การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง อบรม สั่งสอนบุตรหลาน ให้เสียสละ ช่วยเหลืองานผู้อื่น เคารพสิทธิของเพื่อน รักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม ร่วมมือแก้ปัญหาสังคม ปฏิบัติตามกฎหมาย และรักษาสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยด้านโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการของโรงเรียนและครู ในการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนด้วยการทำกิจกรรมต่าง ๆ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู

การสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การที่โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนและเพื่อนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการช่วยเหลือและพัฒนาสังคม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่ครู สอน ฝึกปฏิบัติ หรือจัดกิจกรรม เพื่อให้ให้นักเรียน รู้จักการเคารพในสิทธิของผู้อื่น รู้จักการช่วยเหลือผู้อื่น การรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อม

การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู หมายถึง การที่ครูมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การปฏิบัติตามกฎหมาย การร่วมมือแก้ปัญหาสังคม การช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน และการบริจาคทรัพย์แก่ผู้ยากไร้ เป็นต้น

ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน หมายถึง การได้รับแบบอย่างจากกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลในสังคม เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม และการได้รับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม จากสื่อมวลชน

การได้รับข้อมูลผ่านสื่อมวลชน หมายถึง การที่นักเรียนได้รับรู้ข้อมูล ข่าวสาร ผ่านทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือ วิทยุ เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคคลที่มีต่อสังคม ช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อม

การได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคม หมายถึง การที่นักเรียนได้พบเห็นบุคคลในชุมชน สังคมหรือประเทศชาติ ให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม ช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม รักษาสมบัติของส่วนรวม ปฏิบัติตามกฎหมาย และรักษาสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยด้านนักเรียน หมายถึง ลักษณะภายในของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก ความต้องการ การแสดงออก เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง แรงขับที่ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมได้สำเร็จ พฤติกรรมเหล่านั้นได้แก่ การเสียสละ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การร่วมมือแก้ปัญหาสังคม การรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม และการรักษาสิ่งแวดล้อม

บุคลิกภาพ หมายถึง การแสดงออกทางพฤติกรรมของนักเรียน ที่แสดงถึงการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม การปฏิบัติตามกฎหมาย และการรักษาสิ่งแวดล้อม

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยสะสมของนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงระดับชั้นเรียนในปัจจุบัน

ทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนที่ขอความช่วยเหลือผู้อื่น รักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม ร่วมมือแก้ปัญหาสังคม และรักษาสิ่งแวดล้อม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และตอนที่ 3 แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแต่ละตอนมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับชั้น ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม และที่ตั้งของโรงเรียน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และเติมคำตอบ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน และปัจจัยด้านนักเรียน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) จำนวน 57 ข้อ เป็นข้อคำถามทางบวก 56 ข้อ และข้อคำถามทางลบ 1 ข้อ ความหมายและเกณฑ์การให้คะแนนของข้อคำถามทางบวกมีดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก	ให้ 4 คะแนน
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย	ให้ 2 คะแนน
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

สำหรับข้อคำถามทางลบ ผู้วิจัยให้ความหมายและกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด	ให้ 1 คะแนน
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก	ให้ 2 คะแนน
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย	ให้ 4 คะแนน
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด	ให้ 5 คะแนน

ตอนที่ 3 แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีเนื้อหาครอบคลุมการวัดองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ความรับผิดชอบต่อโรงเรียนและความรับผิดชอบต่อชุมชน เป็นข้อคำถามทางบวกทั้งหมดจำนวน 39 ข้อ โดยแต่ละระดับมีความหมายและเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตามข้อความอยู่ในระดับมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
4	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตามข้อความอยู่ในระดับมาก	ให้ 4 คะแนน
3	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตามข้อความอยู่ในระดับปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
2	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตามข้อความอยู่ในระดับน้อย	ให้ 2 คะแนน
1	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตามข้อความอยู่ในระดับน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการกำหนดโครงสร้างการวัดตัวแปร สร้างข้อคำถาม จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความชัดเจนและภาษาที่ใช้ จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับรับแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและจุดประสงค์ที่ต้องการวัดกับข้อคำถาม แล้วปรับข้อคำถามและนำไปทดลองใช้ จากนั้นผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการทดลองใช้มาหาค่าความเที่ยงของข้อคำถามและหาความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โครงสร้างของตัวแปรที่จะทำการวัด

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดโครงสร้างในการวัดตัวแปรให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัด และเขียนข้อคำถาม ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 โครงสร้างการวัดตัวแปร

เนื้อหา	ประเด็นหลัก	จำนวนข้อ	ประเด็นย่อย	จำนวนข้อ	ข้อที่
ตอนที่ 1	ภูมิหลัง	5	1.1สภาพทั่วไปของผู้ตอบ	5	1-5
ตอนที่ 2	1. ปัจจัยด้านครอบครัว	21	1.1 การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง	5	1-5
			1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันทนุสนุน	5	6-10
			1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	4	11-14
			1.4 การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม	7	15-21
	2. ปัจจัยด้านโรงเรียน	12	2.1 การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	2	22-23
			2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม	5	24-28
			2.3 การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู	5	29-33
	3. ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน	12	3.1 การได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชน	6	34-39
			3.2 การได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคม	6	40-45
	4. ปัจจัยด้านนักเรียน	12	4.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	4	46-49
			4.2 บุคลิกภาพ	4	50-53
			4.3 ทักษะคิดต่อการคบเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม	4	54-57
ตอนที่ 3	1. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว	5	1.1 การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง	2	1-2
			1.2 การช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย	3	3-5
	2. ความรับผิดชอบต่อเพื่อน	6	2.1 การเคารพสิทธิของเพื่อน	3	6-8
			2.2 การให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูกต้อง	3	9-11
	3. ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน	11	3.1 การช่วยเหลืองานของโรงเรียน	3	12-14
			3.2 การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน	4	15-18
			3.3 การรักษาทรัพย์สมบัติของโรงเรียน	4	19-22

ตารางที่ 3.2 โครงสร้างการวัดตัวแปร (ต่อ)

เนื้อหา	ประเด็นหลัก	จำนวน ข้อ	ประเด็นย่อย	จำนวน ข้อ	ข้อที่
รับผิดชอบต่อ ชุมชน	4. ความ	17	4.1 การให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหา	3	23-25
			สังคม		
			4.2 การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม	3	26-28
			4.3 การรักษาสัมบัติของส่วนรวม	4	29-32
			4.4 การปฏิบัติตามกฎหมาย	2	33-34
	4.5 การรักษาสีแกวเดิ้ล้อม	5	35-39		

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจความชัดเจนของข้อคำถาม ความเหมาะสมของจำนวนข้อคำถาม ภาษาและรูปแบบของข้อคำถาม แล้วนำมาปรับปรุง

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน โดยแบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 3 ท่าน ด้านจิตวิทยา 1 ท่าน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน 2 ท่าน (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิดังภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยพิจารณาจากความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด (item objective congruence หรือ IOC) แล้วนำมาปรับปรุง

ขั้นตอนที่ 5 ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ที่มากกว่า .50 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) มาใช้เป็นข้อคำถามในแบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามฉบับนี้มีดัชนี IOC ระหว่าง 0.67 -1.00

ขั้นตอนที่ 6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ทำการปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียน 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (cronbach' alpha coefficient) ผลการวิเคราะห์พบว่า ความเที่ยงของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบต่อสังคมมีค่าระหว่าง .827 - .937 ความเที่ยงของแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมมีค่าระหว่าง .731 - .941 รายละเอียดดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	ค่าความเที่ยง
1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความ รับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย	1.1 ปัจจัยด้านครอบครัว	.827
	1.2 ปัจจัยด้านโรงเรียน	.871
	1.3 ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน	.937
	1.4 ปัจจัยด้านนักเรียน	.915
2. แบบวัดความรับผิดชอบต่อ สังคมของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย	2.1 ความรับผิดชอบต่อครอบครัว	.799
	2.2 ความรับผิดชอบต่อเพื่อน	.731
	2.3 ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน	.807
	2.4 ความรับผิดชอบต่อชุมชน	.941
ความเที่ยงรวมของแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคม		.949

ขั้นตอนที่ 7 การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของโมเดลการวัด ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน และปัจจัยด้านนักเรียน และตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งประกอบไปด้วย องค์ประกอบ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ความรับผิดชอบต่อโรงเรียนและความรับผิดชอบต่อชุมชน ดำเนินการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ เพื่อให้ได้เมทริกซ์ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อตรวจสอบว่าเมทริกซ์ สหสัมพันธ์แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์เอกลักษณ์หรือไม่ ถ้าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในเมทริกซ์ ใดมีความสัมพันธ์กันน้อย แสดงว่าเมทริกซ์นั้นไม่มีองค์ประกอบร่วมกันและไม่ควรนำมาวิเคราะห์ องค์ประกอบ ในการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างผู้วิจัยใช้ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity และ kaiser-meyer-olkin measure of sampling adequacy= KMO หรือค่า KMO ว่าควรมีค่า ไกล่เคียงหนึ่งแล้วจึงใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) ด้วย โปรแกรมลิสเรล และตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างโดยพิจารณาจากค่า ไค-สแควร์ ที่ไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) สำหรับน้ำหนักองค์ประกอบผู้วิจัยนำเสนอ น้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนดิบ (b) และน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน (β)

การเปรียบเทียบความสำคัญของตัวแปรสังเกตได้ในแต่ละองค์ประกอบ ผู้วิจัยพิจารณาจากน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน เพราะการเปรียบเทียบไม่สามารถนำน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนดิบมาเปรียบเทียบได้เนื่องจากหน่วยการวัดตัวแปรต่างกัน รายละเอียดของการวิเคราะห์ตรวจสอบความตรงของโมเดลมีดังนี้

1. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยแบ่งการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยด้านครอบครัว 2) ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยด้านโรงเรียน 3) ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน และ 4) ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยด้านนักเรียน มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลการความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยด้านครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันพบว่า ตัวแปรที่เป็นตัวบ่งชี้องค์ประกอบปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .291 ถึง .606 ลักษณะความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ทางบวกโดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม (A4) กับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (A2) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดคือ การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง (A1) กับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (A3) ค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 1127.214 $df = 6$ และค่า $p = .000$ แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าดัชนีไคเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin measures of sampling adequacy: KMO) มีค่าเท่ากับ .723 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยด้านครอบครัว มีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ รายละเอียดดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของ
ตัวแปรในองค์ประกอบปัจจัยด้านครอบครัว

ตัวแปร	A1	A2	A3	A4
A1	1			
A2	.458**	1		
A3	.291**	.583**	1	
A4	.596**	.606**	.405**	1
MEAN	4.072	4.364	4.024	4.253
SD	.568	.606	.629	.590

Bartlett's Test of Sphericity = 1127.214 df = 6 p = .000 KMO = .723

**p<.01

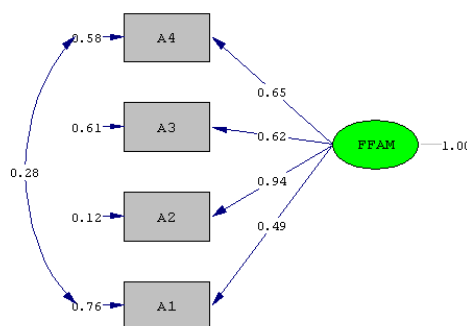
ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลการวัดปัจจัยด้านครอบครัว (FFAM) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ .45 มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .501 ค่าองศาอิสระเท่ากับ 1 (df = 1) แสดงว่า ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ กล่าวคือยอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI = 1.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว AGFI = 1.00 และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ RMR = .001

เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดองค์ประกอบปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก มีขนาดตั้งแต่ .49 ถึง .94 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (A2) การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม (A4) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (A3) และการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง (A1) ตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว มีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบปัจจัยด้านครอบครัว ประมาณร้อยละ 24 ถึงร้อยละ 88 รายละเอียดดังตารางที่ 3.5 และภาพที่ 3.1

ตารางที่ 3.5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยด้านครอบครัว

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	สป.คะแนน องค์ประกอบ
	b(SE)	β	t		
A1	.28(.02)	.49	13.56	.24	.05
A2	.57(.02)	.94	25.93	.88	1.33
A3	.39(.02)	.62	17.64	.39	.16
A4	.38(.02)	.65	18.27	.42	.17

 $\chi^2 = .45$ df = 1 p = .501 GFI = 1.00 AGFI = 1.00 RMR = .001 RMSEA = .000

Chi-Square=0.45, df=1, P-value=0.50132, RMSEA=0.000

ภาพที่ 3.1 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดองค์ประกอบปัจจัยด้านครอบครัว

1.2 ผลความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยด้านโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า ตัวแปรที่เป็นตัวบ่งชี้องค์ประกอบปัจจัยด้านโรงเรียน มีค่าสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ .364 ถึง .591 ลักษณะความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ทางบวกโดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม (B2)กับการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (B1) มีค่าสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .591 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดคือ การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู (B1)กับการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (B1) มีค่าสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .364 ค่า Bartlett's Test of Sphericity = 679.161 df = 3 p = .000 แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญและค่าดัชนี ไกเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin measures of sampling adequacy: KMO) มีค่าเท่ากับ .631 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยด้านโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ รายละเอียดดังตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของ
ตัวแปรในองค์ประกอบปัจจัยด้านโรงเรียน

ตัวแปร	B1	B2	B3
B1	1		
B2	.591**	1	
B3	.364**	.559**	1
MEAN	4.276	4.314	4.084
SD	.692	.606	.700

Bartlett's Test of Sphericity = 679.161 df = 3 p = .000 KMO = .631

**p<.01

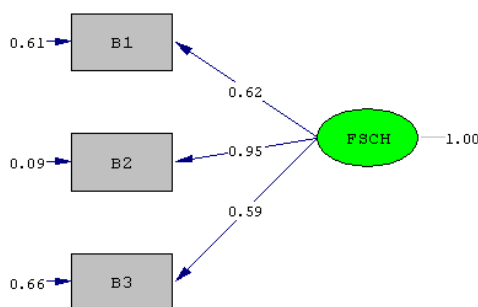
ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลการวัดปัจจัยด้านโรงเรียน (FSCH) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ .00 มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 1.00 ค่าองศาอิสระเท่ากับ 0 (df = 0) แสดงว่า ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ กล่าวคือยอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI = 1.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว AGFI = 1.00 และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ RMR = .000

เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดองค์ประกอบปัจจัยด้านโรงเรียน พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก มีขนาดตั้งแต่ .59 ถึง .95 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม (B2) การเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (B1) และการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู (B3) ตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว มีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบปัจจัยด้านโรงเรียน ประมาณร้อยละ 34 ถึงร้อยละ 91 รายละเอียดดังตารางที่ 3.7 และภาพที่ 3.2

ตารางที่ 3.7 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยด้านโรงเรียน

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	สปส.คะแนน องค์ประกอบ
	b(SE)	β	t		
B1	.43(.03)	.62	16.92	.39	.12
B2	.58(.02)	.95	24.11	.91	1.42
B3	.41(.03)	.59	16.10	.34	.11

$\chi^2 = .00$ df = 0 p = 1.00 GFI = 1.00 AGFI = 1.00 RMR = .000

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

ภาพที่ 3.2 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดองค์ประกอบปัจจัยด้านโรงเรียน

1.3 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันพบว่า ตัวแปรที่เป็นตัวบ่งชี้องค์ประกอบปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ลักษณะความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ทางบวกโดยตัวแปรการได้รับข้อมูลผ่านสื่อมวลชน (C1) กับการได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคม (C2) มีความสัมพันธ์เป็น .618 ค่า Bartlett's Test of Sphericity = 404.327 df = 1 p =.000 แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณะอย่างมีนัยสำคัญและค่าดัชนีไกเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin measures of sampling adequacy: KMO) มีค่าเท่ากับ .500 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ รายละเอียดดังตารางที่ 3.8

ตารางที่ 3.8 ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรในองค์ประกอบปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน

ตัวแปร	C1	C2
C1	1	
C2	.618**	1
MEAN	4.178	4.053
SD	.588	.640
Bartlett's Test of Sphericity = 404.327 df = 1 p =.000 KMO = .500		

**p<.01

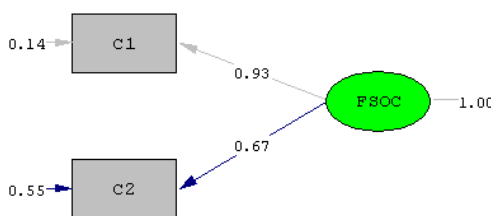
ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลการวัดปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน (FSOC) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ .08 มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .78 ค่าองศาอิสระเท่ากับ 1 (df = 1) แสดงว่า ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ กล่าวคือ ยอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI = 1.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว AGFI = 1.00 และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ RMR = .003

เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดองค์ประกอบปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก มีขนาด .67 และ .93 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชน (C1) และการได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคม (C2) ตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว มีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน ประมาณร้อยละ 45 ถึงร้อยละ 86 รายละเอียดดังตารางที่ 3.9 และภาพที่ 3.3

ตารางที่ 3.9 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	สปส.คะแนนองค์ประกอบ
	b(SE)	β	t		
C1	1(-)	.93	-	.86	.77
C2	.78(.03)	.67	22.96	.45	.13

$\chi^2 = .08$ df = 1 p = .780 GFI = 1.00 AGFI = 1.00 RMR = .003 RMSEA = .000

Chi-Square=0.08, df=1, P-value=0.78011, RMSEA=0.000

ภาพที่ 3.3 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดองค์ประกอบปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน

1.4 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัด ปัจจัยด้านนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า ตัวแปรที่เป็นตัวบ่งชี้องค์ประกอบปัจจัยด้านนักเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (D4) กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (D3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .088 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (D1)กับบุคลิกภาพ (D2) ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (D1) กับทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (D4) และตัวแปรบุคลิกภาพ (D2) กับทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (D4) มีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ .603 ถึง .655 ลักษณะความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ทางบวกโดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับบุคลิกภาพ มีค่าเท่ากับ .655 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดคือ การแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเท่ากับ .031 ค่า Bartlett's Test of Sphericity = 1023.464 df = 6 p = .000 แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญและค่าดัชนีไกเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin measures of sampling adequacy: KMO) มีค่าเท่ากับ .723 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยด้านนักเรียนมีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ รายละเอียดดังตารางที่ 3.10

ตารางที่ 3.10 ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของ
ตัวแปรในองค์ประกอบปัจจัยด้านนักเรียน

ตัวแปร	D1	D2	D3	D4
D1	1			
D2	.655**	1		
D3	.031	.047	1	
D4	.649**	.603**	.088*	1
MEAN	4.263	4.089	3.014	4.364
SD	.524	.635	.524	.611

Bartlett's Test of Sphericity = 1023.464 df = 6 p = .000 KMO = .723

*p<.05 **p<.01

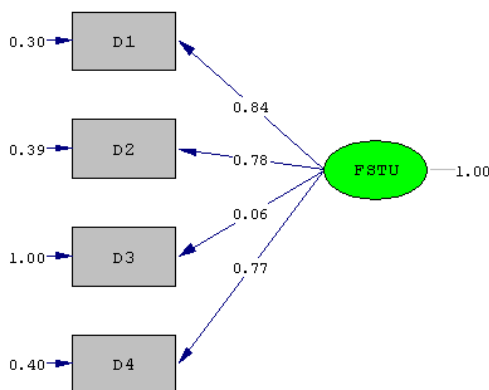
ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลการวัดปัจจัยด้านนักเรียน(FSTU) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 4.55 มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .103 ค่าองศาอิสระเท่ากับ 2 (df = 2) แสดงว่า ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ กล่าวคือ ยอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI = 1.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว AGFI = .99 และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ RMR = .004

เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดองค์ประกอบปัจจัยด้านนักเรียน พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก มีขนาดตั้งแต่ .06 ถึง .84 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ตัวแปร โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (D1) บุคลิกภาพ (D2) และทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (D4) ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (D3) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว มีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบปัจจัยด้านนักเรียน ประมาณร้อยละ 60 ถึงร้อยละ 70 รายละเอียดดังตารางที่ 3.11 และภาพที่ 3.4

ตารางที่ 3.11 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดปัจจัยด้านนักเรียน

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	สปส.คะแนนองค์ประกอบ
	b(SE)	β	t		
D1	.53(.02)	.84	26.87	.70	.70
D2	.50(.02)	.78	24.64	.61	.49
D3	.03(.02)	.06	1.73	.00	.02
D4	.47(.02)	.77	24.42	.60	.49

$\chi^2 = 4.55$ df = 2 p = .103 GFI = 1.00 AGFI = .99 RMR = .004 RMSEA = .039

Chi-Square=4.55, df=2, P-value=0.10289, RMSEA=0.039

ภาพที่ 3.4 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดองค์ประกอบปัจจัยด้านนักเรียน

2. การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยแบ่งการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อครอบครัว 2) ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อเพื่อน 3) ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อโรงเรียน และ 4) ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันพบว่า ตัวแปรที่เป็นตัวบ่งชี้โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ลักษณะความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ทางบวกโดยตัวแปรการช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย (Y2) กับการเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง (Y1) มีความสัมพันธ์เป็น .565 ค่า Bartlett's Test of Sphericity = 322.9 df = 1 p = .000 แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญและค่าดัชนีไกเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin measures of sampling adequacy: KMO) มีค่าเท่ากับ .500 แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ รายละเอียดดังตารางที่ 3.12

ตารางที่ 3.12 ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของ
ตัวแปรในโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อครอบครัว

ตัวแปร	Y1	Y2
Y1	1	
Y2	.565**	1
MEAN	4.529	4.105
SD	.500	.656
Bartlett's Test of Sphericity = 322.9 df = 1 p = .000 KMO = .500		

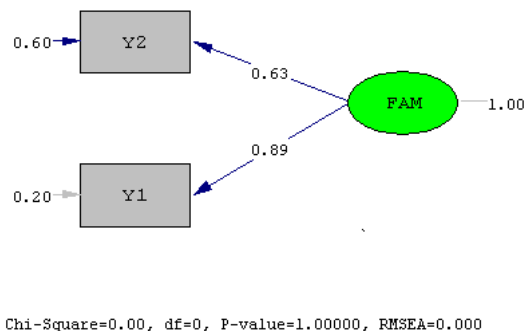
** p<.01

ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อครอบครัว (FAM) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ .00 มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 1.00 ค่าองศาอิสระเท่ากับ 0 (df = 0) แสดงว่า ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ กล่าวคือ ยอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI = 1.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว AGFI = 1.00 และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ RMR = .000

เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อครอบครัว พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก มีขนาด .63 และ .89 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ การช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย (Y2) และการเคารพเพื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง (Y1) ตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว มีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อครอบครัว ประมาณร้อยละ 40 ถึงร้อยละ 80 รายละเอียดดังตารางที่ 3.13 และภาพที่ 3.5

ตารางที่ 3.13 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อ
ครอบครัว

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	สปส.คะแนน องค์ประกอบ
	b(SE)	β	t		
Y1	1(.03)	.63	32.83	.80	.71
Y2	.93(.05)	.89	18.67	.40	.13
χ ² = .00 df = 0 p = 1.00 GFI = 1.00 AGFI = 1.00 RMR = .000 RMSEA = .000					

ภาพที่ 3.5 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดองค์ประกอบความรับผิดชอบ
ต่อครอบครัว

2.2 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดความ รับผิดชอบต่อเพื่อน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า ตัวแปรที่เป็นตัวบ่งชี้โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อเพื่อน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ลักษณะความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ทางบวกโดยตัวแปรการเคารพสิทธิของเพื่อน (Y3) กับการให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูก (Y4) มีความสัมพันธ์เป็น .550 ค่า Bartlett's Test of Sphericity = 303.02 df = 1 p = .000 แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญและค่าดัชนีไกเซอร์-เมเยอร์-ฮอลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin measures of sampling adequacy: KMO) มีค่าเท่ากับ .500 แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อเพื่อน มีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ รายละเอียดดังตารางที่ 3.14

ตารางที่ 3.14 ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของ
ตัวแปรในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อเพื่อน

ตัวแปร	Y3	Y4
Y3	1	
Y4	.550**	1
MEAN	4.213	3.976
SD	.595	.672
Bartlett's Test of Sphericity = 303.02 df = 1 p = .000 KMO = .500		

**p<.01

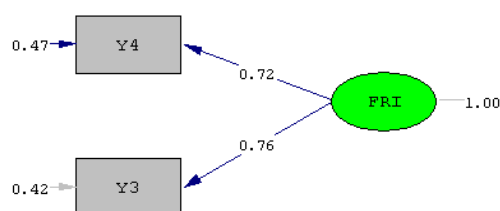
ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อเพื่อน (FRI) จากการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ .00 มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 1.00 ค่าองศาอิสระเท่ากับ 0 ($df = 0$) แสดงว่า ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ กล่าวคือ ยอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน $GFI = 1.00$ ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว $AGFI = 1.00$ และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ $RMR = .000$

เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อเพื่อน พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก มีขนาด .72 และ .76 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ การเคารพสิทธิของเพื่อน (Y3) และการให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูก (Y4) ตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว มีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อครอบครัว ประมาณร้อยละ 53 ถึงร้อยละ 58 รายละเอียดดังตารางที่ 3.15 และภาพที่ 3.6

ตารางที่ 3.15 ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อเพื่อน

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			R^2	สปส.คะแนนองค์ประกอบ
	b(SE)	β	t		
Y3	.83(.03)	.76	23.66	.58	.48
Y4	.89(.05)	.72	18.97	.53	.36

$\chi^2 = .00$ $df = 0$ $p = 1.00$ $GFI = 1.00$ $AGFI = 1.00$ $RMR = .000$

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

ภาพที่ 3.6 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อเพื่อน

2.3 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดความ รับผิดชอบต่อโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า ตัวแปรที่เป็นตัวบ่งชี้โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ .542 ถึง .702 ลักษณะความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ทางบวก โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ การรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน (Y7) กับการรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน (Y6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .702 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดคือ การรักษาสมบัติของโรงเรียน (Y7) กับการช่วยเหลืองานของโรงเรียน (Y5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .542 ค่า Bartlett's Test of Sphericity = 936.86 df = 3 p = .000 แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญและค่าดัชนีไกเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin measures of sampling adequacy: KMO) มีค่าเท่ากับ .695 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ รายละเอียดดังตารางที่ 3.16

ตารางที่ 3.16 ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของ
ตัวแปรในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อโรงเรียน

ตัวแปร	Y5	Y6	Y7
Y5	1		
Y6	.555**	1	
Y7	.542**	.702**	1
MEAN	3.788	4.189	4.143
SD	.760	.627	.636
Bartlett's Test of Sphericity = 936.86 df = 3 p = .000 KMO = .695			

**p<.01

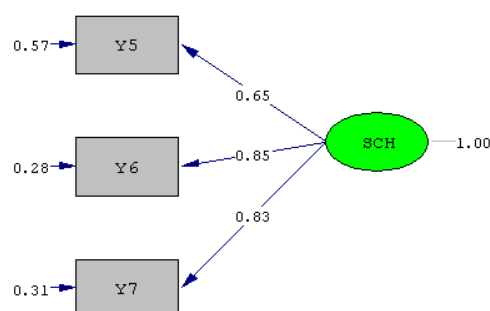
ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อโรงเรียน (SCH) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ .00 มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 1.00 ค่าองศาอิสระเท่ากับ 0 (df = 0) แสดงว่า ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ กล่าวคือ ยอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI = 1.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว AGFI = 1.00 และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ RMR = .000

เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อโรงเรียน พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก มีขนาดตั้งแต่ .65 ถึง .85 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน (Y6) การรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน (Y7) และการช่วยเหลืองานของโรงเรียน (Y5) ตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว มีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ประมาณร้อยละ 43 ถึงร้อยละ 72 รายละเอียดดังตารางที่ 3.17 และภาพที่ 3.7

ตารางที่ 3.17 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันยันของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อ

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	สปส.คะแนนองค์ประกอบ
	b(SE)	β	t		
Y5	.50	.65	19.73	.43	.23
Y6	.53	.85	26.28	.72	.74
Y7	.53	.83	25.57	.69	.64

χ² = .00 df = 0 p = 1.00 GFI = 1.00 AGFI = 1.00 RMR = .000 RMSEA = .000

Chi-Square=0.00, df=0, P-value=1.00000, RMSEA=0.000

ภาพที่ 3.7 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลองค์ประกอบการวัดความรับผิดชอบต่อโรงเรียน

2.4 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อชุมชน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า ตัวแปรที่เป็นตัวบ่งชี้โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อชุมชน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว มีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ .477 ถึง .704 ลักษณะความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ทางบวก โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ การรักษาสิ่งแวดล้อม

(Y12) กับการรักษาสมบัติของส่วนรวม (Y10) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .704 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดคือ การปฏิบัติตามกฎหมาย (Y11) กับการช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม (Y9) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .477 ค่า Bartlett's Test of Sphericity = 2171 df = 10 p = .000 แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญและค่าดัชนีไกเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin measures of sampling adequacy: KMO) มีค่าเท่ากับ .863 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อชุมชน มีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ รายละเอียดดังตารางที่ 3.18

ตารางที่ 3.18 ตัวแปร ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อชุมชน

ตัวแปร	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12
Y8	1				
Y9	.656**	1			
Y10	.669**	.703**	1		
Y11	.520**	.447**	.541**	1	
Y12	.602**	.599**	.704**	.450**	1
MEAN	3.998	3.953	.3980	4.388	3.829
SD	.740	.741	.667	.640	.713
Bartlett's Test of Sphericity = 2171 df = 10 p = .000 KMO = .863					

ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อชุมชน (SOC) จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 1.13 มีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .770 ค่าองศาอิสระเท่ากับ 3 (df = 3) แสดงว่า ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ กล่าวคือ ยอมรับสมมติฐานที่ว่า โมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI = 1.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว AGFI = 1.00 และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ RMR = .002

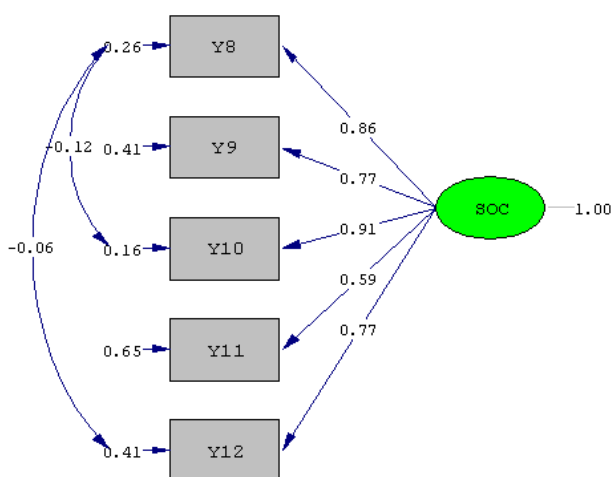
เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อชุมชน พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเป็นบวก มีขนาดตั้งแต่ .59 ถึง .91 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ การรักษาสมบัติของส่วนรวม (Y10) การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม (Y8) การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม (Y9) ซึ่งมีความสำคัญเท่ากันกับการรักษาสิ่งแวดล้อม (Y12) และการ

ปฏิบัติตามกฎหมาย (Y11) ตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าว มีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อชุมชน ประมาณร้อยละ 35 ถึงร้อยละ 84 รายละเอียดดังตารางที่ 3.19 และภาพที่ 3.8

ตารางที่ 3.19 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อชุมชน

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²	สปส.คะแนนองค์ประกอบ
	b(SE)	β	t		
Y8	.64(.02)	.86	26.50	.74	.53
Y9	.57(.02)	.77	25.30	.59	.09
Y10	.61(.02)	.91	32.02	.84	.74
Y11	.38(.02)	.59	18.44	.35	.05
Y12	.55(.02)	.77	25.21	.59	.19

$\chi^2 = 1.13$ df = 3 p = .770 GFI = 1.00 AGFI = 1.00 RMR = .002 RMSEA = .000

Chi-Square=1.13, df=3, P-value=0.77007, RMSEA=0.000

ภาพที่ 3.8 โมเดลองค์ประกอบการวัดความรับผิดชอบต่อชุมชน

จากผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมและโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า โมเดลดังกล่าวมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดองค์ประกอบทุกโมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ มีขั้นตอนดังนี้

1. สืบค้นที่อยู่ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางอินเทอร์เน็ต
2. ประสานงานกับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยให้สิ่งตอบแทนเป็นกระเป๋าผ้าแก่ผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัย เพื่อเพิ่มอัตราการตอบกลับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ (ปรีดา เพ็ญคาร, 2539) และแนบซองเปล่าติดแสตมป์พร้อมเจ้าหน้าที่ส่งถึงผู้วิจัย นำส่งไปพร้อมกับแบบสอบถามที่ส่งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 48 โรงเรียน รวมจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 1,080 ฉบับ
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 848 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.51 ซึ่งมีความเพียงพอสำหรับการนำไปวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการใช้จริงมีจำนวน 690 คน
5. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบว่าผู้ตอบแบบสอบถามตอบครบถ้วนหรือไม่ผลการตรวจสอบพบว่า มีแบบสอบถามจำนวน 5 ฉบับ ที่ผู้ตอบไม่ได้ตอบทั้งหน้า ผู้วิจัยจึงตัดแบบสอบถามนั้นออกจากการวิเคราะห์ ทำให้เหลือแบบสอบถามจำนวน 843 ฉบับ จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาลงรหัสและทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ตอน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย การวิเคราะห์แต่ละตอนมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยนำเสนอการผลวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรก ผู้วิจัยการจัดการกับข้อมูลที่ขาดหาย โดยการนำแบบสอบถามที่ได้กลับคืน มาทำการตรวจสอบความครบถ้วน สมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม และใช้การแทนที่ข้อมูลที่ขาดหาย (replacement of missing data) ด้วยค่าเฉลี่ยของตัวแปรนั้น ส่วนที่สองเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากส่วนแรกไปวิเคราะห์ค่าความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง และส่วนที่สามเป็นการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: SD) ค่าสูงสุด (maximum: Max) ค่าต่ำสุด

(minimum: Min) ค่าความเบ้ (skewness: Sk) ค่าความโด่ง (kurtosis: Ku) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (coefficient of variation: CV) เพื่ออธิบายลักษณะการกระจายและการแจกแจงข้อมูลของตัวแปร สำหรับเกณฑ์ในการประเมินปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบสอบถามมาหาคะแนนเฉลี่ยของปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม แล้วแบ่งคะแนนเฉลี่ยเป็นช่วงและกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนในแต่ละช่วง ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 – 5.00	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สำหรับเกณฑ์ในการประเมินความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมมาหาคะแนนเฉลี่ย แล้วแบ่งคะแนนเฉลี่ยเป็นช่วงและกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนที่ได้จากแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 – 5.00	นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	นักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน คือ วิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคม การเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนในเมืองกับนักเรียนนอกเมือง และการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย การวิเคราะห์แต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

2.1 วิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคม

การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (second order confirmatory factor analysis) ด้วยโปรแกรมลิสเรล เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคม

2.2 การเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน

มัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนในเมืองกับนักเรียนนอกเมือง

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ ผู้วิจัยใช้การทดสอบที (t-test) ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows เพื่อเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนในเมืองกับนักเรียนนอกเมือง

2.3 การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล จากนั้นจึงทำการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล โดยใช้การวิเคราะห์อิทธิพล (path analysis) ด้วยโปรแกรม LISREL

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนในเมืองกับนักเรียนนอกเมือง 3) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 4) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 การตรวจสอบข้อมูลที่ขาดหาย (missing data)
- 1.2 ผลการวิเคราะห์ความถี่และร้อยละข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
- 1.3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: SD) ค่าสูงสุด (maximum: Max) ค่าต่ำสุด (minimum: Min) ค่าความเบ้ (skewness: Sk) ค่าความโด่ง (kurtosis: Ku) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (coefficient of variation: CV)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (second order confirmatory factor analysis)

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนที่อยู่โรงเรียนในเมืองกับนักเรียนที่อยู่นอกเมือง

2.3) ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์แทนค่าสถิติและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติ

mean	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
SD	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
Max	หมายถึง	ค่าสูงสุด (maximum)
Min	หมายถึง	ค่าต่ำสุด (minimum)
sk	หมายถึง	ค่าความเบ้ (skewness)
ku	หมายถึง	ค่าความโด่ง (kurtosis)
CV	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (coefficient of variation)
χ^2	หมายถึง	ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนประเภทค่าสถิติ ไค-สแควร์
df	หมายถึง	องศาแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)
TE	หมายถึง	ขนาดอิทธิพลรวม (total effect)
ID	หมายถึง	ขนาดอิทธิพลทางอ้อม (indirect effect)
DE	หมายถึง	ขนาดอิทธิพลทางตรง (direct effect)
R^2	หมายถึง	สัมประสิทธิ์การทำนาย (coefficient of determination)
GFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (goodness of fit index)
AGFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (adjusted goodness of fit index)
RMR	หมายถึง	ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (root mean squared residual)
p	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรแฝง

SORES	หมายถึง	ความรับผิดชอบต่อสังคม
FAM	หมายถึง	ความรับผิดชอบต่อครอบครัว
FRI	หมายถึง	ความรับผิดชอบต่อเพื่อน
SCH	หมายถึง	ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน
SOC	หมายถึง	ความรับผิดชอบต่อชุมชน
FFAM	หมายถึง	ปัจจัยด้านครอบครัว

FSCH	หมายถึง	ปัจจัยด้านโรงเรียน
FSOC	หมายถึง	ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน
FSTU	หมายถึง	ปัจจัยด้านนักเรียน

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรสังเกตได้

A1	หมายถึง	การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง
A2	หมายถึง	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน
A3	หมายถึง	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
A4	หมายถึง	การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม
B1	หมายถึง	การเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
B2	หมายถึง	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริม ความรับผิดชอบต่อสังคม
B3	หมายถึง	การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู
C1	หมายถึง	การได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชน
C2	หมายถึง	การได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคม
D1	หมายถึง	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
D2	หมายถึง	บุคลิกภาพ
D3	หมายถึง	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
D4	หมายถึง	ทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม
Y1	หมายถึง	การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง
Y2	หมายถึง	การช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย
Y3	หมายถึง	การเคารพสิทธิของเพื่อน
Y4	หมายถึง	การให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูกต้อง
Y5	หมายถึง	การช่วยเหลืองานของโรงเรียน
Y6	หมายถึง	การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน
Y7	หมายถึง	การรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน
Y8	หมายถึง	การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม
Y9	หมายถึง	การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม
Y10	หมายถึง	การรักษาสมบัติของส่วนรวม

Y11	หมายถึง	การปฏิบัติตามกฎหมาย
Y12	หมายถึง	การรักษาสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การตรวจสอบข้อมูลขาดหาย (Missing Data)

การศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด 848 ฉบับ เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วน พบว่ามีแบบสอบถาม 5 ฉบับ ที่ผู้ตอบไม่ได้ตอบแบบสอบถามทั้งหน้า ผู้วิจัยจึงตัดแบบสอบถาม 5 ฉบับนั้นทิ้ง ทำให้เหลือแบบสอบถาม 843 ฉบับ จากนั้นผู้วิจัยได้ตรวจสอบรายละเอียดของแบบสอบถามที่เหลือ พบว่ามีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จำนวน 12 ฉบับ คือ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ตอบไม่ตอบในบางข้อ หรือข้อคำถามหนึ่งข้อ ผู้ตอบ ตอบสองคำตอบ ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ข้อคำถามลักษณะนี้เป็นข้อคำถามที่ผู้ตอบไม่ได้ตอบ จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการแทนที่ข้อมูลที่ขาดหาย (replacement of missing data) โดยการนำค่าเฉลี่ยของตัวแปรนั้น มาแทนที่ข้อคำถามที่ไม่สมบูรณ์ การแทนที่ข้อมูลที่ขาดหายด้วยค่าเฉลี่ยจะไม่ทำให้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรเปลี่ยนไป (Ender, 2010)

1.2 ผลการวิเคราะห์ความถี่และร้อยละข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย โดยใช้ค่าร้อยละในการบรรยายลักษณะของข้อมูลซึ่งประกอบไปด้วย เพศ ระดับชั้น อายุ และที่ตั้งของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย คิดเป็น ร้อยละ 68.6 และร้อยละ 31.4 ตามลำดับ เป็นนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มากที่สุด รองลงมาคือนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.5, 30.4 และ 27.2 ตามลำดับ นักเรียนมีอายุระหว่าง 14 – 20 ปี โดยนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 41 รองลงมาคือนักเรียนที่มีอายุ 16 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.9 ส่วนนักเรียนที่มีอายุ 14 ปี และ 20 ปี มีจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามเท่ากันและมีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ .01 สำหรับที่ตั้งโรงเรียนของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนนอกเมืองมากกว่านักเรียนในเมือง โดยนักเรียนนอกเมืองมีจำนวนเท่ากับ 450 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 ส่วนนักเรียนที่อยู่ในเมืองมีจำนวน 393 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีอายุ 17 ปี และเป็นนักเรียนนอกเมืองมากกว่านักเรียนในเมือง รายละเอียดผู้วิจัยได้นำเสนอในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	256	31.4
	หญิง	578	68.6
	รวม	843	100
ระดับชั้น	มัธยมศึกษาปีที่ 4	229	27.2
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	358	42.5
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	256	30.4
	รวม	843	100
อายุ	14 ปี	1	0.1
	15 ปี	43	5.1
	16 ปี	244	28.9
	17 ปี	346	41.0
	18 ปี	191	22.7
	19 ปี	17	2.0
	20 ปี	1	0.1
รวม	843	100	
ที่ตั้งของโรงเรียน	ในเขตอำเภอเมือง	393	46.6
	นอกเขตอำเภอเมือง	450	53.4
	รวม	843	100

1.3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุของความ รับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ ประกอบด้วยผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วยตัวบ่งชี้เกี่ยวกับพฤติกรรมของปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน ปัจจัยด้านนักเรียน ส่วนที่สอง ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วยองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน และความรับผิดชอบต่อชุมชน ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าสูงสุด (max) ค่าต่ำสุด (min) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (CV) ค่าความเบ้ (skewness) และค่าความโด่ง (kurtosis) เพื่อเป็นการศึกษาสภาพโดยทั่วไปของตัวแปร ลักษณะการกระจายและการแจกแจงของตัวแปร ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1.3.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในปัจจัยที่ ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม

1) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในปัจจัยด้าน ครอบครัว

ตัวแปรปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรแต่ละตัวพบว่า ตัวแปรการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับมาก ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 แสดงว่าผู้ปกครองใช้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียนแบบรักสนับสนุนกับบุตรหลานอยู่ในระดับมาก ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับนักเรียนอยู่ในระดับมาก ตัวแปรการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองมีการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับนักเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ในปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สรุปได้ว่า ตัวแปรปัจจัยด้านครอบครัว ผู้ปกครองมีพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากที่สุด รองลงมาเป็นการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม และมีพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาการแจกแจงของข้อมูล พบว่า มีค่าความเบ้ระหว่าง -0.51 ถึง -0.93 แสดงว่า ผู้ปกครองมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีการใช้อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล ประกอบกับมีการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าความโด่ง พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความโด่งเป็นบวกทำให้ลักษณะการกระจายของข้อมูลโด่งกว่าโค้งปกติ ค่าความโด่งของตัวแปรมีความระหว่าง 0.23 ถึง 0.73 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลในแต่ละตัวแปรมีการกระจายน้อย

2) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในปัจจัยด้านโรงเรียน

ตัวแปรปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ได้แก่ การเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม และการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานพบว่า ตัวแปรการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมีการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับมาก ตัวแปรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 แสดงให้เห็นว่า ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับมาก และตัวแปรการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 แสดงให้เห็นว่า ครูมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อนำค่าเฉลี่ยของตัวแปรสังเกตได้ในปัจจัยด้านโรงเรียนมาเปรียบเทียบ พบว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด รองลงมาเป็นการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และโรงเรียนส่งเสริมให้ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาการแจกแจงข้อมูลของตัวแปรสังเกตได้ทั้งสามตัวพบว่า ตัวแปรมีการแจกแจงแบบเบ้ซ้าย มีค่าความเบ้ระหว่าง -0.90 ถึง -0.95 แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมีการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าความโด่ง พบว่า ตัวแปรทั้งสามมีความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ โดยมีค่าความโด่งระหว่าง 1.23 ถึง 1.60

แสดงว่าข้อมูลมีการกระจายต่ำ หมายความว่าโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนใกล้เคียงกัน ครูในแต่ละโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนใกล้เคียงกัน

3) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในปัจจัย

ด้านสังคมและสื่อมวลชน

ตัวแปรปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว ได้แก่ การได้รับข้อมูลผ่านสื่อมวลชน และการได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคม เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรการได้รับข้อมูลผ่านสื่อมวลชน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าตัวแปรการได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคม โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้งสองตัวแปร มีเท่ากับ 4.18 และ 4.05 ตามลำดับ แสดงว่า ในปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน นักเรียนจะได้รับข้อมูล ข่าวสาร ผ่านสื่อมวลชนมากกว่าการได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคม

เมื่อพิจารณาการแจกแจงข้อมูลของตัวแปรทั้งสองมีลักษณะการแจกแจงแบบเบ้ซ้าย มีค่าความเบ้ระหว่าง -0.55 ถึง -0.70 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการได้รับข้อมูลผ่านสื่อมวลชนและได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคมสูงกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าความโด่ง พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ โดยมีค่าความโด่งระหว่าง 0.28 ถึง 1.01 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีการกระจายของข้อมูลต่ำ กล่าวคือ นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลผ่านสื่อมวลชนและได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคมใกล้เคียงกัน

4) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้

ในปัจจัยด้านนักเรียน

ปัจจัยด้านนักเรียน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก ตัวแปรบุคลิกภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับมาก ตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 3.01 แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี และตัวแปรทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับมาก เมื่อนำค่าเฉลี่ยของตัวแปรข้างต้นมาเปรียบเทียบ พบว่า ตัวแปรทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และบุคลิกภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

เมื่อพิจารณาการแจกแจงข้อมูลของตัวแปร พบว่า ตัวแปรทั้งหมดมีการแจกแจงแบบเบ้ซ้าย มีค่าระหว่าง -0.49 ถึง -0.97 แสดงว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าความโด่ง พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่าความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ โดยมีค่าความโด่งระหว่าง 0.10 ถึง 1.14 แสดงว่า ตัวแปรทุกตัวมีการกระจายตัว ค่อนข้างค่อนข้างใกล้เคียงกัน

1.3.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม

1) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อครอบครัว (FAM)

องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีตัวบ่งชี้ 2 ตัวได้แก่ การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองและการช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย จากการพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 แสดงว่า นักเรียนตัวเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองมาก การช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมายมีค่าเฉลี่ย 4.11 แสดงว่า นักเรียนช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมายอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของทั้งสองตัวบ่งชี้ พบว่า การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าตัวบ่งชี้การช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย สรุปได้ว่า องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อครอบครัว นักเรียนมีพฤติกรรมเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองมากกว่าการช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย

เมื่อพิจารณาการแจกแจงข้อมูล พบว่าตัวบ่งชี้ทั้งสองมีการแจกแจงแบบเบ้ซ้าย มีค่าความเบ้ระหว่าง -0.69 ถึง -1.62 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองและช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมายสูงกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าความโด่ง พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้งสองมีความโด่งมากกว่าโค้งปกติ โดยมีค่าความโด่งระหว่าง 0.95 ถึง 5.95 แสดงว่าตัวบ่งชี้ทั้งสองมีการกระจายของข้อมูลน้อย เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ทั้งสองพบว่า

2) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อเพื่อน (FRI)

ความรับผิดชอบต่อเพื่อน (FRI) มีตัวบ่งชี้ 2 ได้แก่ การเคารพสิทธิของเพื่อน และการให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูกต้อง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า การเคารพสิทธิของเพื่อนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติที่แสดงถึงการเคารพในสิทธิของเพื่อนอยู่ในระดับมาก ส่วนการให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 แสดงว่า

นักเรียนส่วนใหญ่มีการให้ความช่วยเหลือเพื่อน ในทางที่ถูกอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของทั้งสองตัวบ่งชี้ พบว่า องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อเพื่อนนักเรียนมีการเคารพในสิทธิของเพื่อนมากกว่าการให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูก

เมื่อพิจารณาการแจกแจงของตัวบ่งชี้ทั้งสองมีการแจกแจงแบบเบ้ซ้าย โดยมีค่าความเบ้ระหว่าง $-.34$ ถึง $-.66$ แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเคารพสิทธิของเพื่อน และการให้ความช่วยเหลือเพื่อนสูงกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าความโด่งพบว่า ตัวบ่งชี้การเคารพสิทธิของเพื่อนมีความโด่งมากกว่าโค้งปกติ โดยมีค่าความโด่งเท่ากับ $.52$ แสดงว่า ตัวบ่งชี้มีการกระจายของข้อมูลค่อนข้างน้อย ส่วนตัวบ่งชี้การให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูก มีค่าความโด่งเท่ากับ $-.08$ มีลักษณะแบนกว่าโค้งปกติเล็กน้อย แสดงให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้มีการกระจายของข้อมูลมากกว่าตัวบ่งชี้การเคารพสิทธิของเพื่อน

3) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อโรงเรียน (SCH)

ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน (SCH) มีตัวบ่งชี้ 3 ตัว ได้แก่ การช่วยเหลืองานของโรงเรียน การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน และการรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 แสดงว่า นักเรียนมีการปฏิบัติในด้านการรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก การรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 แสดงว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และการช่วยเหลืองานของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 แสดงว่า นักเรียนมีการช่วยเหลืองานของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ทั้งสามพบว่า รักษาชื่อเสียงของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้การรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน และตัวบ่งชี้การช่วยเหลืองานของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อโรงเรียน นักเรียนมีการปฏิบัติในด้านการรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนมากที่สุดและมีการปฏิบัติมากกว่าการรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน ส่วนพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อโรงเรียนน้อยที่สุดคือ การช่วยเหลืองานของโรงเรียน

เมื่อพิจารณาการแจกแจงของตัวบ่งชี้ทั้งสามมีการแจกแจงแบบเบ้ซ้ายทุกตัว โดยมีค่าความเบ้ระหว่าง $-.44$ ถึง $-.92$ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการช่วยเหลืองานของโรงเรียน การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน และการรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน

สูงกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าความโค้ง พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้งสามมีความโค้งมากกว่าโค้งปกติ โดยมีค่าความโค้งระหว่าง .23 ถึง 1.69 แสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้เหล่านี้มีลักษณะการกระจายของข้อมูลต่ำ

4) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อชุมชน (SOC)

ความรับผิดชอบต่อชุมชน (SOC) มีตัวบ่งชี้ 5 ตัว ได้แก่ การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม การรักษาสัมบัติของส่วนรวม การปฏิบัติตามกฎหมาย และการรักษาสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า ตัวบ่งชี้การปฏิบัติตามกฎหมายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 แสดงว่า นักเรียนปฏิบัติตามกฎหมายอยู่ในระดับมาก การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 แสดงว่า นักเรียนให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสังคมอยู่ในระดับมาก การรักษาสัมบัติของส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 แสดงว่านักเรียนมีพฤติกรรมในการรักษาทฤษฎีสัมบัติของส่วนรวมในระดับมาก และการรักษาสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 แสดงว่า นักเรียนมีพฤติกรรมในการรักษาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของทุกตัวบ่งชี้ พบว่า ในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อชุมชน นักเรียนมีการปฏิบัติตามกฎหมายมากที่สุด รองลงมาคือ การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม ส่วนพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การรักษาสิ่งแวดล้อม

เมื่อพิจารณาการแจกแจงของตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีการแจกแจงแบบเบ้ซ้าย มีค่าความเบ้ระหว่าง -.38 ถึง -1.14 แสดงว่า นักเรียนมีพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ทั้ง 5 ตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาความโค้งของตัวบ่งชี้พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าความโค้งสูงกว่าโค้งปกติ โดยมีค่าความโค้งระหว่าง .25 ถึง 1.48 แสดงว่า ตัวบ่งชี้เหล่านี้มีการกระจายของข้อมูลค่อนข้างต่ำ แต่มีตัวบ่งชี้การรักษาสิ่งแวดล้อมมีค่าความโค้งเท่ากับ -.14 ซึ่งมีลักษณะการกระจายของข้อมูลค่อนข้างมากกว่าตัวบ่งชี้อื่น ๆ

ตารางที่ 4.2 ค่าสถิติพื้นฐานตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคม
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตัวแปร	Mean	SD	Min	Max	Sk	Ku	CV
ปัจจัยด้านครอบครัว							
การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง	4.07	.57	1.40	5.00	-.51	.47	13.94
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	4.36	.61	2.00	5.00	-.93	.44	13.89
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	4.02	.63	1.00	5.00	-.55	.73	15.63
การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม	4.25	.59	2.00	5.00	-.71	.23	13.88
ปัจจัยด้านโรงเรียน							
การเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับเพื่อน	4.28	.69	1.00	5.00	-.94	1.23	16.17
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม	4.31	.61	1.00	5.00	-.95	1.60	14.04
การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู	4.08	.70	1.00	5.00	-.90	1.30	17.15
ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน							
การได้รับข้อมูลผ่านสื่อมวลชน	4.18	.59	1.00	5.00	-.70	1.01	14.06
การได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคม	4.05	.64	1.00	5.00	-.55	.28	15.78
ปัจจัยด้านนักเรียน							
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	4.26	.63	1.00	5.00	-.86	1.13	14.70
บุคลิกภาพ	4.09	.63	1.00	5.00	-.59	.43	15.52
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.01	.52	1.20	4.00	-.49	.10	17.28
ทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อ สังคม	4.36	.61	1.00	5.00	-.97	1.14	14.01
ความรับผิดชอบต่อครอบครัว							
การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของ ผู้ปกครอง	4.53	.50	1.00	5.00	-1.62	5.95	11.04
การช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย	4.11	.66	1.00	5.00	-.69	.95	15.99
ความรับผิดชอบต่อเพื่อน							
การเคารพสิทธิของเพื่อน	4.21	.60	1.33	5.00	-.66	.52	14.13
การให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูก	3.98	.67	1.33	5.00	-.34	-.08	16.90

ตารางที่ 4.2 ค่าสถิติพื้นฐานตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคม
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (ต่อ)

ตัวแปร	Mean	SD	Min	Max	Sk	Ku	CV
ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน							
การช่วยเหลืองานของโรงเรียน	3.79	.76	1	5	-.44	.23	20.09
การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน	4.19	.63	1	5	-.92	1.69	14.98
การรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน	4.14	.64	1	5	-.75	.95	15.36
ความรับผิดชอบต่อชุมชน							
การให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสังคม	4.00	.74	1	5	-.60	.25	18.52
การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม	3.95	.74	1	5	-.69	.63	18.76
การรักษาสมบัติของส่วนรวม	3.98	.67	1	5	-.42	.27	16.76
การปฏิบัติตามกฎหมาย	4.39	.64	1	5	-1.14	1.48	14.60
การรักษาสิ่งแวดล้อม	3.83	.71	1.6	5	-.38	-.14	18.62

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างทำให้ทราบลักษณะและสภาพโดยทั่วไปของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ลำดับต่อไปผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (second order confirmatory factor analysis) จากการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมได้ 4 องค์ประกอบ คือ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน และความรับผิดชอบต่อชุมชน โดยมีตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้คือ 1) องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีตัวบ่งชี้จำนวน 2 ตัว ได้แก่ การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง และการช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย 2) องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อเพื่อน มีตัวบ่งชี้จำนวน 2 ตัว ได้แก่ การเคารพสิทธิของเพื่อน และการให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูก 3) องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อโรงเรียน มีตัวบ่งชี้จำนวน 3 ตัว ได้แก่ การ

ช่วยเหลืองานของโรงเรียน การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนและการรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน และ 4) องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อชุมชน มีตัวบ่งชี้ 5 ตัว ได้แก่ การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม การรักษาสมบัติของส่วนรวม การปฏิบัติตามกฎหมาย และการรักษาสิ่งแวดล้อม รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษา

ตอนปลาย

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
1. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว (FAM)	1.1 การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง (Y1) 1.2 การช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย (Y2)
2. ความรับผิดชอบต่อเพื่อน (FRI)	2.1 การเคารพสิทธิของเพื่อน (Y3) 2.2 การให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูก (Y4)
3. ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน (SCH)	3.1 การช่วยเหลืองานของโรงเรียน (Y5) 3.2 การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน (Y6) 3.3 การรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน (Y7)
4. ความรับผิดชอบต่อชุมชน (SOC)	4.1 การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม (Y8) 4.2 การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม (Y9) 4.3 การรักษาสมบัติของส่วนรวม (Y10) 4.4 การปฏิบัติตามกฎหมาย (Y11) 4.5 การรักษาสิ่งแวดล้อม (Y12)

2.1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดล การวัดความรับผิดชอบต่อสังคม

จากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล จากตารางที่ 4.4 พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ลักษณะของความสัมพัทธ์เป็นความสัมพัทธ์ทางบวก มีขนาดความสัมพัทธ์ระหว่าง .283 ถึง .704 โดยตัวแปรการรักษาสิ่งแวดล้อม (Y12) กับตัวแปรการรักษาสมบัติของส่วนรวม (Y10) มีความสัมพันธ์กันสูงสุด (.704) รองลงมาคือตัวแปรการรักษาสมบัติของส่วนรวม (Y10) กับตัวแปรการช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม (Y9) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .703 ในขณะที่ตัวแปรการรักษาสิ่งแวดล้อม (Y12) กับตัวแปรการเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง (Y1) มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดโดยค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .283 เมื่อพิจารณาค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy มีค่าเท่ากับ .934 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูงมาก เมื่อพิจารณาค่า Bartlett's Test of

Sphericity มีค่าเท่ากับ 5663.26 ($p < .00$) แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงกล่าวได้ว่า ตัวแปรมีความเหมาะสมสำหรับการนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้ รายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรการวัดความรับผิดชอบต่อสังคม

	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12
Y1	1											
Y2	.565	1										
Y3	.444	.475	1									
Y4	.370	.535	.550	1								
Y5	.330	.515	.415	.589	1							
Y6	.494	.532	.490	.524	.555	1						
Y7	.435	.495	.467	.522	.542	.702	1					
Y8	.349	.449	.391	.496	.504	.582	.598	1				
Y9	.310	.480	.340	.458	.499	.502	.539	.656	1			
Y10	.338	.484	.372	.488	.542	.562	.588	.669	.703	1		
Y11	.377	.336	.346	.336	.342	.552	.499	.520	.447	.541	1	
Y12	.283	.461	.351	.475	.535	.508	.545	.602	.599	.704	.450	1
MEAN	4.52	4.10	4.21	3.97	3.78	4.19	4.14	3.99	3.95	3.98	4.38	3.829
S.D.	.500	.656	.595	.672	.761	.628	.636	.740	.742	.667	.641	.713
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy												.934
Bartlett's Test of Sphericity Approx Chi-Square												5663.26
df												66
sig												.000

2.1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ของความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองด้วยโปรแกรมลิสเรลในตารางที่ 4.5 เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถพิจารณาจากดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลได้หลายค่า เช่น ค่าไค-สแควร์ (chi-square) ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (root mean square error of approximation: RMSEA) ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนสัมบูรณ์ (absolute fit index) ได้แก่ GFI (goodness of fit) AGFI (adjusted goodness of fit) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนแต่ละค่าคือ ค่าไค-สแควร์ ต้องไม่มีนัยสำคัญ ($p > .05$) ดัชนีค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการ

ประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ .000 ซึ่งต้องมีค่าน้อยกว่า .05 ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืน (GFI) และ ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ต้องมีค่ามากกว่า .95 โมเดลจึงจะมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี (Diamantopoulos & Siguaw, 2000 อ้างถึงใน สุภมาศ อังศุโชติ สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนีกุล ภิญญูภานะวัฒน์, 2554) จากตารางที่ 4.6 พบว่าค่าไค-สแควร์ (chi-square) มีค่าเท่ากับ 18.28 $df = 24$ $p = .79$ สรุปได้ว่า ค่าไค-สแควร์ (chi-square) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสมมติฐานว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 และค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .99 ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ .004 และดัชนีค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ .000 แสดงว่า โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมตามกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก และเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในโมเดล พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.5 เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วยค่าน้ำหนักองค์ประกอบคะแนนดิบ (b) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบคะแนนมาตรฐาน (β) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE) สัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) และสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ เมื่อพิจารณาการวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับที่หนึ่ง ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อครอบครัว องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อเพื่อน องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อโรงเรียน และองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อชุมชนกับตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทั้ง 12 ตัวนี้ เป็นตัวบ่งชี้ของความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน และความรับผิดชอบต่อชุมชน โดยตัวแปรดังกล่าวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบคะแนนมาตรฐานระหว่าง .59 ถึง .92 โดยตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดได้แก่ การช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย (Y2) รองลงมาคือ การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม (Y8) ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุดคือ การปฏิบัติตามกฎหมาย (Y11) พิจารณารายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อครอบครัว จากผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้งสองตัวมีน้ำหนักองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) โดยตัวบ่งชี้ที่ช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย (Y2) มีน้ำหนักความสำคัญมากกว่าตัวบ่งชี้การเคารพเชื้อพึงคำสั่งสอนของผู้ปกครอง (Y1) ซึ่งมีสัดส่วนความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ด้วยองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อครอบครัวประมาณร้อยละ 85 และ 38 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบ
ต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			t	R ²	สัมประสิทธิ์ คะแนน องค์ประกอบ
	b	SE	β			
การวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับที่หนึ่ง						
ความรับผิดชอบต่อครอบครัว (FAM)						
Y1	.34**	-	.61	-	.38	.24
Y2	.67**	.05	.92	13.21	.85	1.12
ความรับผิดชอบต่อเพื่อน (FRI)						
Y3	.41**	-	.65	-	.43	.36
Y4	.59**	0.04	.84	14.54	.71	.82
ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน (SCH)						
Y5	.54**	-	.69	-	.48	.14
Y6	.51**	.03	.78	17.64	.62	.38
Y7	.52**	.03	.80	17.73	.64	.42
ความรับผิดชอบต่อชุมชน (SOC)						
Y8	.62**	-	.86	-	.75	.59
Y9	.55**	.02	.76	23.10	.58	.16
Y10	.57**	.03	.73	19.90	.53	.23
Y11	.37**	.02	.59	17.27	.35	.08
Y12	.55**	.02	.79	23.58	.63	.36
การวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับที่สอง						
ความรับผิดชอบต่อครอบครัว (FAM)	.68**	.05	.75	12.43	.57	
ความรับผิดชอบต่อเพื่อน (FRI)	.76**	.05	.80	13.96	.64	
ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน (SCH)	.96**	.05	.99	18.53	.97	
ความรับผิดชอบต่อชุมชน (SOC)	.89**	.04	.86	23.57	.74	
Chi-Square = 18.28 , df = 24 , p = .79 , GFI = 1.00 , AGFI = .99 , RMR = .004 , RMSEA = .000						
เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร						
	FAM	FRI	SCH	SOC	SORES	
FAM	1					
FRI	.60**	1				
SCH	.74**	.79**	1			
SOC	.65**	.69**	.85**	1		
SORES	.75**	.80**	.99**	.86**	1	

หมายเหตุ ** p<.001 , - ไม่รายงาน SE และ t เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์บังคับ

พิจารณาองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อเพื่อน พบว่า ตัวบ่งชี้ทั้งสองตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) โดยตัวบ่งชี้การให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูก (Y4) มีน้ำหนักความสำคัญมากกว่าตัวบ่งชี้การเคารพสิทธิของเพื่อน (Y3) ตัวบ่งชี้ทั้งสองมีสัดส่วนความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ด้วยองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อเพื่อนประมาณร้อยละ 71 และ 43 ตามลำดับ

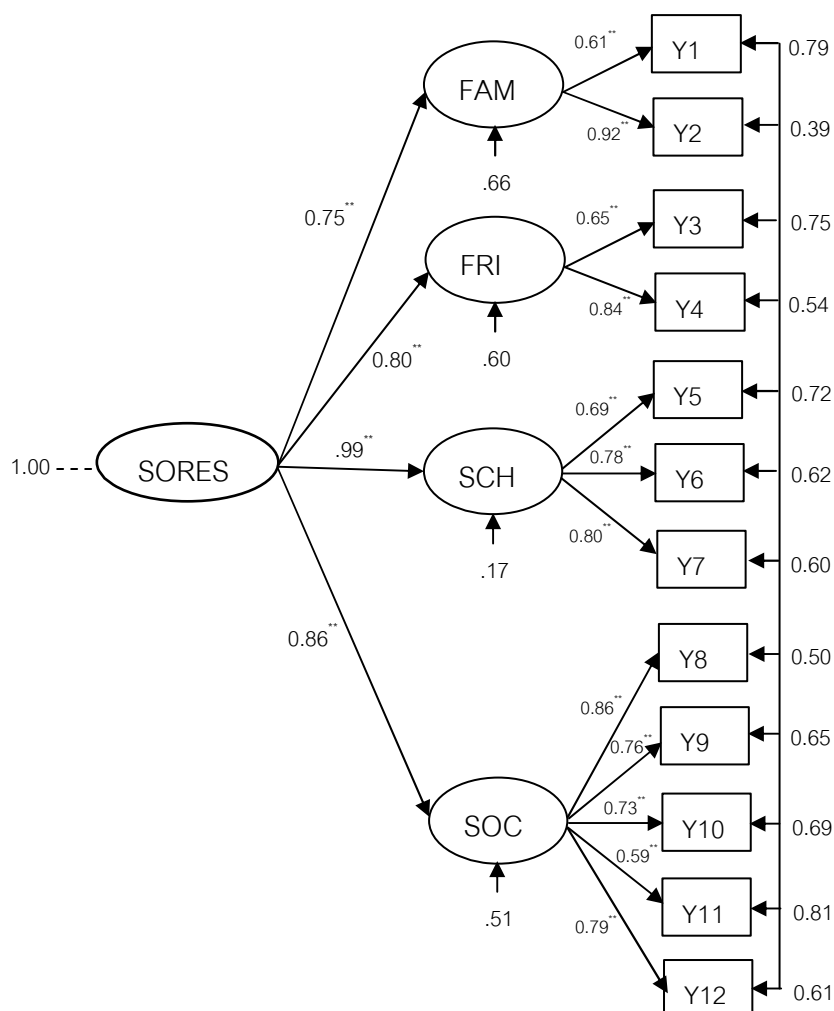
เมื่อพิจารณาองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อโรงเรียน พบว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดคือ ตัวบ่งชี้การรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน (Y7) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน (Y6) และโดยมีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อโรงเรียนประมาณร้อยละ 64 และ 62 ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญน้อยที่สุดคือ ตัวบ่งชี้การช่วยเหลืองานของโรงเรียน (Y5) มีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อโรงเรียนประมาณร้อยละ 48

สำหรับองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อชุมชน มีตัวบ่งชี้ทั้งหมด 5 ตัว ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดคือ ตัวบ่งชี้การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม (Y8) โดยมีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อชุมชนประมาณร้อยละ 75 ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญรองลงมาคือ ตัวบ่งชี้การรักษาสิ่งแวดล้อม (Y12) มีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อชุมชนประมาณร้อยละ 63 ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญน้อยที่สุดคือ ตัวบ่งชี้การปฏิบัติตามกฎหมาย (Y11) มีสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อชุมชนประมาณร้อยละ 35

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อครอบครัว องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อเพื่อน องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อโรงเรียน และองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อชุมชน พบว่า องค์ประกอบแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .60 ถึง .99 แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กัน หมายความว่า การพิจารณาว่านักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม ต้องพิจารณาจากการแสดงพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อครอบครัว เพื่อน โรงเรียน และชุมชน ของนักเรียน

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ตามกรอบแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมที่พัฒนาขึ้น เป็นตัวบ่งชี้ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ทุกตัว และตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวก แสดงว่า ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้เหล่านี้สูงก็จะมีผลทำให้

นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูง แต่ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมของตัวเองซึ่งเหล่านี้ต่ำก็จะทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำลงด้วย

ภาพที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับที่สองของตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง เป็นการวิเคราะห์โมเดลที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม (SORES) ซึ่งเป็นองค์ประกอบอันดับที่สองขององค์ประกอบความรับผิดชอบต่อครอบครัว (FAM) องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อเพื่อน (FRI) องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อโรงเรียน (SCH) และองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อชุมชน (SOC) ซึ่งเป็นองค์ประกอบอันดับที่หนึ่ง พบว่า องค์ประกอบทั้ง 4 ด้านมีค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ทุกด้าน โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบคะแนนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .75 ถึง .99 แสดงให้เห็นว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถวัดได้จากตัวบ่งชี้ 4 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน และความรับผิดชอบต่อชุมชน โดยตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดที่จะบ่งบอกถึงการมีความรับผิดชอบต่อสังคม คือ ตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน (SCH) รองลงมาคือตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อชุมชน (SOC) และตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อเพื่อน (FRI) ส่วนตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อครอบครัว (FAM) มีน้ำหนักความสำคัญน้อยที่สุด โดยองค์ประกอบแต่ละด้านมีความแปรปรวนร่วมกันกับความรับผิดชอบต่อสังคม ประมาณร้อยละ 97 , 74 , 64 และ 57 ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้นำเสนอแล้วข้างต้น ผู้วิจัยนำสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ ของแต่ละตัวบ่งชี้ไปใช้สร้างสเกลองค์ประกอบได้ผลดังนี้

สเกลองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว (FAM) เขียนสมการได้ดังนี้

$$FAM = .24^{**}(Y1) + 1.12^{**}(Y2)$$

สเกลองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อเพื่อน (FRI) เขียนสมการได้ดังนี้

$$FRI = .36^{**}(Y3) + .82^{**}(Y4)$$

สเกลองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อโรงเรียน (SCH) เขียนสมการได้ดังนี้

$$SCH = .14^{**}(Y5) + .38^{**}(Y6) + .42^{**}(Y7)$$

สเกลองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อชุมชน (SOC) เขียนสมการได้ดังนี้

$$SOC = .59^{**}(Y8) + .16^{**}(Y9) + .23^{**}(Y10) + .08^{**}(Y11) + .36^{**}(Y12)$$

สเกลองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม (SORES) เขียนสมการได้ดังนี้

$$\begin{aligned} SORES = & .24^{**}(Y1) + 1.12^{**}(Y2) + .36^{**}(Y3) + .82^{**}(Y4) + .14^{**}(Y5) \\ & + .38^{**}(Y6) + .42^{**}(Y7) + .59^{**}(Y8) + .16^{**}(Y9) + .23^{**}(Y10) \\ & + .08^{**}(Y11) + .36^{**}(Y12) \end{aligned}$$

หมายเหตุ ** $p < .01$

ผลจากการสร้างสเกลองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคม ตามสมการข้างต้น ผู้วิจัยนำคะแนนดิบของแต่ละตัวบ่งชี้ มาคำนวณตามสมการสเกลองค์ประกอบแต่ละด้าน ทำให้ได้ตัวบ่งชี้รวมของความรับผิดชอบต่อสังคม ดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวบ่งชี้รวมของความรับผิดชอบต่อสังคม

ตัวบ่งชี้รวม	Mean	SD	Min	Max	Sk	Ku	CV
ความรับผิดชอบต่อครอบครัว (FAM)	5.755	.794	1.370	6.850	-.772	1.463	13.793
ความรับผิดชอบต่อเพื่อน (FRI)	4.862	.701	1.596	6.000	-.347	.190	14.426
ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน (SCH)	3.992	.554	1.360	4.850	-.783	1.284	13.883
ความรับผิดชอบต่อชุมชน (SOC)	5.910	.917	2.835	7.450	-.462	-.050	15.515
ความรับผิดชอบต่อสังคม (SORES)	20.519	2.497	8.707	25.150	-.448	.519	12.167

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวบ่งชี้รวมความรับผิดชอบต่อครอบครัว (FAM) ความรับผิดชอบต่อเพื่อน (FRI) ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน (SCH) และ ความรับผิดชอบต่อชุมชน (SOC) พบว่า ตัวบ่งชี้ทุกตัวมีการแจกแจงแบบเบ้ซ้าย คือมีค่าความเบ้ระหว่าง -.347 ถึง -.783 แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อครอบครัว รับผิดชอบต่อเพื่อน รับผิดชอบต่อโรงเรียน รับผิดชอบต่อชุมชน และพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาความโด่ง พบว่า ตัวบ่งชี้เกือบทุกตัวมีค่าความโด่งมากกว่าโค้งปกติ โดยมีค่าความโด่งระหว่าง .190 ถึง 1.463 นั่นคือ ตัวบ่งชี้ที่มีการกระจายของข้อมูลค่อนข้างต่ำ มีเพียงตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อชุมชน ที่มีค่าความโด่งติดลบ (-.050) หมายความว่า ตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อชุมชนมีการแจกแจงที่แบนกว่าโค้งปกติเล็กน้อย แสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อชุมชนมีการกระจายของข้อมูลค่อนข้างมาก

จากผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้รวมในตารางที่ 4.6 ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยนำเสนอรายละเอียดดังนี้

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนที่อยู่ในเมืองกับนักเรียนที่อยู่นอกเมือง

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างนักเรียนในเมืองกับนักเรียนนอกเมือง โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนในเมืองเท่ากับ 393 คน และจำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนนอกเมืองมีจำนวน 450 คน ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนในเมืองกับนักเรียนนอกเมือง มีระดับความรับผิดชอบต่อสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (sig = .262)

เมื่อพิจารณาระดับความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนในเมืองมีระดับความรับผิดชอบต่อเพื่อนมากกว่านักเรียนนอกเมือง (sig = .014) โดยค่าเฉลี่ยของระดับความรับผิดชอบต่อเพื่อนของนักเรียนที่เรียนอยู่โรงเรียนในเมืองเท่ากับ 4.93 และนักเรียนที่เรียนอยู่โรงเรียนนอกเมืองเท่ากับ 4.81 ส่วนระดับความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน และความรับผิดชอบต่อชุมชน ของนักเรียนในเมืองกับนักเรียนนอกเมือง มีระดับความรับผิดชอบที่ไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตัวแปร	ที่ตั้งของโรงเรียน	n	Mean	SD	Test of homogeneity		t	P
					Levene	P		
ความรับผิดชอบต่อครอบครัว	ในเมือง	393	5.74	.796	.052	.819	-.639	.523
	นอกเมือง	450	5.77	.792				
ความรับผิดชอบต่อเพื่อน	ในเมือง	393	4.93	.703	.628	.428	2.468*	.014
	นอกเมือง	450	4.81	.696				
ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน	ในเมือง	393	3.99	.568	2.514	.113	-.240	.810
	นอกเมือง	450	3.99	.542				
ความรับผิดชอบต่อชุมชน	ในเมือง	393	5.97	.930	1.602	.206	1.877	.061
	นอกเมือง	450	5.85	.902				
ความรับผิดชอบต่อสังคม	ในเมือง	393	20.62	2.541	1.770	.184	1.123	.262
	นอกเมือง	450	20.43	2.457				

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ที่ตั้งของโรงเรียนที่ต่างกันไม่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน แต่เมื่อพิจารณาความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นรายด้านพบว่า ที่ตั้งของโรงเรียนที่ต่างกัน ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อเพื่อน กล่าวคือ นักเรียนในเมืองจะมีความรับผิดชอบต่อเพื่อนสูงกว่านักเรียนนอกเมือง ส่วนความรับผิดชอบในด้านที่เหลือพบว่าที่ตั้งของโรงเรียนที่ต่างกันไม่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน

2.3 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เป็นผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้การวิเคราะห์วิถีพลา (path analysis) ตามกรอบแนวคิดของโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โมเดลนี้ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน และปัจจัยด้านนักเรียน ตัวแปรตาม 1 ตัวแปร ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคม ก่อนที่จะนำเสนอผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยขอแนะนำผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน เป็นส่วนแรก ส่วนที่สองเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และส่วนที่สามเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (CV) ค่าสูงสุด (Max) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าความเบ้ (Sk) ค่าความโด่ง (Ku) ค่าสถิติเหล่านี้เป็นค่าที่ใช้บอกลักษณะการแจกแจงและการกระจายของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้ตัวแปรแฝงในโมเดล ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ไปแล้วในตอนที่ 1 ของบทที่ 4

2.3.2 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคม

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นตัวบ่งชี้องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวแปรสังเกตได้เหล่านี้ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มตัวแปรอิสระ จำนวน 9 ตัว และเป็นตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มตัวแปรตาม 8 ตัว รวมตัวแปรทั้งหมด 17 ตัวแปร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมด 136 คู่ มีรายละเอียดดังนี้

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด พบว่า ตัวแปรที่มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 จำนวน 123 คู่ คิดเป็นร้อยละ 90.44 ตัวแปรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ .001 ถึง .736 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดคือ ตัวแปรความรับผิดชอบต่อชุมชน (SOC) กับตัวแปรความรับผิดชอบต่อโรงเรียน (SCH) มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .736 รองลงมาคือตัวแปรความรับผิดชอบต่อโรงเรียน (SCH) กับตัวแปรความรับผิดชอบต่อเพื่อน (FRI) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .650 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือ ตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (D3) กับตัวแปรการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง (A1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .001 นอกจากนี้ยังมีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบ 2 คู่ คือ ตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (D3) กับตัวแปรการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู (B3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.034 และตัวแปรความรับผิดชอบต่อครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.001

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในกลุ่มตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (D3) กับความรับผิดชอบต่อครอบครัว (FAM) ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน (SCH) และความรับผิดชอบต่อชุมชน (SOC) ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระด้วยกัน พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีค่าตั้งแต่ -.034 ถึง .655 ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวในกลุ่มตัวแปรอิสระไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (D3) กับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (A3) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ของตัวแปรส่วนใหญ่เป็นความสัมพันธ์ทางบวก ยกเว้น ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู (B3) กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (D3) ที่มีความสัมพันธ์ทางลบ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในปัจจัยด้านครอบครัว (FFAM) พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .291 ถึง .606 มีขนาดความสัมพันธ์ปานกลาง ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (A2) กับตัวแปรการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม (A4) มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .606 รองลงมาคือตัวแปรการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง (A1) กับตัวแปรการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม (A4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .596 ส่วนตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (A3) กับ ตัวแปรการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง (A1) มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .291

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในปัจจัยด้านโรงเรียน ตัวแปรมีความสัมพันธ์ที่สหสัมพันธ์ระหว่าง .364 ถึง .591 กล่าวได้ว่ามีขนาดความสัมพันธ์ปานกลาง ตัวแปรการสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (B1) กับตัวแปรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม (B2) มีความสัมพันธ์กันสูงสุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .591 รองลงมาคือ ตัวแปรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม (B2) กับตัวแปรการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู (B3) ส่วนตัวแปรการสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (B1) กับตัวแปรการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู (B3) มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .364

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน ซึ่งมีตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร พบว่า ตัวแปรการได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชน (C1) กับตัวแปรการได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคม (C2) มีขนาดความสัมพันธ์สูงโดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .618

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในปัจจัยด้านนักเรียน พบว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์ที่สหสัมพันธ์ระหว่าง .031 ถึง .655 หมายความว่า ขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีขนาดความสัมพันธ์เล็กน้อยถึงมีขนาดความสัมพันธ์สูง โดยตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (D1) กับตัวแปรบุคลิกภาพ (D2) มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .655 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์รองลงมาคือตัวแปรทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (D4) กับตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (D1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .649 ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (D3) กับ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (D1) มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .031

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในตัวแปรความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์ที่สหสัมพันธ์ระหว่าง .540 - .736 มีขนาดความสัมพันธ์ปานกลางถึงขนาดความสัมพันธ์สูง โดยตัวแปรความรับผิดชอบต่อชุมชนและตัวแปรความรับผิดชอบต่อโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันมากที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .736 รองลงมาคือตัวแปรความรับผิดชอบต่อโรงเรียนกับตัวแปรความรับผิดชอบต่อเพื่อน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .650 และตัวแปรความรับผิดชอบต่อชุมชนกับความรับผิดชอบต่อครอบครัวมีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .540

เมื่อพิจารณาค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 11804.455 ($p=.000$) แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญ ค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy มีค่าเท่ากับ .900 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันมากเพียงพอสำหรับนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโมเดลการวิเคราะห์อิทธิพล

ตารางที่ 4.8 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	D1	D2	D3	D4	FAM	FRI	SCH	SOC
A1	1																
A2	.458**	1															
A3	.291**	.583**	1														
A4	.596**	.606**	.405**	1													
B1	.271**	.371**	.214**	.387**	1												
B2	.390**	.375**	.265**	.495**	.591**	1											
B3	.290**	.331**	.201**	.341**	.364**	.559**	1										
C1	.410**	.411**	.289**	.488**	.427**	.516**	.366**	1									
C2	.469**	.439**	.252**	.516**	.406**	.451**	.436**	.618**	1								
D1	.505**	.401**	.291**	.560**	.395**	.511**	.388**	.618**	.600**	1							
D2	.509**	.416**	.231**	.497**	.404**	.426**	.378**	.500**	.520**	.655**	1						
D3	.001	.058	.100**	.033	.010	.032	-.034	.044	.015	.031	.047	1					
D4	.430**	.341**	.281**	.441**	.383**	.474**	.386**	.490**	.451**	.649**	.603**	.088*	1				
FAM	.392**	.451**	.301**	.441**	.408**	.380**	.335**	.413**	.422**	.489**	.478**	-.001	.365**	1			
FRI	.384**	.405**	.243**	.440**	.370**	.446**	.365**	.413**	.389**	.461**	.465**	.112**	.398**	.585**	1		
SCH	.501**	.435**	.246**	.529**	.456**	.520**	.421**	.483**	.472**	.573**	.551**	.020	.493**	.606**	.650**	1	
SOC	.562**	.454**	.224**	.604**	.411**	.450**	.422**	.503**	.571**	.565**	.600**	.021	.407**	.540**	.578**	.736**	1
MEAN	4.071	4.364	4.024	4.253	4.276	4.314	4.084	4.178	4.053	4.263	4.089	3.014	4.364	5.684	4.777	3.863	5.636
S.D.	.568	.606	.629	.590	.692	.606	.700	.588	.639	.627	.635	.524	.611	.809	.692	.537	.869

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = .900, Bartlett's Test of Sphericity Approx Chi-Square = 11804.455 , df = 300 , Sig .000

หมายเหตุ **p<.01, *p<.05

2.3.3 ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล เชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกับข้อมูล เชิงประจักษ์

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบว่า ปัจจัยใดที่เป็นสาเหตุที่ส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมต่างกัน ตามกรอบแนวคิดโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยได้เสนอในบทที่ 2 ภาพที่ 2.15 กรอบแนวคิดดังกล่าวประกอบด้วยตัวแปรแฝงภายนอก (exogenous variable) ที่เป็นตัวแปรอิสระจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว (FFAM) ปัจจัยด้านโรงเรียน (FSCH) และปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน (FSOC) และตัวแปรภายในที่เป็นตัวแปรส่งผ่าน (mediating variable) จำนวน 1 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านนักเรียน (FSTU) และตัวแปรแฝงภายใน (endogenous variable) ที่เป็นตัวแปรตาม ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคม (SOSES)

ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการวิเคราะห์วิถีพลา (path analysis) ด้วยโปรแกรมลิซเรล พบว่าโมเดลตามกรอบแนวคิดในการวิจัยยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยทำการปรับโมเดลโดยยอมให้ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์กัน ทำให้โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจาก ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 42.54 องศาอิสระเท่ากับ 51 และค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .79 แสดงว่า ผลการทดสอบค่าไค-สแควร์ ยอมรับสมมติฐานว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .99 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .98 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 และดัชนีค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ .000 ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ .004 ซึ่งเข้าใกล้ศูนย์ ดัชนีเหล่านี้สนับสนุนว่าโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก

เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์ดี โดยตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (D1) มีค่าความเที่ยงสูงสุด มีค่าเท่ากับ .77 รองลงมาคือตัวแปรความรับผิดชอบต่อโรงเรียน (SCH) ตัวแปรการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม (A4) และตัวแปรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม (B2) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .71 .67 และ .66 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตัวแปรสาเหตุ	ปัจจัยด้านนักเรียน (FSTU)			ความรับผิดชอบต่อสังคม (SORES)		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ปัจจัยด้านครอบครัว (FFAM)	.26** (.06)	-	.26** (.06)	.40** (.07)	.22** (.06)	.18** (.08)
ปัจจัยด้านโรงเรียน (FSCH)	.12 (.06)	-	.12 (.06)	.41** (.07)	.10 (.05)	.31** (.06)
ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน (FSOC)	.61** (.07)	-	.61** (.07)	.16 (.08)	.50** (.13)	-.34 (.14)
ปัจจัยด้านนักเรียน (FSTU)	-	-	-	.82** (.16)	-	.82** (.16)
				.80	-	.80
ค่าสถิติ ไค-สแควร์ = 42.54 df = 51 P = .79 GFI = .99 AGFI = .98 RMR = .004 RMSEA = .000						
ตัวแปร	A1	A2	A3	A4	B1	B2
ความเที่ยง	.52	.50	.18	.67	.53	.66
ตัวแปร	B3	C1	C2	D1	D2	D3
ความเที่ยง	.41	.62	.61	.77	.56	.00
ตัวแปร	D4	FAM	FRI	SCH	SOC	
ความเที่ยง	.45	.52	.49	.71	.55	
สมการโครงสร้างของตัวแปร	SORES			FSTU		
R-SQUARE	.82			.82		
เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง						
ตัวแปร	SORES	FSTU	FFAM	FSCH	FSOC	
1. ความรับผิดชอบต่อสังคม (SORES)	1.00					
2. ปัจจัยด้านนักเรียน (FSTU)	.87	1.00				
3. ปัจจัยด้านครอบครัว (FFAM)	.76	.79	1.00			
4. ปัจจัยด้านโรงเรียน (FSCH)	.76	.72	.65	1.00		
5. ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน (FSOC)	.73	.88	.75	.72	1.00	

หมายเหตุ: **p<.01 *p<.05 (TE) อิทธิพลรวม (IE) อิทธิพลทางอ้อม (DE) อิทธิพลทางตรง

(ตัวเลข) คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ตัวเลขทึบ คือ ค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐาน

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของสมการโครงสร้างของตัวแปรใน ตารางที่ 4.9 พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านนักเรียน ซึ่งเป็นตัวแปรส่งผ่านมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .82 แสดงว่าตัวแปรปัจจัยด้านนักเรียน สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความ รับผิดชอบต่อสังคมได้มากถึงร้อยละ 82

เมื่อพิจารณาเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงมีค่าอยู่ระหว่าง .65 ถึง .88 ลักษณะความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ ทางบวก ตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ตัวแปรปัจจัยด้านนักเรียนกับตัวแปรปัจจัยด้าน สังคมและสื่อมวลชน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .88 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านนักเรียนกับ ความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .87 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน ต่ำที่สุดคือ ตัวแปรปัจจัยด้านโรงเรียนกับตัวแปรปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .65 สำหรับการแปลผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลระหว่างตัวแปร ผู้วิจัยขอเสนอ รายละเอียดดังนี้

ตัวแปรความรับผิดชอบต่อสังคม

เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรในโมเดลที่เป็นตัวแปร ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัย ด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน และตัวแปรปัจจัยด้านนักเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อ ความรับผิดชอบต่อสังคมโดยตัวแปรที่มีค่าอิทธิพลทางตรงเชิงบวกมากที่สุดคือ ตัวแปรปัจจัยด้าน นักเรียน มีค่าอิทธิพลเท่ากับ .80 รองลงมาคือ ตัวแปรปัจจัยด้านโรงเรียน มีค่าอิทธิพลเท่ากับ .30 ส่วนตัวแปรปัจจัยด้านครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกน้อยที่สุด มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .17 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มีปัจจัยด้านนักเรียนสูงและมีปัจจัยด้านโรงเรียนสูง จะส่งผลให้นักเรียนมี ความรับผิดชอบต่อสังคมสูง กล่าวคือ นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้านความรับผิดชอบต่อ สังคม มีบุคลิกภาพ และมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบกับการที่ โรงเรียนมีการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความ รับผิดชอบต่อสังคมและการที่ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี จะส่งผลให้นักเรียนมีความ รับผิดชอบต่อสังคมสูงตามไปด้วย แต่ถ้านักเรียนมีปัจจัยด้านนักเรียนและปัจจัยด้านโรงเรียนต่ำก็ จะส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำด้วย สำหรับตัวแปรที่มีค่าอิทธิพลทางตรงเชิงลบ คือ ตัวแปรปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน มีค่าอิทธิพลเท่ากับ -.32 แสดงให้เห็นว่า การได้รับปัจจัย ด้านสังคมและสื่อมวลชนสูงจะส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำลง ในทางตรงข้าม

ถ้านักเรียนได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชนต่ำจะส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้น

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อม (indirect effect) ที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมพบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชนส่งผลทางอ้อมต่อความรับผิดชอบต่อสังคมโดยส่งผ่านตัวแปรปัจจัยด้านนักเรียนด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ .48 ตัวแปรปัจจัยด้านครอบครัวส่งผลทางอ้อมต่อความรับผิดชอบต่อสังคมโดยส่งผ่านตัวแปรปัจจัยด้านนักเรียนด้วยขนาดอิทธิพล .21 และตัวแปรปัจจัยด้านโรงเรียนส่งผลทางอ้อมต่อความรับผิดชอบต่อสังคมผ่านตัวแปรปัจจัยด้านนักเรียนด้วยขนาดอิทธิพล .09

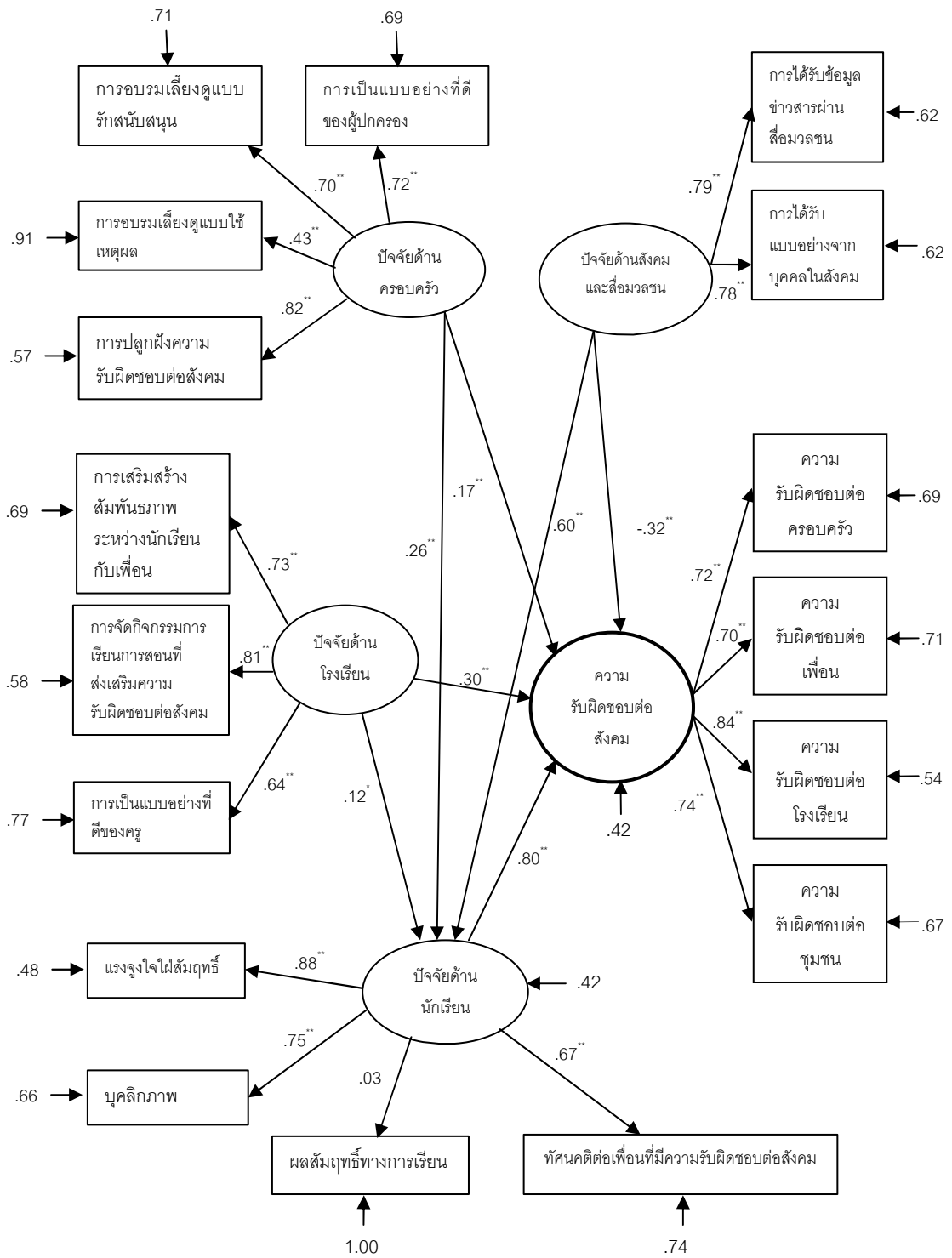
เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวม (total effect) อิทธิพลทางตรง (direct effect) และอิทธิพลทางอ้อม (indirect effect) ที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมพบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านนักเรียนมีอิทธิพลรวมสูงที่สุด รองลงมาคือตัวแปรปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านครอบครัว มีขนาดอิทธิพลรวมเท่ากับ .80, .39 และ.38 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชนมีอิทธิพลรวมต่ำที่สุดมีขนาดอิทธิพลรวมเท่ากับ .16

ตัวแปรปัจจัยด้านนักเรียน

เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อปัจจัยด้านนักเรียน พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยด้านนักเรียนสูงที่สุดคือ ตัวแปรปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน รองลงมาคือ ตัวแปรปัจจัยด้านครอบครัว โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .60 และ .26 ตามลำดับ แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและการได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคมสูง ประกอบกับการที่นักเรียนได้รับอิทธิพลจากตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และใช้เหตุผลกับนักเรียนตลอดจนการปลูกฝังให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูง จะส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงตามไปด้วย

จากผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปได้ว่า การที่จะพัฒนานักเรียนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม ต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีปัจจัยด้านนักเรียนที่ดี กล่าวคือ ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนมีบุคลิกภาพที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนสร้างเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้น โดยปัจจัยที่ส่งผล

ต่อปัจจัยด้านนักเรียนมาจากปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน กล่าวคือ การที่นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนในเรื่องที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม และการที่นักเรียนได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ปัจจัยนี้จะส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ และทัศนคติของนักเรียน ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้น นอกจากนี้ปัจจัยด้านครอบครัวก็ยังมีอิทธิพลต่อปัจจัยด้านนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับนักเรียน ประกอบกับการที่ผู้ปกครองปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมให้แก่ นักเรียน ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ และทัศนคติเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมสูงซึ่งจะมีผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนด้วย

ภาพที่ 4.2 โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนที่อยู่ในเมืองกับนักเรียนที่อยู่นอกเมือง 3) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 4) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 843 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างตามหลักความน่าจะเป็น (probability sampling) โดยใช้การสุ่มแบบ 3 ขั้นตอน (three-stage random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และเติมคำตอบ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยด้านครอบครัว ตัวแปรปัจจัยด้านโรงเรียน ตัวแปรปัจจัยด้านการได้รับอิทธิพลจากสังคมและสื่อมวลชน และตัวแปรปัจจัยด้านนักเรียน ตอนที่ 3 แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรความรับผิดชอบต่อครอบครัว ตัวแปรความรับผิดชอบต่อเพื่อน ตัวแปรความรับผิดชอบต่อโรงเรียน และตัวแปรความรับผิดชอบต่อชุมชน โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) จำนวน 96 ข้อ ตรวจสอบความเที่ยงด้วยวิธีประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient) ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามปัจจัยด้านครอบครัวเท่ากับ .827 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามปัจจัยด้านโรงเรียนเท่ากับ .871 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชนเท่ากับ .937 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามปัจจัยด้านนักเรียนเท่ากับ .915 และค่าความเที่ยงของแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมเท่ากับ .949

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย การวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างและการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรในโมเดล ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัย ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (second order confirmatory factor analysis) ด้วยโปรแกรม LISREL 2) การเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนในเมืองกับนักเรียนนอกเมือง โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้วยโปรแกรม SPSS for windows และ 3) การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุ โดยการวิเคราะห์อิทธิพล (path analysis) ด้วยโปรแกรม LISREL

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมี 4 องค์ประกอบ คือ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน และความรับผิดชอบต่อชุมชน โดยในแต่ละองค์ประกอบมีตัวบ่งชี้ดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การเคารพเพื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองและการช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย 2) องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อเพื่อน มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การเคารพสิทธิของเพื่อน และการให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูกต้อง 3) องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อโรงเรียน มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การช่วยเหลืองานของโรงเรียน การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนและการรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน และ 4) องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อชุมชน มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม การรักษาสมาบัติของส่วนรวม การปฏิบัติตามกฎหมาย และการรักษาสิ่งแวดล้อม รวมตัวบ่งชี้ทั้งหมด 12 ตัว

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืน ดังนี้ ค่าไค-สแควร์ (chi-square) มีค่าเท่ากับ 18.28 df = 24 p = .79 สรุปได้ว่า ผลการทดสอบค่าไค-สแควร์ ยอมรับสมมติฐานว่าโมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืน (GFI) มีค่า

เท่ากับ 1.00 และค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .99 และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ .004 ดัชนีค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ .000 เป็นการสนับสนุนว่าโมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในโมเดล พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนในเมืองกับนักเรียนนอกเมือง

ผลการเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนในเมืองกับนักเรียนนอกเมือง มีความรับผิดชอบต่อสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาระดับความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรับผิดชอบต่อเพื่อนนักเรียนในเมืองมีความรับผิดชอบต่อเพื่อนมากกว่านักเรียนนอกเมือง ส่วนความรับผิดชอบต่ออื่นนักเรียนในเมืองและนักเรียนนอกเมืองมีความรับผิดชอบต่อสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.1 ผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประกอบด้วยตัวแปรแฝงภายนอก 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านครอบครัว 2) ปัจจัยด้านโรงเรียน และ 3) ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน ตัวแปรแฝงภายในที่เป็นตัวแปรส่งผ่าน 1 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านนักเรียน และตัวแปรแฝงภายในที่เป็นตัวแปรตาม 1 ตัวแปรคือ ความรับผิดชอบต่อสังคม มีตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 17 ตัว

3.2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากดัชนีที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 42.54 องศาอิสระเท่ากับ 51 และค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .79 แสดงว่าผลการทดสอบค่าไค-สแควร์ ยอมรับสมมติฐานว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิง

ประจักษ์ และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .99 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .98 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 และดัชนีค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ .000 ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ .004 ดัชนีเหล่านี้สนับสนุนว่าโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก

เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลของตัวแปรความรับผิดชอบต่อสังคมพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านนักเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .80 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านโรงเรียน มีขนาดอิทธิพล .30 ส่วนปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชนมีอิทธิพลทางลบต่อความรับผิดชอบต่อสังคม มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -.32 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน โดยทั้งสามตัวแปรส่งผลทางอ้อมผ่านตัวแปรปัจจัยด้านนักเรียน ด้วยขนาดอิทธิพล .48 .21 และ .09 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อความรับผิดชอบต่อสังคมคือ ปัจจัยด้านนักเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .80 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านโรงเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .39 ซึ่งมีขนาดอิทธิพลใกล้เคียงกับปัจจัยด้านครอบครัวที่มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .38 ส่วนปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชนมีขนาดอิทธิพลรวมน้อยที่สุด มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .16

เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลของตัวแปรที่ส่งผลต่อปัจจัยด้านนักเรียน พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยด้านนักเรียนสูงที่สุดคือ ตัวแปรปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน รองลงมาคือ ตัวแปรปัจจัยด้านครอบครัว โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .60 และ .26 ตามลำดับ แสดงว่านักเรียนที่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและการได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคมสูง ประกอบกับการที่นักเรียนได้รับอิทธิพลจากตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสุนนและใช้เหตุผลกับนักเรียนตลอดจนการปลูกฝังให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูง จะส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงตามไปด้วย

เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์ดี โดยตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีค่าความเที่ยงสูงสุด รองลงมาคือตัวแปรความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ตัวแปรการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม และตัวแปรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของสมการโครงสร้างของตัวแปร พบว่า ตัวแปร ปัจจัยด้านนักเรียนเป็นตัวแปรส่งผ่านมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .82 แสดงว่าตัวแปร ปัจจัยด้านนักเรียน สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความรับผิดชอบต่อสังคมได้มากถึง ร้อยละ 82

เมื่อพิจารณาเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรแฝงมีค่าอยู่ระหว่าง .65 ถึง .88 ลักษณะความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ทางบวก ตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ตัวแปรปัจจัยด้านนักเรียนกับตัวแปรปัจจัยด้านสังคมและ สื่อมวลชน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .88 รองลงมาคือปัจจัยด้านนักเรียนกับความ รับผิดชอบต่อสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .87 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำ ที่สุดคือ ตัวแปรปัจจัยด้านโรงเรียนกับตัวแปรปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .65

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า การที่จะพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายช่วยส่งเสริมให้ นักเรียนมีปัจจัยด้านนักเรียนที่ดี กล่าวคือ ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มี บุคลิกภาพที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนสร้างเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อ เพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้น โดย ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัจจัยด้านนักเรียนมาจากปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน กล่าวคือ การที่นักเรียน ได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนในเรื่องที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม และการที่นักเรียน ได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ปัจจัยเหล่านี้จะส่งผล ต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ และทัศนคติของนักเรียน ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้น นอกจากนี้ปัจจัยด้านครอบครัวก็ยังมีอิทธิพลต่อปัจจัยด้าน นักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อ สังคม ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับนักเรียน ประกอบ กับการที่ผู้ปกครองปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมให้แก่ นักเรียน ก็จะมีผลให้นักเรียนมีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ และทัศนคติของนักเรียน เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมสูงซึ่งจะมีผลต่อ ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่น่าเสนอข้างต้น ส่วนใหญ่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดและสมมติฐานการ วิจัย แต่ยังมีประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายอยู่ 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) ผลการเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนที่อยู่ในเมืองกับนักเรียนที่อยู่นอกเมือง 3) ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (second order confirmatory factor analysis) พบว่า โมเดลการวัดความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อโรงเรียน องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อชุมชน องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อเพื่อน และองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อครอบครัวเป็นองค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญน้อยที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุสิต อุทิศพงษ์ (2547) ที่พัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นโดยค้นพบว่า องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสถานศึกษามีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด ($\beta = .99$) รองลงมาเป็นองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อชุมชน ($\beta = .98$) องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อเพื่อน ($\beta = .67$) และองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อครอบครัว ($\beta = .64$) สำหรับงานวิจัยของ จริฎญา เฉลาประโคน (2545) ที่ได้พัฒนาแบบประเมินจริยธรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน แบบประเมินดังกล่าวมีลักษณะเป็นแบบสังเกตพฤติกรรม ประกอบด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมรับผิดชอบต่อตนเองและพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม โดยแบบสังเกตพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักคือ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ความรับผิดชอบต่อชุมชน และความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ แบบประเมินจริยธรรมดังกล่าวมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ ต่างกันที่งานวิจัยเรื่องนี้มีไม่ได้นำองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อประเทศชาติแยกเป็นองค์ประกอบใหม่แต่ผู้วิจัยได้นำพฤติกรรมรับผิดชอบต่อประเทศชาติรวมไว้ในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อชุมชน

จากข้อค้นพบดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า การวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรให้ความสำคัญกับทั้ง 4 องค์ประกอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรับผิดชอบต่อโรงเรียน เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่มีน้ำหนักมากที่สุด กล่าวคือ โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่ใกล้ชิดกับนักเรียนในวัยนี้เป็นอย่างมาก นักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเรียน ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียน การแสดงพฤติกรรมที่ชี้ให้เห็นว่านักเรียนมีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน

จึงสังเกตได้ง่ายและชัดเจน ดังนั้นการวัดว่านักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมจึงควรให้ความสำคัญไปที่ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน เป็นอันดับแรก นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อชุมชน ความรับผิดชอบต่อเพื่อน และความรับผิดชอบต่อครอบครัว เรียงตามลำดับด้วย เนื่องจากมีน้ำหนักองค์ประกอบรองลงมาจากความรับผิดชอบต่อโรงเรียน เพราะฉะนั้นนักเรียนอาศัยอยู่ในครอบครัวและชุมชน การดำรงชีวิตประจำวันของนักเรียนต้องมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ ผู้ปกครอง เพื่อน หรืออาจเป็นสิ่งแวดล้อมในชุมชน การจะวัดว่านักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม จึงควรวัดจากพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึง การเคารพสิทธิของผู้อื่น การให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสังคม การให้ความช่วยเหลือคนในสังคม การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ตลอดจนการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมด้วย

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อครอบครัว พบว่า มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมายและการเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัสรา อรุณมีศรี (2533) ที่ได้พัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบต่อโรงเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าตัวบ่งชี้ของความรับผิดชอบต่อครอบครัวของนักเรียนมีตัวบ่งชี้ 2 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย การกระทำที่แสดงถึงการเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง และการช่วยเหลืองานตามความสามารถ ในขณะที่ จริญญา เฉลาประโคน (2545) ได้พัฒนาแบบประเมินจริยธรรมรับผิดชอบต่อเพื่อนสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ค้นพบว่า ตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อครอบครัวมีเพียงการเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองเท่านั้น ส่วน กมลรัตน์ ทวีชาติวิทยากุล (2531) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนิสิตปริญญาตรี สาขาสังคมศาสตร์ พบว่าตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อครอบครัวมี 13 ตัวบ่งชี้ โดยมีตัวบ่งชี้การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองและการช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมายรวมอยู่ด้วย เช่นเดียวกับ ธาวิรัตน์ ยิงยง (2542) ที่ศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ความรับผิดชอบต่อครอบครัวประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ และดุสิต อุทิศพงษ์ (2547) ที่พัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ จากการพิจารณาความข้างต้นสรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ของความรับผิดชอบต่อครอบครัวมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาแต่ตัวบ่งชี้ส่วนใหญ่ที่พบ ได้แก่ การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง และการช่วยเหลืองานผู้ปกครอง ซึ่งตรงกับข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยนี้

เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อครอบครัว พบว่า การช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมายมีน้ำหนักมากกว่าการเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอน

ของผู้ปกครอง และมีสัดส่วนความแปรปรวนที่สามารถอธิบายองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อครอบครัวได้มากถึงร้อยละ 85 แสดงให้เห็นว่า การวัดความรับผิดชอบต่อครอบครัวของนักเรียนต้องพิจารณาจากการช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมายจากพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง เป็นหลัก เพราะการที่พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือคนในครอบครัวมอบหมายให้ แล้วนักเรียนตั้งใจทำงานจนแล้วเสร็จตามกำหนด แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความรับผิดชอบ นอกจากนี้ควรพิจารณาด้านการเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองประกอบกันไปด้วย จึงจะทำให้การวัดความรับผิดชอบต่อครอบครัวของนักเรียนมีความสมบูรณ์มากขึ้น

เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบความรับผิดชอบต่อเพื่อน พบว่า มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การเคารพสิทธิของเพื่อน และการให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูก สอดคล้องกับ Wright, Li, Sheng และ Pickering (2010) ที่กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมคือการเคารพต่อสิทธิของผู้อื่น เช่นเดียวกับ Toremén (2011) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม คือ การเคารพสิทธิมนุษยชน ส่วนข้อค้นพบของ ดุสิต อุทิศพงษ์ (2547) ที่พบว่า ความรับผิดชอบต่อเพื่อนประกอบด้วย การช่วยเหลือเพื่อน จริงใจต่อเพื่อน ให้เกียรติและเคารพสิทธิของเพื่อน ในขณะที่ พรชัย รอดสมจิตร (2527) พบว่า ความรับผิดชอบต่อเพื่อน คือการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือเพื่อน ตักเตือนเมื่อเพื่อนทำผิด ให้อภัย ไม่เอาเปรียบและเคารพสิทธิของเพื่อน ส่วน กมลรัตน์ ทวีชาติวิทยากุล (2531) พบว่า ตัวบ่งชี้ของความรับผิดชอบต่อเพื่อนมี 14 ตัวบ่งชี้ โดยมีตัวบ่งชี้การเคารพสิทธิของเพื่อนและการให้ความช่วยเหลือเพื่อนร่วมอยู่ด้วย นอกจากนี้ ธารรัตน์ ยั่งยืน (2542) พบว่า ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ได้แก่ การช่วยเหลือเพื่อน ให้คำแนะนำเพื่อน ไม่เอาเปรียบและเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ของความรับผิดชอบต่อเพื่อนที่มีผู้ค้นพบส่วนใหญ่ ได้แก่ การเคารพสิทธิและการช่วยเหลือเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยนี้

เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อเพื่อน พบว่า ตัวบ่งชี้การให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูกมีน้ำหนักมากกว่าการเคารพสิทธิของเพื่อน โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบความรับผิดชอบต่อเพื่อนได้ถึงร้อยละ 71 แสดงให้เห็นว่า การวัดความรับผิดชอบต่อเพื่อนต้องให้น้ำหนักไปที่การช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูก เพราะการให้ความช่วยเหลือเพื่อนเป็นการแสดงออกถึงการมีน้ำใจ เสียสละ และถือเป็นหน้าที่ที่นักเรียนควรปฏิบัติต่อเพื่อนเมื่อเพื่อนต้องการความช่วยเหลือ และควรนำพฤติกรรมเกี่ยวกับการเคารพสิทธิของเพื่อนมาใช้วัดความรับผิดชอบต่อเพื่อนรวมกันด้วยจึงจะสรุปได้ว่านักเรียนมีความรับผิดชอบต่อเพื่อนมากน้อยเพียงใด

เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบความรับผิดชอบต่อโรงเรียน พบว่า มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การช่วยเหลืองานของโรงเรียน การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนและการรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน สอดคล้องกับ Wright, Li, Sheng และ Pickering (2010) ที่พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม การดูแลสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่นเดียวกับ Toremén (2011) พบว่าพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย การร่วมกันช่วยเหลือองค์กรตามบทบาทของตน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่วน พรชัย รอดสมจิตร (2527) พบว่า ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ได้แก่ การช่วยเหลืองานของโรงเรียน ไม่ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน รักษาชื่อเสียงของโรงเรียน และการรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน ในขณะที่ กมลรัตน์ ทวีชาติวิทยากุล (2531) แบ่งความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาออกเป็น ความรับผิดชอบต่อกิจกรรมของมหาวิทยาลัย และความรับผิดชอบต่อความมุ่งมั่นของมหาวิทยาลัย โดยทั้งสององค์ประกอบนี้มีตัวบ่งชี้ที่แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เช่น การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น การปฏิบัติตามแบบอย่างที่ดีของนิสิตรุ่นพี่ ส่วน ภัสรา อรุณมีศรี (2533) พบว่า ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ประกอบด้วย การช่วยเหลือกิจการงานของโรงเรียน การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน และการรักษาสมบัติส่วนรวม สำหรับ ธาวิรัตน์ ยิ่งยง (2542) พบว่า ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ประกอบด้วย การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของโรงเรียน รักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน และช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนและเชิดชูเกียรติยศ ชื่อเสียงของโรงเรียน สอดคล้องกับ จริฎญา เฉลาประโคน (2545) พบว่า ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ประกอบด้วย การไม่ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของโรงเรียน ส่วน ดุสิต อุทิศพงษ์ (2547) พบว่า องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ประกอบด้วย การรักษาชื่อเสียงของสถานศึกษา การรักษาสมบัติส่วนรวมของสถานศึกษา และการร่วมกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น ส่วนสาวิตรี แสงศิลป์ และ นีออน พิณประดิษฐ์ (2551) พบว่า ความรับผิดชอบต่อสถาบัน ประกอบด้วย การกระทำที่ช่วยเหลือกิจกรรมของสถาบัน จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อโรงเรียนส่วนใหญ่ ได้แก่ การช่วยเหลืองานของโรงเรียน การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนและการรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน ซึ่งตรงกับข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยนี้

เมื่อพิจารณาน้ำหนักขององค์ประกอบของตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อโรงเรียน พบว่า การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนและการรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียนมีน้ำหนักความสำคัญเท่ากัน โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบความรับผิดชอบต่อโรงเรียนได้ร้อยละ 64 แสดงให้เห็นว่า การวัดความรับผิดชอบต่อโรงเรียนของนักเรียน ควรให้ความสำคัญไปที่พฤติกรรมด้านการรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียนและการรักษาชื่อเสียงของ

โรงเรียน ซึ่งเห็นได้จาก การที่นักเรียนไม่ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน ช่วยโรงเรียนประหยัดน้ำ ประหยัดไฟ ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน นอกจากนี้การวัดความรับผิดชอบต่อโรงเรียนของ นักเรียนควรวัดด้านการช่วยเหลืองานของโรงเรียนร่วมด้วย เพราะพฤติกรรมเหล่านี้เป็นการแสดง ว่านักเรียนมีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน

เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบความรับผิดชอบต่อชุมชน พบว่า มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม การรักษาทรัพย์สินสมบัติของ ส่วนรวม การปฏิบัติตามกฎหมาย และการรักษาสิ่งแวดล้อม งานวิจัยที่ค้นพบว่า ความรับผิดชอบต่อชุมชนประกอบด้วยตัวบ่งชี้การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม ได้แก่ งานวิจัยของ Wright, Li, Sheng และ Pickering (2010) Toremén (2011) พรชัย รอดสมจิต (2527) กมลรัตน์ ทวีชาติวิทยากุล (2531) ภัศรา อรุณมีศรี (2533) จันทรีจิรา มูลเมือง (2535) ธาวัชรรัตน์ ยี่งยง (2542) ปรีชา การสะอาด (2547) ดุสิต อุทิศพงษ์ (2547) และงานวิจัยของสาวิตรี แสงศิลป์และนีออน พิณประดิษฐ์ (2551) งานวิจัยที่ค้นพบว่า ความรับผิดชอบต่อชุมชนประกอบด้วยตัวบ่งชี้การช่วยเหลือผู้อื่นใน สังคม ได้แก่ งานวิจัยของ Wright, Li, Sheng และ Pickering (2010) Toremén (2011) พรชัย รอดสมจิต (2527) จริญญา เฉลาประโคน (2545) และ ดุสิต อุทิศพงษ์ (2547) งานวิจัยที่ค้นพบว่า ความรับผิดชอบต่อชุมชนประกอบด้วยตัวบ่งชี้การรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม ได้แก่ งานวิจัยของ พรชัย รอดสมจิต (2527) ธาวัชรรัตน์ ยี่งยง (2542) จริญญา เฉลาประโคน (2545) ปรีชา การสะอาด (2547) และดุสิต อุทิศพงษ์ (2547) งานวิจัยที่ค้นพบว่า ความรับผิดชอบต่อชุมชนประกอบด้วยตัวบ่งชี้ การปฏิบัติตามกฎหมาย ได้แก่ งานวิจัยของ พรชัย รอดสมจิต (2527) กมลรัตน์ ทวีชาติวิทยา กุล (2531) ภัศรา อรุณมีศรี (2533) ธาวัชรรัตน์ ยี่งยง (2542) ปรีชา การสะอาด (2547) ดุสิต อุทิศ พงษ์ (2547) สาวิตรี แสงศิลป์และนีออน พิณประดิษฐ์ (2551) และงานวิจัยที่ค้นพบว่า ความ รับผิดชอบต่อชุมชนประกอบด้วยตัวบ่งชี้การรักษาสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย งานวิจัยของ Bana, Vasilescu, Epure และ Baicu (2010) ปรีชา การสะอาด (2547) มন্ত্রী เลิศสกุลเจริญ (2547) โกวิทย์ สวัสดิ์มงคล (2550) และสายทิพย์ ไสรัตน์ (2551) จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อชุมชน ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม การรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม การปฏิบัติตามกฎหมาย และการ รักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยนี้

เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อชุมชน โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย พบว่า การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคมมี ความสำคัญที่สุดโดยสามารถอธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบความรับผิดชอบต่อชุมชน ได้ร้อยละ 75 รองลงมาเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อม การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม การรักษาสมบัติของ

ส่วนรวม และการปฏิบัติตามกฎหมาย แสดงว่า การวัดความรับผิดชอบต่อชุมชนของนักเรียนควรให้ความสำคัญไปที่การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคมเป็นอันดับแรก เพราะการให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคมเป็นการปฏิบัติต่อหน้าที่ที่มีต่อสังคม ด้วยการเสียสละ ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งจะช่วยให้สังคมสงบสุข เรียบร้อย ร่องลงมาเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อม เพราะคนทุกคนต้องพึ่งพาอาศัยสิ่งแวดล้อมในการดำรงชีวิต การที่นักเรียนดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมจะทำให้คนในสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากนี้ในการวัดความรับผิดชอบต่อชุมชน ควรนำพฤติกรรมด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การรักษาสัมบัติของส่วนรวม และการปฏิบัติตามกฎหมายมาเป็นตัวบ่งชี้การวัดร่วมกันด้วย

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนในเมืองกับนักเรียนนอกเมือง

จากการเปรียบเทียบระดับของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างนักเรียนที่อยู่ในเมืองกับนักเรียนที่อยู่นอกเมือง พบว่า ที่ตั้งของโรงเรียนไม่มีผลต่อระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน แสดงว่า นักเรียนที่อยู่โรงเรียนในเมืองกับนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนนอกเมืองมีระดับความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อ เปิดโอกาสให้รับนักเรียนที่อยู่ในเขตบริการของโรงเรียนและนักเรียนที่อยู่นอกเขตบริการของโรงเรียนได้ (กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา, 2554) ประกอบกับความต้องการของนักเรียนที่อยากเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ซึ่งมักเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในเมืองเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทำให้โรงเรียนในเมืองมีทั้งนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองจริง ๆ และนักเรียนที่อาศัยอยู่นอกเมืองมาเรียนรวมกัน ส่งผลให้ระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในเมืองกับนักเรียนนอกเมืองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากการผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้กล่าวไปแล้ว ในส่วนนี้ผู้วิจัยนำเสนอการอธิบายผลการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

จากผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านนักเรียน โดยมีค่าขนาดอิทธิพลสูงถึง .80 ปัจจัยด้านนักเรียนสามารถวัดได้จาก แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ และทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม โดย

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาเป็นบุคลิกภาพ และทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การที่นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมต้องเกิดจาก แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงาน หรือดำเนินกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ ข้อค้นพบนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุศักดิ์จินดา (2548) ที่พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมจริยธรรมด้วยขนาดอิทธิพล .153 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยური ผลพันธิน (2551) ที่ศึกษาวิเคราะห์สภาพในการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมแล้วพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แล้ว บุคลิกภาพและทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมก็ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย เนื่องจาก ทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม คือ ความรู้สึก ของนักเรียนที่มีต่อเพื่อนที่มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม ถ้านักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อน ก็ส่งผลให้นักเรียนอยากที่จะปฏิบัติตาม อยากช่วยเหลือเพื่อน จึงส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม ในขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีผลต่อปัจจัยด้านนักเรียนที่จะส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการวัดความสามารถทางสติปัญญา ซึ่งความสามารถทางสติปัญญาอาจไม่สัมพันธ์กันกับความสามารถทางจริยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของสิรินทิพย์ สมคิด เวย์ณี กรีทอง และพาสณา จุฬรัตน์ (2551) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แล้วพบว่า ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและฐานะทางเศรษฐกิจไม่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของอนุศักดิ์ จินดา (2548) ที่ค้นพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมากที่สุดด้วยขนาดอิทธิพล .29 ด้วยเหตุนี้ การส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม ควรพิจารณาจากปัจจัยด้านนักเรียนเป็นอันดับแรกด้วยการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้นักเรียนอยากแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม พัฒนบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบต่อสังคมแก่นักเรียน รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความรับผิดชอบต่อสังคมรองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านโรงเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .30 โดยปัจจัยด้านโรงเรียนวัดได้จาก การสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม และการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม รองลงมาเป็นการสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการเป็นแบบอย่างที่ดีของครู มีน้ำหนักความสำคัญน้อยที่สุด จากข้อค้นพบดังกล่าว

สะท้อนให้เห็นว่า การที่โรงเรียนสร้างเสริมพัฒนาภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของครู มีผลทำให้ความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1968, อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2554)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมในเชิงบวกน้อยที่สุดคือ ปัจจัยด้านครอบครัว วัดได้จาก การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .17 โดยการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมมีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด รองลงมาเป็น การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีน้ำหนักความสำคัญน้อยที่สุด จากข้อค้นพบสะท้อนว่า การที่ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน การอบรมเลี้ยงดูนักเรียนแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลกับนักเรียน และปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมให้นักเรียน ส่งผลให้ความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผลการการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบุคคลในครอบครัวส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1968, อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2554) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวิตรี แสงศิลป์ และเนืออน พิณประดิษฐ์ (2551) ที่ศึกษาบทบาทครอบครัวและสถานศึกษาในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า ครอบครัวและสถานศึกษามีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

นอกจากปัจจัยทางตรงในเชิงบวกแล้ว ยังมีปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงในเชิงลบที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม คือ ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -.32 หมายความว่า ถ้าได้รับปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชนมาก จะทำให้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนลดลง กล่าวคือ การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ผ่านทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือวิทยุ เกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่ามีความรับผิดชอบต่อสังคม หรือการได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคม เช่น การให้ความร่วมมือแก้ปัญหาสังคม การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม การรักษาสีงแวดล้อม มากจะส่งผลให้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนลดต่ำลง ข้อค้นพบที่ได้นี้ขัดแย้งกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1968, อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2554) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์บุคคลกับสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการเลียนแบบบุคคล ทั้งทางตรงและผ่านสื่อมวลชน ที่เป็นเช่นนี้อาจมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย ได้แก่

- 1) ปัจจัยจากผู้รับสื่อที่มีความแตกต่างกันทั้งด้านกายภาพ เช่น เพศ อายุ และด้านจิตใจ เช่น

ทัศนคติ แรงจูงใจ และความต้องการของบุคคล ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อการรับสื่อได้ จากงานวิจัยของ Greenberg และ Kumate (1968, อ้างถึงใน ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2542) พบว่า เพศหญิงมีการเปิดรับสื่อทางโทรทัศน์และวิทยุมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายจะอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่า และนิยมดูรายการข่าวและกีฬา มากกว่าเพศหญิง ส่วนเด็กวัยรุ่นมีการเปิดรับชมโทรทัศน์หรือวิทยุ ในลักษณะที่เป็นรายการบันเทิงเป็นส่วนใหญ่ ส่วนด้านจิตใจของผู้รับสื่ออันได้แก่ แรงจูงใจ ทัศนคติ และความต้องการ จากทฤษฎีการใช้สื่อและความพึงพอใจ (use and gratifications approach) กล่าวว่า ความต้องการและความพอใจของบุคคลจะนำไปสู่การเลือกสื่อที่ตรงกับความต้องการของตนเอง จากงานวิจัยและทฤษฎีดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าโอกาสในการเข้าถึงสื่อของบุคคลแตกต่างกันไปตามเพศ อายุ ทัศนคติ แรงจูงใจและความต้องการภายในตัวบุคคล จึงอาจทำให้แต่ละคนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมเพียงพอที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ 2) ประเภทของสื่อ ได้แก่ หนังสือ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ หรือแม้แต่วารสารทางโทรทัศน์ ละคร โฆษณาประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่มีสัดส่วนของการนำเสนอ ข่าวสารสาระที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมอาจจะมีไม่เพียงพอ เมื่อเทียบกับข่าวสารด้านอื่น เช่น ข่าวการเมือง บันเทิง ละคร เป็นต้น (ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2542) 3) ระยะเวลาในการรับสื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล จากงานวิจัยของ สุภาวิณี บัวบาน (2549) และกนกพร จันทเวช (2551) ได้ศึกษาพฤติกรรมเลียนแบบดาราและนักร้องของวัยรุ่น ของนักเรียน พบว่า ระยะเวลาการรับชมมีผลต่อพฤติกรรมเลียนแบบดาราและนักร้อง โดยนักเรียนที่รับชมละครตลอดทั้งเรื่องจะมีพฤติกรรมที่เลียนแบบตัวละครมากกว่านักเรียนที่ดูละครเป็นบางครั้ง จะเห็นได้ว่า การที่นักเรียนได้รับปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชนมากแล้วทำให้ความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำลงอาจเป็นผลมาจากระยะเวลาในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมไม่เพียงพอที่จะไปทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมได้

จากผลการวิจัยที่ขัดแย้งกับทฤษฎีของ Bandura ยังสอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ที่มีผลการวิจัยขัดแย้งกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura ด้วย โดยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมไม่สามารถอ้างอิงได้กับสถานการณ์จริง เนื่องจากผลการทดลองของ Bandura เป็นการทดลองที่มีการควบคุมสถานการณ์ให้เป็นไปตามขั้นตอนการทดลอง ซึ่งแตกต่างจากสถานการณ์ในชีวิตจริงและนอกจากนี้นักวิชาการสื่อสารยังไม่เชื่อว่า สื่อมวลชนจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลโดยตรงและรวดเร็ว (ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2542)

ในขณะที่ปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชนส่งอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน พบว่า ปัจจัยดังกล่าว ส่งอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนผ่านปัจจัยด้านนักเรียน โดยมี

ขนาดอิทธิพลเท่ากับ .60 แสดงให้เห็นว่า การที่นักเรียนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม และได้พบเห็นแบบอย่างพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมมาก จะส่งผลต่อนักเรียนในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะคิด และบุคลิกภาพของนักเรียน สาเหตุเนื่องมาจากนักเรียนได้เรียนรู้จากสื่อที่พบเห็น หรือได้เรียนรู้จากบุคคลในสังคมใกล้ตัว แล้วพบว่าการกระทำดังกล่าวเกิดผลดี ทำให้นักเรียนเกิดการเลียนแบบพฤติกรรม สอดคล้องกับทฤษฎีของ Bandura (1977, อ้างถึงใน สุรางค์ ใคว์ตระกูล, 2554) เมื่อนักเรียนเกิดการเลียนแบบโดยการปฏิบัติตามจึงส่งผลให้ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น

ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีขนาดอิทธิพลรองลงมาคือ ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน โดยส่งผ่านตัวแปรปัจจัยด้านนักเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .26 และ .12 ตามลำดับ จากข้อค้นพบที่ได้สามารถนำไปใช้เพิ่มความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยให้ความสำคัญไปที่ปัจจัยด้านนักเรียน โดยเฉพาะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน เป็นอันดับแรก รองลงมาคือปัจจัยด้านโรงเรียนและปัจจัยด้านครอบครัวตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านนักเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมากที่สุด รองลงมาเป็นปัจจัยด้านโรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนคือปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชน ปัจจัยด้านปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน โดยส่งอิทธิพลผ่านปัจจัยด้านนักเรียน ดังนั้นการนำผลการวิจัยไปใช้ ผู้วิจัยจึงให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครอง โรงเรียน สังคมและสื่อมวลชน ดังนี้

1. ผู้ปกครองควรส่งเสริมให้บุตรหลานของตนมีความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน ปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการแสดง ความรับผิดชอบต่อสังคม มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างในการแสดงพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อให้บุตรหลานได้เห็นและปฏิบัติตาม จะส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

2. ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม พัฒนาบุคลิกภาพ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีการสอดแทรกความรับผิดชอบต่อสังคมควบคู่กับการเรียนรู้ทางทฤษฎี นอกจากนี้ ครูควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง que แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมให้นักเรียนได้รับรู้ เช่น การให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนหรือชุมชน ปฏิบัติตามกฎหมาย ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น เพื่อนักเรียนจะได้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้น

3. โรงเรียน ควรส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ด้วยการให้นักเรียนมีส่วนร่วมปรึกษาหารือ แสดงความคิดเห็น ร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ร่วมกันทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม จะทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมได้

4. สังคมและสื่อมวลชน ซึ่งได้แก่ บุคคลในสังคมและสื่อต่าง ๆ ควรแสดงพฤติกรรมหรือนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีในการทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จากการเห็นบุคคลในสังคมแสดงพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมได้สูงขึ้นได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในครั้งนี้ เป็นการพัฒนาโดยใช้การวิเคราะห์หัตถิทธิพลเชิงสาเหตุ (path analysis) สำหรับกลุ่มตัวอย่างเดียว แต่การจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหลายสังกัด จึงน่าจะมีการศึกษาและพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมโดยใช้การวิเคราะห์กลุ่มพหุ เพื่อจะทำให้ทราบว่าโมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมในแต่ละสังกัดมีความแตกต่างกันอย่างไร

2. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านนักเรียนส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด ซึ่งวัดจากตัวแปรสังเกตได้คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพและการมีทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาว่ากระบวนการที่ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพและมีทัศนคติต่อเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมเกิดจากสาเหตุใดและมีกระบวนการเกิดอย่างไร ที่จะทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้น

3. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรใช้การศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะปัจจัยด้านสังคมและสื่อมวลชนเพื่อให้ทราบถึงโอกาสในการเปิดรับสื่อของของนักเรียนสื่อ ประเภทของสื่อที่นักเรียนเลือกรับ ระยะเวลาในการรับสื่อที่ทำให้พฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง สำหรับนำความรู้ไปพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกพร จันทเวช. การเปิดรับชมละครโทรทัศน์มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการลอกเลียนแบบบุคลิกภาพของนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550.
- กมลชนก วงวาฬ. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- กมลพรรณ จันท์พยอม. สภาพแวดล้อมทางครอบครัว โรงเรียน และบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.
- กมลรัตน์ ทวีชาติวิทยากุล. การวิเคราะห์องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมของนิสิตปริญญาตรีสาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามการรับรู้ของนิสิตและอาจารย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและมีวินัยในตนเอง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2542.
- โกวิทย์ สวัสดิ์มงคล. ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการรถเอกชนร่วมบริการ ขสมก. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.
- โสมสิต ปันเปี่ยมราษฎร์. ชีวิตชนบท สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. [ออนไลน์]. 2532. แหล่งที่มา: <http://kanchanapisek.or.th/kp6/New/sub/book/book.php?book=13&chap=2&page=t13-2-infodetail06.html> [6 พฤษภาคม 2555]
- จริญญา เฉลาประโคน. การพัฒนาแบบประเมินจริยธรรมรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.

- จันทร์จิรา มูลเมือง. การเปรียบเทียบระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนิสิต นักศึกษา
ต่างสาขาวิชา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- จงจิตร ศิริทรัพย์จันทร์. ปัจจัยที่มีผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชา
จิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.
- ฉันทนา จันทร์บรรจง, จิตราภรณ์ ไยศิลป์ และสุภาภรณ์ กิติรัชดานนท์. ผลกระทบของ
นโยบายรัฐบาลต่อการปลูกฝังจิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนใน
ระดับการศึกษาภาคบังคับ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 13 (พฤษภาคม-
สิงหาคม 2554) : 73-90.
- ชุติมา ชูณหากาญจน์. พฤติกรรมการเลียนแบบวัฒนธรรมของวัยรุ่นไทยจากสื่อบันเทิงเกาหลี.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- ชมพูนุท ศรีเสาวลักษณ์. การอบรมเลี้ยงดูกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางที่ 11/7 กรุงเทพมหานคร.
ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2530.
- ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์. การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- ดุสิต อุทิศพงษ์. การพัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับนักศึกษาคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
2547.
- ทองศรี คงทวี. ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบต่อ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เขตพื้นที่การศึกษามุขวิชัย เขต 2. ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.

- ธารีรัตน์ ยี่งง. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการประกอบการประชาสัมพันธ์กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. ปรินญาณิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.
- นางลักษณ์ วิรัชชัย. โมเดลลิสมวล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- นพวรรณ วงศ์วิชัยวัฒน์. การพัฒนาทักษะชีวิตในการปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคม โดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- นิเทศ ดินณะกุล. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- น้อมพร เสน่ห์ธรรมศิริ. ผลของการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมืออย่าง ต่อเนื่องโดยความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครองที่มีต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10.
กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักท์, 2551.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: B&B, 2542.
- ประสพ ยุทธเมธางกูร. บทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพให้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2530.
- ปรารธนา กระแสสินธุ์. การแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กวัยเรียนเมื่อมีบุคคลสำคัญทาง สังคมของตนอยู่ร่วมในสถานการณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยา พัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

- ปรีชา การสอด. การวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- ปรีดา เพ็ญคาร. การวิเคราะห์ห่อหุ้มของปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ปลินทร เพ็ชรฤทธิ์. สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ความเป็นพลเมืองดีให้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาของครูสังคมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- พระทวี ช่างมณี. บทบาทของครอบครัวในการปลูกฝังความกตัญญูทวดเวที ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคม วิทยาการ พัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- พระมหาสมควร ชุนภิบาล. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิตยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.
- พรชัย รอดสมจิตร. ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมของเด็กนักเรียน ชั้นประถมศึกษาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์และที่อยู่ในครอบครัวปกติในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2527.
- พลกฤษ ตันติญาณุกูล. ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษาด้วยการฝึกการคิด อย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- ไพโรจน์ ขวัญคง. ผลของการใช้หนังสืออ่านสาระเพิ่มเติมวรรณกรรมท้องถิ่นปัตตานีเพื่อ พัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2552.

- ภัสรา อรุณมีศรี. การพัฒนามาตราวัดเจตคติด้านความรับผิดชอบสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและ
 การประเมินการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- ภาวนา เทียนขาว. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
 และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา
ด้วยการสอนแบบแก้ปัญหากับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,
 สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540.
- มาลินี จุฑาปะมา และมัลลวีร์ อดุลวัฒน์ศิริ. การอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของ
 วัยรุ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 30
 (มกราคม-มีนาคม 2550) : 107-116.
- มนตรี เลิศสกุลเจริญ. แนวทางการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ
ภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการ
 บริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. การวิเคราะห์ผู้รับสาร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ที.พี.พรินท์, 2542.
- ยุวรี ผลพันธิน. การวิเคราะห์สภาพและแนวทางในการส่งเสริมความรับผิดชอบของนักเรียน:
กรณีศึกษาโรงเรียนอาชีวศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
 ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. พิมพ์ครั้งที่ 1.
 กรุงเทพมหานคร: นามมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, 2546.
- ลักขณา ประถมวงศ์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน
 เอกลักษณ์แห่งตน และพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนวัยรุ่นใน
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546.
- วรรณิ แกมเกตุ. วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- วาริน ลีมะวัฒนา. ISO 26000 มาตรฐานใหม่สังคมไทย. for Quality 15 (กันยายน 2551)
 : 36-40.

- วิภา บำเรอจิตร. อัตราค่าตอบแทนกลับขั้นต่ำขอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ซึ่งตอบด้วย
ความจริงใจที่ทำให้ตัวประมาณค่าไม่ลำเอียง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ,
ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- เวทิน วุฒิมวงศ์. ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยในภาคใต้.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2541.
- เวสาลี ชาตีสุทธิพันธุ์. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เชิงบริการเพื่อเสริมสร้างความ
รับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจระดับปริญญาบัณฑิต.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. รายงานข้อมูลจำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2554. [ออนไลน์]. 2554.
แหล่งที่มา: http://portal.bopp-obec.info/obec54/jsonshow_areasch26check54
[18 กันยายน 2554]
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. นโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียน สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2555. [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา:
http://210.246.188.61/ewtadmin/ewt/demo_0850/download/article/article_20120110172851.pdf [1 พฤษภาคม 2555]
- ศุภรัศมี ลีตฤกุลเจริญ. ทฤษฎีการสื่อสาร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540.
- สาวิตรี แสงศิลป์ และน็อน พิณประดิษฐ์. บทบาทครอบครัวและสถานศึกษาในการพัฒนา
พฤติกรรมต่อสังคมของนักศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2
(กรกฎาคม-ธันวาคม 2551) : 100-106.
- สายทิพย์ ไสรัตน์. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกประเด็นทางสังคม เพื่อการดำเนินกิจกรรมด้านความ
รับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการ
จัดการสำหรับการเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี, 2551.

- สิรินทิพย์ สมคิด, เวนี่ กรีทอง และพาสณา จุลรัตน์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ 9 (มกราคม-มิถุนายน 2551) : 131-142.
- สุชาภรณ์ ตั้งจิตสาธุกิจ. การศึกษาปัญหาสังคมและค่านิยมของเยาวชนไทยในรายการโทรทัศน์ "หลุมดำ". วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- สุภมาส อังสุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรม: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์, 2554.
- สุภาวณี บัวบาน. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลียนแบบदारา และนักเรียนวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549.
- สุศักดิ์ หลาบมาลา. การสอนความรับผิดชอบต่อสังคม. วารสารการศึกษาไทย 6 (ตุลาคม 2552) : 21-27.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (2552).
- สุวิมล ตีรกันันท์. การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- สุธรรมค์ ไชโยรักษ์. บทบาทของครูและผู้ปกครองในการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียน: พหุกรณีศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- สมเกียรติ ฤงแก้ว. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2548.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ. "จิตวิทยาทางบวก" ช่วยลูกพัฒนาการด้านดี. [ออนไลน์]. 2552. แหล่งที่มา: <http://www.thaihealth.or.th/healthcontent/article/8745> [3 ธันวาคม 2554]

- อนุศักดิ์ จินดา. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสระบุรี. ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.
- อรรถธรรม นิยะโต. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้การสอนแบบบูรณาการ กับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2536.
- อารีย์วรรณ เทียวรรณ. องค์ประกอบคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนเองในการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมกรุงเทพมหานคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550.

ภาษาอังกฤษ

- Barna, C., Vasilescu, R., Epure, M., and Baicu, C. Developing university social responsibility: A model for the challenges of the new civil society. Procedia Social and Behavioral Sciences 2 (January 2010) : 4177-4182.
- Ender, C. K. Applied Missing Data Analysis. New York: Guilford, 2010.
- Honeyman, C., A. Social responsibility and community development: Lessons from the Sistema de Aprendizaje Tutorial in Honduras. International Journal of Educational Development 30 (July 2010) : 599-613.
- Nicolson, D., & Ayers, H. Adolescent Problems. London: David Fulton, 2004.
- Macready, T. Learning social responsibility in schools: a restorative practice. Educational Psychology in Practice 25 (March 2009) : 211-220.
- Scales, P. C., Blyth, D. A., Berkas, T. H. and Kielsmeier, J. C. The Effects of Service-Learning on Middle School Students' Social Responsibility and Academic Success. Journal of Early Adolescence 20 (March 2000) : 332-358.
- Silva, L.d., Sanson, A., Smart, D., & Toumbourou, J. Civic Responsibility Among Australian Adolescents: Testing Two Competing Model. Journal of Community Psychology 32 (March 2004) : 229-255.

- Toremén, F. The Responsibility Education of Teacher Candidates. Education Sciences: Theory & Practice 11 (January 2011) : 273-277.
- Wentzel, K. R. Social Competence at School : Relation Between Social Responsibility and Academic Achievement. Review of Educational Research 61 (January 1991) : 1-24.
- Wright , P. M., Li, W., Ding, Sheng., & Pickering, M. Integrating a personal and social responsibility Program into a Wellness course for urban high school students:assessing implementation and educational outcomes. Sport Education and Society 15 (March 2010) : 277-298.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

1. รศ.ดร.อวยพร เรืองตระกูล
อาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คุณวุฒิ ค.ด.การวัดและประเมินผลการศึกษา
2. ผศ.ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง
อาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คุณวุฒิ ค.ด.การวัดและประเมินผลการศึกษา
3. อาจารย์ ดร.สังวรณ์ ังดกระโทก
อาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
คุณวุฒิ Ph.D. Measurement and
Quantitative Methods
4. อาจารย์ ดร.วรรณิ์ เจตจำนงนุช
อาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คุณวุฒิ ค.ด.จิตวิทยาการศึกษา
5. อาจารย์ ดร.อิวิวัฒน์ เจียวิวรรณกุล
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและพัฒนาอาจารย์
สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและ
ครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล
คุณวุฒิ ค.ด.จิตวิทยาการวิจัยการศึกษา
6. อาจารย์ ดร.พสนัน นิมิตไชนนท์
อาจารย์ภาควิชาศึกษาศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล
คุณวุฒิ ค.ด.การศึกษานอกระบบโรงเรียน

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างแบบสอบถาม

เลขที่แบบสอบถาม

--	--	--	--

แบบสอบถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม
 - ตอนที่ 3 แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคม
3. การตอบตามความเป็นจริงของนักเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับงานวิจัยนี้ คำตอบของนักเรียนจะไม่มีการตัดสินว่าถูกหรือผิด และไม่มีผลเสียใดๆ ต่อนักเรียน ผู้วิจัยสัญญาว่าจะเก็บคำตอบของนักเรียนไว้เป็นความลับ ผลการวิจัยที่ได้จะออกมาในภาพรวมเพื่อใช้ประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น
4. ผู้วิจัยขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่สละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามนี้ การให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีของนักเรียน จะทำให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ต่อไป

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนมา ณ โอกาสนี้
ชุตินา ไชยสิทธิ์
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หรือเติมคำตอบในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ม.4 ม.5 ม.6
4. ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ชั้น ม.4 ถึงภาคเรียนปัจจุบัน .
5. ที่ตั้งของโรงเรียน ในเขตอำเภอเมือง นอกเขตอำเภอเมือง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม

โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้และตัดสินใจว่านักเรียนและบุคคลรอบข้างของนักเรียนมีพฤติกรรมตามข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับความเป็นจริง

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ปัจจัยด้านครอบครัว						
1	พ่อแม่ หรือผู้ปกครองของฉันทักทายถึงผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานของตนเองที่มีต่อผู้อื่น					
2	พ่อแม่ หรือผู้ปกครองมักพาลฉันไปบริจาคสิ่งของแก่ผู้ยากไร้					
3	พ่อแม่ หรือผู้ปกครองของฉันท่วมประมุขหมู่บ้าน					
4	พ่อแม่ หรือผู้ปกครองของฉันทปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้นำชุมชน					
5	พ่อแม่ หรือผู้ปกครองของฉันทปฏิบัติตามกฎหมาย					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
6	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ดูแลเอาใจใส่ด้านการเรียนของฉันทัน					
7	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ให้ความสำคัญด้านสุขภาพของฉันทัน					
8	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง แนะนำแนวทางที่ถูกต้องในการเลือกคบเพื่อน					
9	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ชื่นชมในความสำเร็จของฉันทัน					
10	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ให้กำลังใจเมื่อฉันทันท้อแท้					
11	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ให้เหตุผลเมื่ออบรมสั่งสอนฉันทัน					
12	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ลงโทษฉันทันโดยไม่บอกสาเหตุของการลงโทษ					
13	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง รับฟังความคิดเห็นของฉันทัน					
14	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ชมเชยเมื่อฉันทันทำในสิ่งที่ถูกต้อง					
15	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง สอนให้ฉันทันช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส หรือผู้ประสบภัย					
16	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง สอนให้ฉันทันช่วยเหลืองานของสังคม					
17	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง สอนให้ฉันทันเคารพสิทธิของผู้อื่น					
18	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง สอนให้ฉันทันรักษาสาธารณสมบัติ					
19	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง สอนให้ฉันทันเป็นหูเป็นตาเมื่อพบเห็นการกระทำผิด					
20	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง สอนให้ฉันทันปฏิบัติตามกฎหมาย					
21	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง สอนฉันทันให้รักษาสิ่งแวดล้อม					
ปัจจัยด้านโรงเรียน						
22	โรงเรียนจัดให้นักเรียนและเพื่อน ๆ ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ					
23	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนและเพื่อนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน					
24	ครูสอนให้ฉันทันเคารพสิทธิของเพื่อน					
25	ครูจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้นักเรียนและเพื่อน ๆ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
26	ครูฝึกให้นักเรียนใช้อุปกรณ์ของโรงเรียนอย่างระมัดระวัง					
27	ครูอบรมสั่งสอนฉันทันไม่ให้อ้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น					
28	ครูสอน/จัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักรักษาสิ่งแวดล้อม					
29	ครูช่วยช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน					
30	ครูดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม					
31	ครูเคารพสิทธิของผู้อื่น					
32	ครูตักเตือนให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎหมาย					
33	ครูบริจาคทรัพย์สินหรือสิ่งของให้แก่ผู้ยากไร้					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ปัจจัยด้านการได้รับอิทธิพลจากสังคมและสื่อมวลชน						
34	ฉันได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์					
35	ฉันรับทราบการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแก่คนในสังคมจากสื่อโทรทัศน์					
36	ฉันได้เห็นภาพการให้ความช่วยเหลือคนในสังคมจากสื่อต่าง ๆ					
37	ฉันรับรู้การปฏิบัติตนที่ถูกต้องตามกฎหมายผ่านทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์					
38	ฉันได้รับการรณรงค์ลดภาวะโลกร้อนจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์					
39	ฉันได้รับการเชิญชวนให้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์					
40	ฉันพบเห็นคนในสังคมเสียสละเพื่อส่วนรวม					
41	ฉันพบเห็นคนในสังคมให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาต่างๆ					
42	คนในชุมชน/หมู่บ้านของฉันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
43	คนในชุมชน/หมู่บ้านของฉันดูแล รักษาสมบัติของส่วนรวม					
44	คนที่แวดล้อมฉันล้วนแล้วแต่ปฏิบัติตามกฎหมาย					
45	คนในชุมชน/หมู่บ้านของฉันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม					
ปัจจัยด้านนักเรียน						
46	เมื่อฉันเห็นคนแก้ปัญหาสังคมแล้วทำให้สังคมสงบสุข ฉันอยากทำเช่นนั้นบ้าง					
47	แม้ว่าการช่วยเหลือคนที่ได้รับความเดือดร้อนจะยากลำบาก ฉันก็พยายามอย่างเต็มความสามารถ					
48	ฉันพยายามรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวมให้คงอยู่					
49	เมื่อมีกิจกรรมอาสาเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมฉันยินดีเข้าร่วมเสมอ					
50	เมื่อฉันเห็นพ่อ แม่ ทำงานฉันจะรีบเข้าไปช่วย					
51	เมื่อฉันเห็นครูถือของ ฉันเข้าไปช่วยครูถือ					
52	ฉันรู้สึกหงุดหงิดเมื่อเห็นคนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย					
53	ฉันไม่ชอบเมื่อเห็นคนทำลายสิ่งแวดล้อม					
54	ฉันรู้สึกชื่นชมเพื่อนที่มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น					
55	ฉันรู้สึกชื่นชมเพื่อนที่รักษาสมบัติของส่วนรวม					
56	ฉันชอบเพื่อนที่มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสังคม					
57	ฉันรังเกียจเพื่อนที่ชอบทำลายสิ่งแวดล้อม					

ตอนที่ 3 แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคม

โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้และตัดสินใจว่านักเรียนและบุคคลรอบข้างของนักเรียนมีพฤติกรรมตามข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับความเป็นจริง

5	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตามข้อความอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตามข้อความอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตามข้อความอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติตามข้อความอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	นักเรียนไม่เคยปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ความรับผิดชอบต่อครอบครัว						
1	ฉันปฏิบัติตามคำแนะนำ/สั่งสอนของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง					
2	ฉันเคารพ รัก พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง					
3	ฉันช่วยงานของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง					
4	ฉันดูแลเอาใจใส่สมาชิกในครอบครัว					
5	ฉันทำงานที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองมอบหมายเสร็จเรียบร้อยโดยที่ทำงานไม่ต้องบอกรู้					
ความรับผิดชอบต่อเพื่อน						
6	ฉันขออนุญาตก่อนจะหยิบหรือยืมอุปกรณ์/เครื่องใช้ต่าง ๆ ของเพื่อน					
7	ฉันไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของเพื่อน เช่น คั่นกระเป๋าเพื่อน อ่านสมุดบันทึกของเพื่อนโดยไม่ได้รับอนุญาต					
8	ฉันเคารพในความคิดเห็นและการตัดสินใจของเพื่อน					
9	ฉันช่วยอธิบายเนื้อหา/บทเรียนต่าง ๆ ที่เพื่อนไม่เข้าใจ					
10	ฉันให้เพื่อนยืมสมุดจดงานเมื่อเพื่อนจดไม่ทัน					
11	ฉันบอกให้เพื่อนตั้งใจเรียนเมื่อเพื่อนคุยในเวลาเรียน					
ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน						
12	ฉันช่วยจัดสถานที่เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม					
13	ฉันช่วยประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโรงเรียนให้คนในชุมชนทราบ					
14	ฉันทำเวร รักษาความสะอาดในห้องเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
15	ฉันปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน					
16	ฉันแต่งชุดนักเรียนถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน					
17	ฉันชวนเพื่อนทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน					
18	ถ้าฉันเก็บสิ่งของมีค่าได้ฉันจะแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือส่งคืนเจ้าของ					
19	ฉันใช้วัสดุ อุปกรณ์ ของโรงเรียนอย่างระมัดระวังไม่ให้เกิดเสียหาย					
20	ฉันเก็บอุปกรณ์กีฬาเข้าที่หลังจากเรียนเสร็จ					
21	ฉันเตือนเพื่อน ๆ ไม่ให้ทำลายวัสดุ/สิ่งของ ของโรงเรียน					
22	ฉันช่วยโรงเรียนประหยัดด้วยการปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกครั้งเมื่อเลิกใช้					
ความรับผิดชอบต่อชุมชน						
23	ฉันชักชวนเพื่อนให้ปฏิบัติตามกฎหมาย					
24	ฉันแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อพบคนกระทำความผิดกฎหมาย					
25	ฉันทำตามคำแนะนำของผู้นำชุมชนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาสังคม					
26	ฉันบริจาคสิ่งของแก่ผู้ยากไร้/ผู้ประสบภัย					
27	ฉันชักชวนเพื่อน ๆ ให้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เช่น ทำความสะอาด สถานที่สาธารณะ สอนหนังสือเด็ก					
28	ฉันสละที่นั่งให้เด็ก คนชรา พระสงฆ์ สตรีมีครรภ์ เมื่อโดยสารรถประจำทาง					
29	ฉันช่วยดูแล รักษา สาธารณะสมบัติของชุมชน เช่น รดน้ำต้นไม้ ปลูกต้นไม้ กำ ความสะอาดบริเวณชุมชน เป็นต้น					
30	ฉันทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ให้					
31	ฉันชวนเพื่อน ๆ ให้ช่วยรักษาสาธารณสมบัติ					
32	เมื่อพบสมบัติสาธารณะชำรุด ฉันแจ้งให้ผู้นำชุมชนทราบ					
33	ฉันปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของสังคม					
34	ฉันไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข					
35	ฉันแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง					
36	ฉันปลูกต้นไม้บริเวณบ้านหรือชุมชน					
37	ฉันใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก					
38	ฉันใช้กล่องใส่อาหารแทนถุงพลาสติก					
39	ฉันปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกครั้งเมื่อเลิกใช้งาน					

ขอบคุณนักเรียนทุกคนนะคะ

ภาคผนวก ค
ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ (IOC)

ผลการตรวจสอบความตรงของเนื้อหารายชื่อของแบบสอบถาม
วัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อที่	ข้อคำถาม	IOC
ด้านครอบครัว		
การเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง		
1	พ่อแม่ หรือผู้ปกครองของฉันมักคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานของตนเองที่มีต่อผู้อื่น	.67
2	พ่อแม่ หรือผู้ปกครองมักพาฉันไปบริจาคสิ่งของแก่ผู้ยากไร้	.67
3	พ่อแม่ หรือผู้ปกครองของฉันร่วมประชุมหมู่บ้าน	.67
4	พ่อแม่ หรือผู้ปกครองของฉันปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้นำชุมชน	.67
5	พ่อแม่ หรือผู้ปกครองของฉันปฏิบัติตามกฎหมาย	.67
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน		
6	พ่อแม่ หรือผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่ด้านการเรียนของฉัน	1
7	พ่อแม่ หรือผู้ปกครองให้ความสำคัญด้านสุขภาพของฉัน	1
8	พ่อแม่ หรือผู้ปกครองแนะแนวทางที่ถูกต้องในการเลือกคบเพื่อน	1
9	พ่อแม่ หรือผู้ปกครองชื่นชมในความสำเร็จของฉัน	1
10	พ่อแม่ หรือผู้ปกครองให้กำลังใจเมื่อฉันท้อแท้	1
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล		
11	พ่อแม่ หรือผู้ปกครองให้เหตุผลเมื่ออบรมสั่งสอนฉัน	.67
12	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ลงโทษฉันโดยไม่บอกสาเหตุของการลงโทษ	.67
13	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง รับฟังความคิดเห็นของฉัน	1
14	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ชมเชยเมื่อฉันทำในสิ่งที่ถูกต้อง	.83
การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม		
15	พ่อแม่ หรือผู้ปกครองสอนให้ฉันช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส หรือผู้ประสบภัย	.83
16	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง สอนให้ฉันช่วยเหลืองานของสังคม	.83
17	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง สอนให้ฉันเคารพสิทธิของผู้อื่น	.83

ข้อที่	ข้อความ	IOC
18	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง สอนให้ฉันรักษาสาธารณสุขสมบัติ	.83
19	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง สอนให้ฉันเป็นหูเป็นตาเมื่อพบเห็นการกระทำผิด	.83
20	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง สอนให้ฉันปฏิบัติตามกฎหมาย	1
21	พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง สอนฉันให้รักษาสิ่งแวดล้อม	1
การเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน		
22	โรงเรียนจัดให้นักเรียนและเพื่อน ๆ ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ	.67
23	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนและเพื่อนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน	.67
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม		
24	ครูสอนให้ฉันเคารพสิทธิของเพื่อน	1
25	ครูจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้นักเรียนและเพื่อน ๆ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	1
26	ครูฝึกให้ฉันใช้อุปกรณ์ของโรงเรียนอย่างระมัดระวัง	.83
27	ครูอบรมสั่งสอนฉันไม่ให้สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น	.67
28	ครูสอน/จัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักรักษาสิ่งแวดล้อม	.83
การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู		
29	ครูชอบช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน	1
30	ครูดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม	1
31	ครูเคารพสิทธิของผู้อื่น	1
32	ครูตักเตือนให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎหมาย	1
33	ครูบริจาคทรัพย์สินหรือสิ่งของให้แก่ผู้ยากไร้	.83
ด้านการได้รับอิทธิพลจากสังคมและสื่อมวลชน		
การได้รับข้อมูลผ่านสื่อมวลชน		
34	ฉันได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์	1
35	ฉันรับทราบการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแก่คนในสังคมจากสื่อโทรทัศน์	.67
36	ฉันได้เห็นภาพการให้ความช่วยเหลือคนในสังคมจากสื่อต่าง ๆ	1
37	ฉันรับรู้การปฏิบัติตนที่ถูกต้องตามกฎหมายผ่านทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์	1
38	ฉันได้รับรู้การรณรงค์ลดภาวะโลกร้อนจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์	1

ข้อที่	ข้อความ	IOC
39	ฉันได้รับการเชิญชวนให้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์	1
การได้รับแบบอย่างจากบุคคลในสังคม		
40	ฉันพบเห็นคนในสังคมเสียสละเพื่อส่วนรวม	.83
41	ฉันพบเห็นคนในสังคมให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาต่างๆ	1
42	คนในชุมชน/หมู่บ้านของฉันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	1
43	คนในชุมชน/หมู่บ้านของฉันดูแล รักษาสมบัติของส่วนรวม	1
44	คนที่แวดล้อมฉันล้วนแล้วแต่ปฏิบัติตามกฎหมาย	1
45	คนในชุมชน/หมู่บ้านของฉันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	1
ด้านนักเรียน		
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์		
46	เมื่อฉันเห็นคนแก้ปัญหาสังคมแล้วทำให้สังคมสงบสุข ฉันอยากทำเช่นนั้นบ้าง	.67
47	แม้ว่าการช่วยเหลือคนที่ได้รับความเดือดร้อนจะยากลำบาก ฉันก็พยายามอย่างเต็มความสามารถ	.67
48	ฉันพยายามรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวมให้คงอยู่	.67
49	เมื่อมีกิจกรรมอาสาเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมฉันยินดีเข้าร่วมเสมอ	.83
บุคลิกภาพ		
50	เมื่อฉันเห็นพ่อ แม่ ทำงานฉันจะรีบเข้าไปช่วย	.67
51	เมื่อฉันเห็นครูถือของ ฉันเข้าไปช่วยครูถือ	.67
52	ฉันรู้สึกหงุดหงิดเมื่อเห็นคนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย	.83
53	ฉันไม่ชอบเมื่อเห็นคนทำลายสิ่งแวดล้อม	.67
ทัศนคติต่อการคบเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม		
54	ฉันรู้สึกชื่นชมเพื่อนที่มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น	.83
55	ฉันรู้สึกชื่นชมเพื่อนที่รักษาสมบัติของส่วนรวม	.83
56	ฉันชอบเพื่อนที่มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสังคม	.83
57	ฉันรังเกียจเพื่อนที่ชอบทำลายสิ่งแวดล้อม	.83

2. แบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคม

ข้อที่	ข้อคำถาม	IOC
ความรับผิดชอบต่อครอบครัว		
การเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง		
1	ฉันปฏิบัติตามคำแนะนำ/สั่งสอนของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง	.83
2	ฉันเคารพ รัก พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง	.83
การช่วยเหลืองานที่ได้รับมอบหมาย		
3	ฉันช่วยงานของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง	.67
4	ฉันดูแลเอาใจใส่สมาชิกในครอบครัว	.67
5	ฉันทำงานที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองมอบหมายเสร็จเรียบร้อยโดยที่ท่านไม่ต้องบอกซ้ำ	.83
ความรับผิดชอบต่อเพื่อน		
การเคารพสิทธิของเพื่อน		
6	ฉันขออนุญาตก่อนจะหยิบหรือยืมอุปกรณ์/เครื่องใช้ต่าง ๆ ของเพื่อน	1
7	ฉันไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของเพื่อน เช่น คั่นกระเป๋าเพื่อน อ่านสมุดบันทึกของเพื่อนโดยไม่ได้รับอนุญาต	1
8	ฉันเคารพในความคิดเห็นและการตัดสินใจของเพื่อน	.67
การให้ความช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูก		
9	ฉันช่วยอธิบายเนื้อหา/บทเรียนต่าง ๆ ที่ไม่เข้าใจ	.67
10	ฉันให้เพื่อนยืมสมุดจดงานเมื่อเพื่อนจดไม่ทัน	.67
11	ฉันบอกให้เพื่อนตั้งใจเรียนเมื่อเพื่อนคุยในเวลาเรียน	.83
ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน		
การช่วยเหลืองานของโรงเรียน		
12	ฉันช่วยจัดสถานที่เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม	1
13	ฉันช่วยประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโรงเรียนให้คนในชุมชนทราบ	.83
14	ฉันทำเวร รักษาความสะอาดในห้องเรียน	1
การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน		
15	ฉันปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน	.83

ข้อที่	ข้อคำถาม	IOC
16	ฉันแต่งชุดนักเรียนถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน	.67
17	ฉันชวนเพื่อนทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน	.67
18	ถ้าฉันเก็บสิ่งของมีค่าได้ฉันจะแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือส่งคืนเจ้าของ	.67
การรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน		
19	ฉันใช้วัสดุ อุปกรณ์ ของโรงเรียนอย่างระมัดระวังไม่ให้เสียหาย	1
20	ฉันเก็บอุปกรณ์กีฬาเข้าที่หลังจากเรียนเสร็จ	.67
21	ฉันเตือนเพื่อน ๆ ไม่ให้ทำลายวัสดุ/สิ่งของ ของโรงเรียน	1
22	ฉันช่วยโรงเรียนประหยัดด้วยการปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกครั้งเมื่อเลิกใช้	1
ความรับผิดชอบต่อชุมชน		
การให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาสังคม		
23	ฉันชักชวนเพื่อนให้ปฏิบัติตามกฎหมาย	.83
24	ฉันแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อพบคนกระทำความผิดกฎหมาย	.67
25	ฉันทำตามคำแนะนำของผู้นำชุมชนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาสังคม	.83
การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม		
26	ฉันบริจาคสิ่งของแก่ผู้ยากไร้/ผู้ประสบภัย	1
27	ฉันชักชวนเพื่อน ๆ ให้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เช่น ทำความสะอาดสถานที่สาธารณะ สอนหนังสือเด็ก	1
28	ฉันสละที่นั่งให้เด็ก คนชรา พระสงฆ์ สตรีมีครรภ์ เมื่อโดยสารรถประจำทาง	.83
การรักษาสมบัติของส่วนรวม		
29	ฉันช่วยดูแล รักษา สาธารณะสมบัติของชุมชน เช่น รดน้ำต้นไม้ ปลูกต้นไม้ ทำความสะอาดบริเวณชุมชน เป็นต้น	.83
30	ฉันทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ให้	1
31	ฉันชวนเพื่อน ๆ ให้ช่วยรักษาสาธารณสมบัติ	1
32	เมื่อพบสมบัติสาธารณะชำรุด ฉันแจ้งให้ผู้นำชุมชนทราบ	.83
การปฏิบัติตามกฎหมาย		
33	ฉันปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของสังคม	1
34	ฉันไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข	.83
35	ฉันแยกขยะก่อนนำไปทิ้ง	1

ข้อที่	ข้อคำถาม	IOC
การรักษาสิ่งแวดล้อม		
36	ฉันปลุกต้นไม้บริเวณบ้านหรือชุมชน	1
37	ฉันใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก	1
38	ฉันใช้กล่องใส่อาหารแทนถุงพลาสติก	.67
39	ฉันปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกครั้งเมื่อเลิกใช้งาน	1

ภาคผนวก ง
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของความรับผิดชอบต่อ
สังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ด้วยโปรแกรมลิสรเอล

**ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของความรับผิดชอบต่อสังคม
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย**

DATE: 5/ 7/2012

TIME: 11:50

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. J"reskog & Dag S"rbom

This program is published exclusively by

Scientific Software International, Inc.

7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100

Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.

Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140

Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005

Use of this program is subject to the terms specified in the

Universal Copyright Convention.

Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file D:\mythesis\new\CFA99.LPJ:

TI CFA

!DA NI=12 NO=843 MA=CM

SY='D:\mythesis\new\CFA99.DSF'

MO NY=12 NK=1 NE=4 GA=FI PS=SY TE=SY

LE

FAM FRI SCH SOC

LK

SORE

FR LY(2,1) LY(4,2) LY(6,3) LY(7,3) LY(9,4) LY(10,4) LY(11,4) LY(12,4) GA(1,1)

FR GA(2,1) GA(3,1) GA(4,1) TE(3,1) TE(3,2) TE(4,1) TE(4,2) TE(5,2) TE(5,3)

FR TE(5,4) TE(6,1) TE(6,3) TE(7,1) TE(7,2) TE(7,3) TE(7,6) TE(8,2) TE(9,5)

FR TE(10,5) TE(10,8) TE(10,9) TE(11,1) TE(11,3) TE(11,6) TE(11,7) TE(11,10) TE(12,2)

FR TE(12,5) TE(12,8)

VA 0.34 LY(1,1)

VA 0.41 LY(3,2)

VA 0.54 LY(5,3)

VA 0.62 LY(8,4)

PD

OU AM RS EF FS SC AD=OFF

TI CFA

Number of Input Variables 12
 Number of Y - Variables 12
 Number of X - Variables 0
 Number of ETA - Variables 4
 Number of KSI - Variables 1
 Number of Observations 843

TI CFA

Covariance Matrix

	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6
Y1	0.25					
Y2	0.19	0.43				
Y3	0.13	0.19	0.35			
Y4	0.12	0.24	0.22	0.45		
Y5	0.13	0.26	0.19	0.30	0.58	
Y6	0.15	0.22	0.18	0.22	0.27	0.39
Y7	0.14	0.21	0.18	0.22	0.26	0.28
Y8	0.13	0.22	0.17	0.25	0.28	0.27
Y9	0.12	0.23	0.15	0.23	0.28	0.23
Y10	0.12	0.23	0.16	0.22	0.28	0.25
Y11	0.12	0.14	0.13	0.14	0.17	0.22
Y12	0.10	0.22	0.15	0.23	0.29	0.23

Covariance Matrix

	Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12
Y7	0.40					
Y8	0.28	0.55				
Y9	0.25	0.36	0.55			
Y10	0.25	0.32	0.36	0.66		
Y11	0.20	0.25	0.21	0.24	0.41	
Y12	0.25	0.32	0.32	0.34	0.21	0.51

TI CFA

Parameter Specifications

LAMBDA-Y

	FAM	FRI	SCH	SOC
Y1	0	0	0	0

Y2	1	0	0	0
Y3	0	0	0	0
Y4	0	2	0	0
Y5	0	0	0	0
Y6	0	0	3	0
Y7	0	0	4	0
Y8	0	0	0	0
Y9	0	0	0	5
Y10	0	0	0	6
Y11	0	0	0	7
Y12	0	0	0	8

GAMMA

SORE

FAM	9
FRI	10
SCH	11
SOC	12

PSI

FAM	FRI	SCH	SOC
-----	-----	-----	-----

13	14	15	16
----	----	----	----

THETA-EPS

Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6
----	----	----	----	----	----

Y1	17					
Y2	0	18				
Y3	19	20	21			
Y4	22	23	0	24		
Y5	0	25	26	27	28	
Y6	29	0	30	0	0	31
Y7	32	33	34	0	0	35
Y8	0	37	0	0	0	0
Y9	0	0	0	0	39	0
Y10	0	0	0	0	41	0
Y11	45	0	46	0	0	47
Y12	0	51	0	0	52	0

THETA-EPS

Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12
----	----	----	-----	-----	-----

```

-----
Y7    36
Y8    0   38
Y9    0   0   40
Y10   0   42  43  44
Y11   48   0   0  49  50
Y12   0   53   0   0   0  54

```

TI CFA

Number of Iterations = 13

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

```

LAMBDA-Y
      FAM   FRI   SCH   SOC
-----
Y1   0.34   --   --   --

Y2   0.67   --   --   --
     (0.05)
     13.21

Y3   --   0.41   --   --

Y4   --   0.59   --   --
     (0.04)
     14.54

Y5   --   --   0.54   --

Y6   --   --   0.51   --
     (0.03)
     17.64

Y7   --   --   0.52   --
     (0.03)
     17.73

Y8   --   --   --   0.62

Y9   --   --   --   0.55
     (0.02)

```

23.10

Y10 -- -- -- 0.57
(0.03)
19.90

Y11 -- -- -- 0.37
(0.02)
17.27

Y12 -- -- -- 0.55
(0.02)
23.58

GAMMA

SORE

FAM 0.68
(0.05)
12.43

FRI 0.76
(0.05)
13.96

SCH 0.96
(0.05)
18.53

SOC 0.89
(0.04)
23.57

Covariance Matrix of ETA and KSI

FAM FRI SCH SOC SORE

FAM	0.82				
FRI	0.52	0.90			
SCH	0.66	0.73	0.95		
SOC	0.61	0.67	0.86	1.06	
SORE	0.68	0.76	0.96	0.89	1.00

PHI

SORE

1.00

PSI

Note: This matrix is diagonal.

FAM FRI SCH SOC

0.36 0.33 0.02 0.27

(0.04) (0.05) (0.04) (0.04)

8.32 7.27 0.68 7.67

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

FAM FRI SCH SOC

0.57 0.64 0.97 0.74

THETA-EPS

Y1 Y2 Y3 Y4 Y5 Y6

Y1 0.16

(0.01)

16.29

Y2 -- 0.06

(0.02)

2.67

Y3 0.06 0.04 0.20

(0.01) (0.01) (0.01)

6.84 4.24 15.42

Y4 0.02 0.03 -- 0.13

(0.01) (0.01) (0.02)

2.39 2.63 6.81

Y5 -- 0.02 0.02 0.06 0.30

(0.01) (0.01) (0.01) (0.02)

1.35 2.18 5.07 16.31

Y6 0.04 -- 0.03 -- -- 0.15

	(0.01)		(0.01)		(0.01)	
	5.82		3.65		12.00	
Y7	0.02	-0.02	0.02	--	--	0.03
	(0.01)	(0.01)	(0.01)			(0.01)
	2.93	-2.47	2.48			2.74
Y8	--	-0.03	--	--	--	--
		(0.01)				
		-3.93				
Y9	--	--	--	--	0.02	--
					(0.01)	
					2.26	
Y10	--	--	--	--	0.02	--
					(0.01)	
					1.78	
Y11	0.05	--	0.03	--	--	0.07
	(0.01)		(0.01)			(0.01)
	6.32		3.71			7.59
Y12	--	0.00	--	--	0.04	--
		(0.01)			(0.01)	
		-0.27			3.17	
THETA-EPS						
	Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Y7	0.15					
	(0.01)					
	11.14					
Y8	--	0.14				
		(0.01)				
		9.73				
Y9	--	--	0.23			
			(0.01)			

16.38

Y10 -- -0.06 0.02 0.31
 (0.01) (0.01) (0.02)
 -4.56 1.73 14.94

Y11 0.04 -- -- 0.02 0.27
 (0.01) (0.01) (0.01)
 4.61 1.51 19.27

Y12 -- -0.04 -- -- -- 0.19
 (0.01) (0.01)
 -3.87 13.66

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6
0.38	0.85	0.43	0.71	0.48	0.62

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12
0.64	0.75	0.58	0.53	0.35	0.63

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 24

Minimum Fit Function Chi-Square = 18.83 (P = 0.76)

Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 18.28 (P = 0.79)

Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 0.0

90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 7.23)

Minimum Fit Function Value = 0.022

Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.0

90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.0086)

Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0

90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.019)

P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 1.00

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.16

90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.16 ; 0.17)

ECVI for Saturated Model = 0.19

ECVI for Independence Model = 15.44

Chi-Square for Independence Model with 66 Degrees of Freedom = 12978.68

Independence AIC = 13002.68

Model AIC = 126.28

Saturated AIC = 156.00

Independence CAIC = 13071.53

Model CAIC = 436.07

Saturated CAIC = 603.48

Normed Fit Index (NFI) = 1.00

Non-Normed Fit Index (NNFI) = 1.00

Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.36

Comparative Fit Index (CFI) = 1.00

Incremental Fit Index (IFI) = 1.00

Relative Fit Index (RFI) = 1.00

Critical N (CN) = 1923.28

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.0040

Standardized RMR = 0.0088

Goodness of Fit Index (GFI) = 1.00

Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.99

Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.31

TI CFA

Fitted Covariance Matrix

	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6
Y1	0.25					
Y2	0.19	0.43				
Y3	0.13	0.19	0.35			
Y4	0.12	0.23	0.22	0.45		
Y5	0.12	0.25	0.19	0.30	0.58	
Y6	0.16	0.22	0.18	0.22	0.26	0.39
Y7	0.14	0.21	0.18	0.23	0.27	0.28
Y8	0.13	0.22	0.17	0.25	0.29	0.27
Y9	0.11	0.22	0.15	0.22	0.28	0.24
Y10	0.12	0.23	0.16	0.23	0.29	0.25

Y11	0.12	0.15	0.13	0.15	0.17	0.22
Y12	0.11	0.22	0.15	0.22	0.29	0.24

Fitted Covariance Matrix

	Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12
Y7	0.41					
Y8	0.28	0.55				
Y9	0.25	0.36	0.55			
Y10	0.26	0.32	0.36	0.66		
Y11	0.20	0.24	0.21	0.24	0.41	
Y12	0.24	0.32	0.32	0.33	0.21	0.51

Fitted Residuals

	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6
Y1	0.00					
Y2	0.00	0.00				
Y3	0.00	0.00	0.00			
Y4	0.00	0.00	0.00	0.00		
Y5	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	
Y6	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00
Y7	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00
Y8	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Y9	0.00	0.01	0.00	0.01	0.00	0.00
Y10	0.00	-0.01	0.00	-0.01	-0.01	0.00
Y11	0.00	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00
Y12	-0.01	0.00	0.00	0.01	0.00	-0.01

Fitted Residuals

	Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12
Y7	0.00					
Y8	0.00	0.00				
Y9	0.01	0.00	0.00			
Y10	0.00	0.00	0.00	0.00		
Y11	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	
Y12	0.00	0.00	0.00	0.01	-0.01	0.00

Summary Statistics for Fitted Residuals

Smallest Fitted Residual = -0.01

Median Fitted Residual = 0.00

Largest Fitted Residual = 0.01

Stemleaf Plot

```

-10|75
- 8|8
- 6|648
- 4|5154
- 2|8622098864300
- 0|998732009777754322211000
0|2235799015666677899
2|00
4|17034
6|89
8|19
10|6

```

Standardized Residuals

	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6
Y1	-0.82					
Y2	-0.61	0.37				
Y3	-0.14	-0.43	-0.21			
Y4	0.51	1.24	0.15	0.88		
Y5	0.82	1.21	0.70	1.39	1.02	
Y6	-0.71	-0.72	-0.02	0.32	1.17	-0.57
Y7	-0.62	-1.03	-0.88	-0.76	-1.34	-0.38
Y8	0.29	0.44	0.17	-0.33	-0.67	0.38
Y9	0.26	1.50	-0.24	0.98	0.93	-0.72
Y10	0.20	-0.81	0.11	-1.12	-1.54	-0.12
Y11	-0.94	-0.86	-0.52	-0.26	-0.31	-1.07
Y12	-1.82	-0.97	-0.33	1.13	0.58	-1.70

Standardized Residuals

	Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12
Y7	-0.40					
Y8	1.01	-0.04				
Y9	1.48	-0.83	-0.88			
Y10	-0.64	-0.47	0.57	-0.33		
Y11	0.01	1.01	-0.29	0.06	-1.07	
Y12	0.54	-1.65	-0.71	1.48	-1.18	-0.68

Summary Statistics for Standardized Residuals

Smallest Standardized Residual = -1.82

Median Standardized Residual = -0.28

Largest Standardized Residual = 1.50

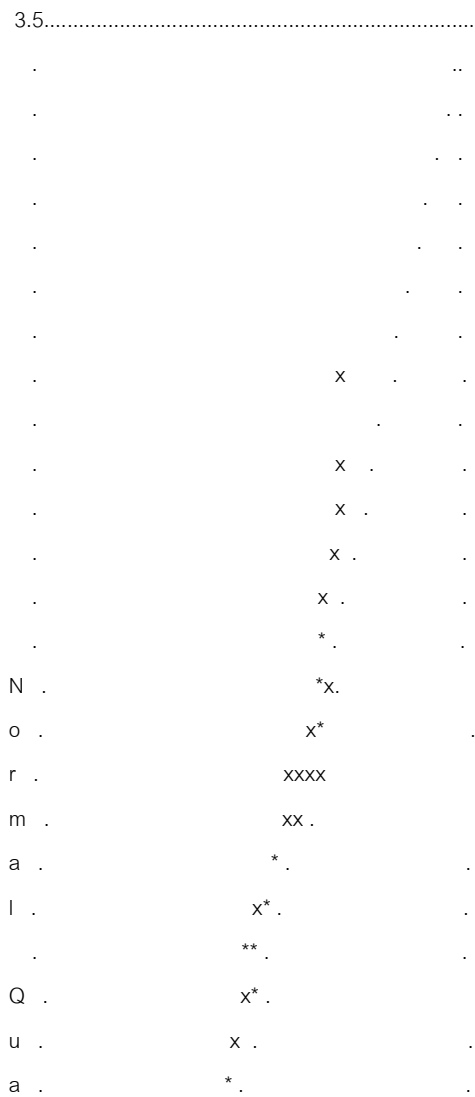
Stemleaf Plot

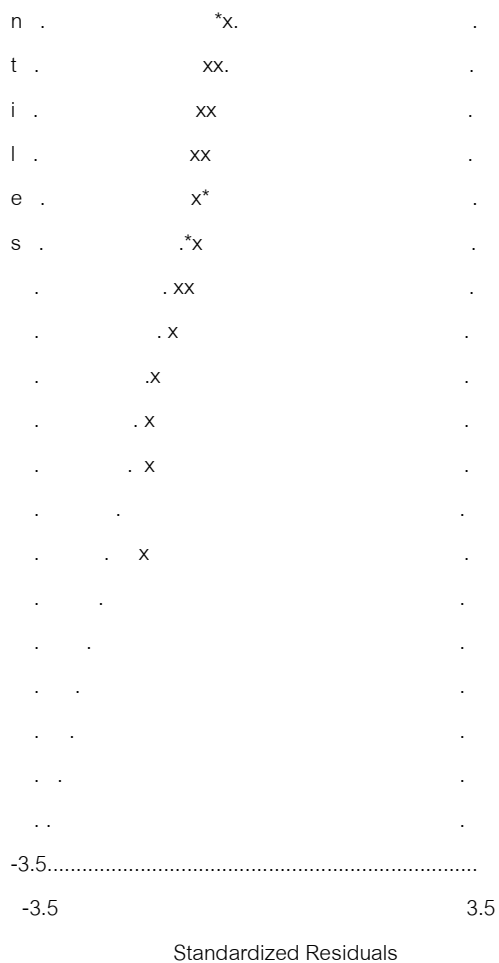
```

- 1|8765
- 1|3211100
- 0|9999888877777666655
- 0|444333332211000
  0|11222333444
  0|55667899
  1|000012224
  1|555
  
```

TI CFA

Qplot of Standardized Residuals

TI CFA

Modification Indices and Expected Change

Modification Indices for LAMBDA-Y

	FAM	FRI	SCH	SOC
Y1	--	--	0.77	0.77
Y2	--	--	0.08	0.08
Y3	--	--	--	--
Y4	--	--	0.05	0.05
Y5	0.77	--	--	0.77
Y6	0.12	0.02	--	1.75
Y7	1.85	0.11	--	2.98
Y8	0.02	0.16	0.01	--
Y9	3.26	0.71	2.11	--
Y10	0.81	1.51	2.20	--
Y11	0.37	0.07	0.39	--
Y12	1.61	1.02	0.00	--

Expected Change for LAMBDA-Y

	FAM	FRI	SCH	SOC
Y1	--	--	0.68	-0.06
Y2	--	--	-0.26	0.02
Y3	--	--	--	--
Y4	--	--	-0.20	0.02
Y5	0.07	--	--	-0.12
Y6	-0.02	0.01	--	-0.07
Y7	1.44	-0.01	--	0.10
Y8	0.01	-0.02	0.01	--
Y9	0.06	0.03	0.09	--
Y10	-0.04	-0.05	-0.12	--
Y11	-0.02	-0.01	-0.04	--
Y12	-0.06	0.04	0.00	--

Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

	FAM	FRI	SCH	SOC
Y1	--	--	0.67	-0.06
Y2	--	--	-0.26	0.02
Y3	--	--	--	--
Y4	--	--	-0.20	0.02
Y5	0.07	--	--	-0.13
Y6	-0.01	0.01	--	-0.07
Y7	1.30	-0.01	--	0.10
Y8	0.01	-0.01	0.01	--
Y9	0.06	0.03	0.09	--
Y10	-0.03	-0.05	-0.12	--
Y11	-0.02	-0.01	-0.04	--
Y12	-0.06	0.04	0.00	--

Completely Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

	FAM	FRI	SCH	SOC
Y1	--	--	1.33	-0.11
Y2	--	--	-0.39	0.03
Y3	--	--	--	--
Y4	--	--	-0.30	0.03
Y5	0.09	--	--	-0.17
Y6	-0.02	0.01	--	-0.11

Y7	2.05	-0.02	--	0.16
Y8	0.01	-0.02	0.01	--
Y9	0.07	0.04	0.12	--
Y10	-0.04	-0.06	-0.15	--
Y11	-0.03	-0.01	-0.06	--
Y12	-0.08	0.05	0.00	--

No Non-Zero Modification Indices for GAMMA

No Non-Zero Modification Indices for PHI

Modification Indices for PSI

FAM	FRI	SCH	SOC
-----	-----	-----	-----

FAM	--		
FRI	--	--	
SCH	0.05	0.05	--
SOC	0.05	0.05	--

Expected Change for PSI

FAM	FRI	SCH	SOC
-----	-----	-----	-----

FAM	--		
FRI	--	--	
SCH	0.01	-0.01	--
SOC	-0.01	0.01	--

Standardized Expected Change for PSI

FAM	FRI	SCH	SOC
-----	-----	-----	-----

FAM	--		
FRI	--	--	
SCH	0.01	-0.01	--
SOC	-0.01	0.01	--

Modification Indices for THETA-EPS

Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6
----	----	----	----	----	----

Y1	--				
Y2	--	--			
Y3	--	--	--		
Y4	--	--	--	--	
Y5	0.77	--	--	--	--
Y6	--	0.08	--	0.04	1.85
Y7	--	--	--	0.17	1.85

Y8	0.02	--	0.09	0.53	0.16	0.24
Y9	0.00	2.31	0.75	0.77	--	1.23
Y10	0.58	0.94	0.57	1.72	--	0.55
Y11	--	0.24	--	0.00	0.05	--
Y12	2.30	--	0.01	1.73	--	1.33

Modification Indices for THETA-EPS

	Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12
Y7	--					
Y8	0.00	--				
Y9	1.73	0.59	--			
Y10	1.09	--	--	--		
Y11	--	0.57	0.00	--	--	
Y12	1.02	--	0.89	2.40	0.13	--

Expected Change for THETA-EPS

	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6
Y1	--					
Y2	--	--				
Y3	--	--	--			
Y4	--	--	--	--		
Y5	0.01	--	--	--	--	
Y6	--	0.00	--	0.00	0.01	--
Y7	--	--	--	0.00	-0.01	--
Y8	0.00	--	0.00	-0.01	-0.01	0.00
Y9	0.00	0.01	-0.01	0.01	--	-0.01
Y10	0.01	-0.01	0.01	-0.01	--	0.01
Y11	--	0.00	--	0.00	0.00	--
Y12	-0.01	--	0.00	0.01	--	-0.01

Expected Change for THETA-EPS

	Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12
Y7	--					
Y8	0.00	--				
Y9	0.01	-0.01	--			
Y10	-0.01	--	--	--		
Y11	--	0.01	0.00	--	--	
Y12	0.01	--	-0.01	0.02	0.00	--

Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6
Y1	--					
Y2	--	--				
Y3	--	--	--			
Y4	--	--	--	--		
Y5	0.02	--	--	--	--	
Y6	--	-0.01	--	0.00	0.03	--
Y7	--	--	--	-0.01	-0.03	--
Y8	0.00	--	0.01	-0.01	-0.01	0.01
Y9	0.00	0.03	-0.02	0.02	--	-0.02
Y10	0.02	-0.02	0.02	-0.03	--	0.01
Y11	--	-0.01	--	0.00	0.00	--
Y12	-0.03	--	0.00	0.03	--	-0.02

Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

	Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12
Y7	--					
Y8	0.00	--				
Y9	0.02	-0.02	--			
Y10	-0.02	--	--	--		
Y11	--	0.02	0.00	--	--	
Y12	0.02	--	-0.02	0.04	-0.01	--

Maximum Modification Index is 3.26 for Element (9, 1) of LAMBDA-Y

TI CFA

Factor Scores Regressions

ETA	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6
FAM	0.24	1.12	-0.23	-0.05	-0.01	0.01
FRI	-0.18	0.06	0.36	0.82	-0.13	0.16
SCH	-0.12	0.31	-0.03	0.14	0.14	0.38
SOC	-0.09	0.19	-0.02	0.05	-0.05	0.06

ETA	Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12
FAM	0.21	0.22	-0.04	0.02	-0.07	0.02
FRI	0.17	0.12	0.04	0.06	-0.06	0.09

SCH	0.42	0.26	0.04	0.09	-0.10	0.11
SOC	0.10	0.59	0.16	0.23	0.08	0.36

TI CFA

Standardized Solution

LAMBDA-Y		FAM	FRI	SCH	SOC
-----		-----	-----	-----	-----
Y1	0.31	--	--	--	--
Y2	0.61	--	--	--	--
Y3	--	0.39	--	--	--
Y4	--	0.56	--	--	--
Y5	--	--	0.53	--	--
Y6	--	--	0.49	--	--
Y7	--	--	0.51	--	--
Y8	--	--	--	0.64	--
Y9	--	--	--	0.57	--
Y10	--	--	--	0.59	--
Y11	--	--	--	0.38	--
Y12	--	--	--	0.56	--

GAMMA

SORE	

FAM	0.75
FRI	0.80
SCH	0.99
SOC	0.86

Correlation Matrix of ETA and KSI

	FAM	FRI	SCH	SOC	SORE
-----	-----	-----	-----	-----	-----
FAM	1.00				
FRI	0.60	1.00			
SCH	0.74	0.79	1.00		
SOC	0.65	0.69	0.85	1.00	
SORE	0.75	0.80	0.99	0.86	1.00

PSI

Note: This matrix is diagonal.

FAM	FRI	SCH	SOC
-----	-----	-----	-----
0.43	0.36	0.03	0.26

TI CFA

Completely Standardized Solution

LAMBDA-Y

	FAM	FRI	SCH	SOC
Y1	0.61	--	--	--
Y2	0.92	--	--	--
Y3	--	0.65	--	--
Y4	--	0.84	--	--
Y5	--	--	0.69	--
Y6	--	--	0.78	--
Y7	--	--	0.80	--
Y8	--	--	--	0.86
Y9	--	--	--	0.76
Y10	--	--	--	0.73
Y11	--	--	--	0.59
Y12	--	--	--	0.79

GAMMA

SORE

FAM	0.75
FRI	0.80
SCH	0.99
SOC	0.86

Correlation Matrix of ETA and KSI

	FAM	FRI	SCH	SOC	SORE
FAM	1.00				
FRI	0.60	1.00			
SCH	0.74	0.79	1.00		
SOC	0.65	0.69	0.85	1.00	
SORE	0.75	0.80	0.99	0.86	1.00

PSI

Note: This matrix is diagonal.

FAM FRI SCH SOC

0.43 0.36 0.03 0.26

THETA-EPS

Y1 Y2 Y3 Y4 Y5 Y6

```

-----
Y1  0.62
Y2  --  0.15
Y3  0.20  0.11  0.57
Y4  0.06  0.07  --  0.29
Y5  --  0.03  0.05  0.13  0.52
Y6  0.14  --  0.09  --  --  0.38
Y7  0.07  -0.05  0.06  --  --  0.08
Y8  --  -0.07  --  --  --  --
Y9  --  --  --  --  0.04  --
Y10 --  --  --  --  0.04  --
Y11 0.15  --  0.09  --  --  0.16
Y12 --  -0.01  --  --  0.07  --

```

THETA-EPS

	Y7	Y8	Y9	Y10	Y11	Y12
--	----	----	----	-----	-----	-----

```

-----
Y7  0.36
Y8  --  0.25
Y9  --  --  0.42
Y10 --  -0.09  0.04  0.47
Y11 0.10  --  --  0.03  0.65
Y12 --  -0.08  --  --  --  0.37

```

TI CFA

Total and Indirect Effects

Total Effects of X on Y

SORE

```

-----
Y1  0.23
    (0.02)
    12.43
Y2  0.46
    (0.02)
    20.17
Y3  0.31
    (0.02)
    13.96
Y4  0.45
    (0.02)
    20.40

```

Y5	0.52
	(0.03)
	18.53
Y6	0.49
	(0.02)
	24.41
Y7	0.50
	(0.02)
	24.47
Y8	0.55
	(0.02)
	23.57
Y9	0.49
	(0.02)
	20.63
Y10	0.51
	(0.03)
	19.30

Y11	0.33
	(0.02)
	15.86
Y12	0.49
	(0.02)
	21.21

TI CFA

Standardized Total and Indirect Effects

Standardized Total Effects of X on Y

SORE

Y1	0.23
Y2	0.46
Y3	0.31
Y4	0.45
Y5	0.52
Y6	0.49
Y7	0.50
Y8	0.55
Y9	0.49

Y10 0.51

Y11 0.33

Y12 0.49

Completely Standardized Total Effects of X on Y

SORE

Y1 0.46

Y2 0.69

Y3 0.52

Y4 0.67

Y5 0.68

Y6 0.77

Y7 0.79

Y8 0.75

Y9 0.66

Y10 0.63

Y11 0.51

Y12 0.68

Time used: 0.063 Seconds

ภาคผนวก จ
ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคม
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ด้วยโปรแกรมลิสเรล

ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

DATE: 5/3/2012

TIME: 23:00

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. Jöreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by

Scientific Software International, Inc.

7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100

Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.

Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140

Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005

Use of this program is subject to the terms specified in the

Universal Copyright Convention.

Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file D:\mythesis\new\FU.LPJ:

TI SOCIAL RESPONSIBILITY

!DA NI=17 NO=843 MA=CM

SY='D:\mythesis\new\FU.DSF'

SE

14 15 16 17 10 11 12 13 1 2 3 4 5 6 7 8 9 /

MO NX=9 NY=8 NK=3 NE=2 BE=FU GA=FI PS=SY TE=SY TD=SY

LE

SORES FSTU

LK

FFAM FSCH FSOC

FR LY(2,1) LY(3,1) LY(4,1) LY(6,2) LY(7,2) LY(8,2) LX(1,1) LX(2,1) LX(3,1)

FR LX(4,1) LX(5,2) LX(6,2) LX(7,2) LX(8,3) LX(9,3) BE(1,2) GA(1,1) GA(1,2)

FR GA(1,3) GA(2,1) GA(2,2) GA(2,3) TH(1,3) TH(1,4) TH(1,6) TH(1,8) TH(2,1)

FR TH(2,4) TH(2,5) TH(2,7) TH(3,1) TH(3,7) TH(3,8) TH(4,4) TH(5,1) TH(5,5)

FR TH(6,1) TH(6,2) TH(6,8) TH(7,2) TH(7,4) TH(7,6) TH(7,8) TH(8,4) TH(9,4)

FR TE(2,1) TE(3,1) TE(3,2) TE(4,2) TE(4,3) TE(5,1) TE(5,2) TE(5,3) TE(6,4)

FR TE(7,2) TE(8,1) TE(8,4) TE(8,5) TE(8,6) TE(8,7) TD(2,1) TD(3,1) TD(3,2)

FR TD(4,2) TD(4,3) TD(5,1) TD(5,2) TD(6,1) TD(6,2) TD(6,4) TD(7,2) TD(7,4)

FR TD(7,5) TD(7,6) TD(8,4) TD(8,6) TD(9,1) TD(9,4) TD(9,7) TD(2,1) TD(3,1)

FR TD(5,1) TD(6,1) TD(6,2) TD(7,2) TD(7,4) TD(7,6) TD(8,4) TD(9,4) TE(7,6)

VA 0.55 LY(1,1)

VA 0.54 LY(5,2)

PD

OU AM RS EF FS SC AD=OFF

TI SOCIAL RESPONSIBILITY

Number of Input Variables 17

Number of Y - Variables 8

Number of X - Variables 9

Number of ETA - Variables 2

Number of KSI - Variables 3

Number of Observations 843

TI SOCIAL RESPONSIBILITY

Covariance Matrix

	FAM	FRI	SCH	SOC	D1	D2
FAM	0.63					
FRI	0.33	0.49				
SCH	0.27	0.25	0.31			
SOC	0.39	0.37	0.37	0.84		
D1	0.25	0.20	0.20	0.32	0.39	
D2	0.24	0.21	0.19	0.35	0.26	0.40
D3	0.00	0.04	0.01	0.01	0.01	0.02
D4	0.18	0.17	0.17	0.23	0.25	0.23
A1	0.18	0.15	0.16	0.29	0.18	0.18
A2	0.22	0.17	0.15	0.25	0.15	0.16
A3	0.15	0.11	0.09	0.13	0.11	0.09
A4	0.21	0.18	0.17	0.32	0.21	0.19
B1	0.23	0.18	0.18	0.26	0.17	0.18
B2	0.19	0.19	0.18	0.25	0.19	0.16
B3	0.19	0.18	0.16	0.27	0.17	0.17
C1	0.19	0.17	0.16	0.27	0.23	0.19
C2	0.22	0.18	0.17	0.33	0.24	0.21

Covariance Matrix

	D3	D4	A1	A2	A3	A4
D3	0.27					
D4	0.03	0.37				
A1	0.00	0.15	0.32			
A2	0.02	0.13	0.16	0.37		
A3	0.03	0.11	0.10	0.22	0.40	
A4	0.01	0.16	0.20	0.22	0.15	0.35
B1	0.00	0.16	0.11	0.16	0.09	0.16
B2	0.01	0.18	0.13	0.14	0.10	0.18
B3	-0.01	0.17	0.12	0.14	0.09	0.14
C1	0.01	0.18	0.14	0.15	0.11	0.17
C2	0.01	0.18	0.17	0.17	0.10	0.19

Covariance Matrix

	B1	B2	B3	C1	C2
B1	0.48				
B2	0.25	0.37			
B3	0.18	0.24	0.49		
C1	0.17	0.18	0.15	0.35	
C2	0.18	0.17	0.20	0.23	0.41

TI SOCIAL RESPONSIBILITY

Parameter Specifications

LAMBDA-Y

	SORES	FSTU
FAM	0	0
FRI	1	0
SCH	2	0
SOC	3	0
D1	0	0
D2	0	4
D3	0	5

D4 0 6

LAMBDA-X

	FFAM	FSCH	FSOC
A1	7	0	0
A2	8	0	0
A3	9	0	0
A4	10	0	0
B1	0	11	0
B2	0	12	0
B3	0	13	0
C1	0	0	14
C2	0	0	15

BETA

	SORES	FSTU
SORES	0	16
FSTU	0	0

GAMMA

	FFAM	FSCH	FSOC
SORES	17	18	19
FSTU	20	21	22

PHI

	FFAM	FSCH	FSOC
FFAM	0		
FSCH	23	0	
FSOC	24	25	0

PSI

SORES FSTU

 26 27

THETA-EPS

FAM FRI SCH SOC D1 D2

 FAM 28
 FRI 29 30
 SCH 31 32 33
 SOC 0 34 35 36
 D1 37 38 39 0 40
 D2 0 0 0 41 0 42
 D3 0 43 0 0 0 44
 D4 46 0 0 47 48 49

THETA-EPS

D3 D4

 D3 45
 D4 50 51

THETA-DELTA-EPS

FAM FRI SCH SOC D1 D2

 A1 0 0 52 53 0 54
 A2 57 0 0 58 59 0
 A3 63 0 0 0 0 0
 A4 0 0 0 69 0 0
 B1 73 0 0 0 74 0
 B2 78 79 0 0 0 0
 B3 0 85 0 86 0 87
 C1 0 0 0 94 0 0
 C2 0 0 0 98 0 0

THETA-DELTA-EPS

	D3	D4
A1	0	55
A2	60	0
A3	64	65
A4	0	0
B1	0	0
B2	0	80
B3	0	88
C1	0	0
C2	0	0

THETA-DELTA

	A1	A2	A3	A4	B1	B2
A1	56					
A2	61	62				
A3	66	67	68			
A4	0	70	71	72		
B1	75	76	0	0	77	
B2	81	82	0	83	0	84
B3	0	89	0	90	91	92
C1	0	0	0	95	0	96
C2	99	0	0	100	0	0

THETA-DELTA

	B3	C1	C2
B3	93		
C1	0	97	
C2	101	0	102

TI SOCIAL RESPONSIBILITY

Number of Iterations = 18

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

	SORES	FSTU
	-----	-----
FAM	0.55	--
FRI	0.47	--
	(0.03)	
	17.92	
SCH	0.45	--
	(0.02)	
	19.97	
SOC	0.65	--
	(0.04)	
	17.02	
D1	--	0.54
D2	--	0.47
	(0.02)	
	23.78	
D3	--	0.02
	(0.02)	
	0.89	
D4	--	0.41
	(0.02)	
	21.68	

LAMBDA-X

	FFAM	FSCH	FSOC
	-----	-----	-----

A1	0.41	--	--
	(0.02)		
	21.81		
A2	0.43	--	--
	(0.02)		
	17.74		
A3	0.27	--	--
	(0.03)		
	10.24		
A4	0.48	--	--
	(0.02)		
	25.04		
B1	--	0.50	--
	(0.02)		
	21.39		
B2	--	0.49	--
	(0.02)		
	24.54		
B3	--	0.45	--
	(0.03)		
	15.20		
C1	--	--	0.46
	(0.02)		
	25.28		
C2	--	--	0.50
	(0.02)		
	25.01		

BETA

SORES FSTU

```

-----
SOES  --  0.82
      (0.16)
      5.03

```

```

FSTU  --  --

```

GAMMA

```

      FFAM  FSCH  FSOC
-----
SOES  0.18  0.31 -0.34
      (0.08) (0.06) (0.14)
      2.26  4.79 -2.40

```

```

FSTU  0.26  0.12  0.61
      (0.06) (0.06) (0.07)
      4.34  2.04  8.82

```

Covariance Matrix of ETA and KSI

```

      SOES  FSTU  FFAM  FSCH  FSOC
-----
SOES  1.08
FSTU  0.92  1.04
FFAM  0.79  0.80  1.00
FSCH  0.79  0.73  0.65  1.00
FSOC  0.76  0.90  0.75  0.72  1.00

```

PHI

```

      FFAM  FSCH  FSOC
-----
FFAM  1.00

FSCH  0.65  1.00
      (0.04)

```


17.86

FSOC	0.75	0.72	1.00
	(0.03)	(0.03)	
	23.43	25.24	

PSI

Note: This matrix is diagonal.

SORES	FSTU
-----	-----
0.19	0.19
(0.05)	(0.03)
3.91	5.55

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

SORES	FSTU
-----	-----
0.82	0.82

Squared Multiple Correlations for Reduced Form

SORES	FSTU
-----	-----
0.70	0.82

Reduced Form

	FFAM	FSCH	FSOC
	-----	-----	-----
SORES	0.40	0.41	0.16
	(0.07)	(0.07)	(0.08)
	5.94	6.21	2.08
FSTU	0.26	0.12	0.61
	(0.06)	(0.06)	(0.07)
	4.34	2.04	8.82

THETA-EPS

	FAM	FRI	SCH	SOC	D1	D2
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
FAM	0.30					
	(0.02)					
	13.26					
FRI	0.04	0.25				
	(0.02)	(0.02)				
	2.84	13.07				
SCH	0.00	0.02	0.09			
	(0.01)	(0.01)	(0.01)			
	0.28	1.83	8.05			
SOC	--	0.03	0.05	0.37		
	(0.01)	(0.01)	(0.03)			
	2.40	4.46	14.72			
D1	-0.03	-0.03	-0.02	--	0.09	
	(0.01)	(0.01)	(0.01)		(0.01)	
	-2.72	-3.57	-3.79		9.29	
D2	--	--	--	0.06	--	0.18
				(0.01)		(0.01)
				6.52		17.03
D3	--	0.03	--	--	--	0.01
	(0.01)					(0.01)
	3.87					1.22
D4	-0.02	--	--	-0.02	0.02	0.04
	(0.01)			(0.01)	(0.01)	(0.01)
	-2.48			-1.66	2.67	4.85

THETA-EPS

D3 D4

 D3 0.27
 (0.01)
 20.52

D4 0.02 0.20
 (0.01) (0.01)
 3.04 16.48

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

	FAM	FRI	SCH	SOC	D1	D2
	0.52	0.49	0.71	0.55	0.77	0.56

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

	D3	D4
	0.00	0.45

THETA-DELTA-EPS

	FAM	FRI	SCH	SOC	D1	D2
A1	--	--	0.01 (0.01) 2.40	0.08 (0.01) 6.87	-- (0.01) 4.15	0.03
A2	0.03 (0.01) 3.44	--	--	0.03 (0.01) 3.27	-0.03 (0.01) -4.82	--
A3	0.04 (0.01) 3.47	--	--	--	--	--
A4	--	--	--	0.07 (0.01) 7.34	--	--

B1	0.01	--	--	--	-0.03	--
	(0.01)				(0.01)	
	0.85				-4.03	
B2	-0.03	0.01	--	--	--	--
	(0.01)	(0.01)				
	-2.64	1.21				
B3	--	0.02	--	0.04	--	0.02
		(0.01)		(0.01)		(0.01)
		1.46		3.35		2.18
C1	--	--	--	0.05	--	--
				(0.01)		
				4.76		
C2	--	--	--	0.09	--	--
				(0.01)		
				7.84		

THETA-DELTA-EPS

	D3	D4
	-----	-----
A1	--	0.02
		(0.01)
		2.66
A2	0.01	--
	(0.01)	
	1.68	
A3	0.03	0.03
	(0.01)	(0.01)
	2.95	3.71
A4	--	--
B1	--	--

B2 -- 0.02
 (0.01)
 3.74

B3 -- 0.04
 (0.01)
 3.89

C1 -- --

C2 -- --

THETA-DELTA

	A1	A2	A3	A4	B1	B2
A1	0.15 (0.01) 15.07					
A2	-0.02 (0.01)	0.19 (0.02)				
A3	0.00 (0.01)	0.11 (0.01)	0.33 (0.02)			
A4	-- (0.01)	0.01 (0.01)	0.02 (0.01)	0.11 (0.01)		
B1	-0.03 (0.01)	0.01 (0.01)	--	--	0.23 (0.02)	
B2	0.00 (0.01)	0.00 (0.01)	--	0.02 (0.01)	--	0.12 (0.01)

	0.61	-0.37		2.78		10.25
B3	--	0.01	--	0.00	-0.05	0.02
		(0.01)		(0.01)	(0.01)	(0.01)
		1.11		-0.17	-3.62	1.22
C1	--	--	--	0.00	--	0.02
				(0.01)		(0.01)
				0.18		2.59
C2	0.02	--	--	0.01	--	--
	(0.01)			(0.01)		
	2.13			1.26		

THETA-DELTA

	B3	C1	C2
B3	0.29		
	(0.02)		
	12.72		
C1	--	0.13	
		(0.01)	
		13.81	
C2	0.04	--	0.16
	(0.01)		(0.01)
	3.89		14.21

Squared Multiple Correlations for X - Variables

A1	A2	A3	A4	B1	B2
0.52	0.50	0.18	0.67	0.53	0.66

Squared Multiple Correlations for X - Variables

B3	C1	C2
----	----	----

 0.41 0.62 0.61

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 51

Minimum Fit Function Chi-Square = 42.26 (P = 0.80)

Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 42.54 (P = 0.79)

Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 0.0

90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 9.68)

Minimum Fit Function Value = 0.050

Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.0

90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.011)

Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0

90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.015)

P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 1.00

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.30

90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.30 ; 0.31)

ECVI for Saturated Model = 0.36

ECVI for Independence Model = 25.26

Chi-Square for Independence Model with 136 Degrees of Freedom = 21238.55

Independence AIC = 21272.55

Model AIC = 246.54

Saturated AIC = 306.00

Independence CAIC = 21370.08

Model CAIC = 831.71

Saturated CAIC = 1183.76

Normed Fit Index (NFI) = 1.00

Non-Normed Fit Index (NNFI) = 1.00

Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.37

Comparative Fit Index (CFI) = 1.00

Incremental Fit Index (IFI) = 1.00

Relative Fit Index (RFI) = 0.99

Critical N (CN) = 1543.12

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.0045

Standardized RMR = 0.011

Goodness of Fit Index (GFI) = 0.99

Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.98

Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.33

TI SOCIAL RESPONSIBILITY

Fitted Covariance Matrix

	FAM	FRI	SCH	SOC	D1	D2
FAM	0.63					
FRI	0.33	0.49				
SCH	0.27	0.25	0.31			
SOC	0.39	0.37	0.37	0.84		
D1	0.24	0.21	0.20	0.33	0.39	
D2	0.24	0.20	0.19	0.35	0.26	0.40
D3	0.01	0.04	0.01	0.01	0.01	0.02
D4	0.18	0.18	0.17	0.23	0.25	0.24
A1	0.18	0.15	0.16	0.29	0.18	0.18
A2	0.22	0.16	0.15	0.25	0.16	0.16
A3	0.16	0.10	0.09	0.14	0.12	0.10
A4	0.21	0.18	0.17	0.32	0.21	0.18
B1	0.23	0.19	0.18	0.26	0.17	0.17
B2	0.19	0.19	0.17	0.25	0.19	0.17
B3	0.19	0.18	0.16	0.27	0.18	0.17
C1	0.19	0.17	0.16	0.28	0.22	0.19
C2	0.21	0.18	0.17	0.33	0.24	0.21

Fitted Covariance Matrix

	D3	D4	A1	A2	A3	A4
D3	0.27					
D4	0.03	0.37				
A1	0.01	0.15	0.32			
A2	0.02	0.14	0.16	0.37		

A3	0.03	0.12	0.11	0.23	0.40	
A4	0.01	0.16	0.20	0.22	0.15	0.35
B1	0.01	0.15	0.11	0.15	0.09	0.16
B2	0.01	0.17	0.14	0.13	0.09	0.18
B3	0.01	0.17	0.12	0.13	0.08	0.14
C1	0.01	0.17	0.14	0.15	0.09	0.17
C2	0.01	0.18	0.17	0.16	0.10	0.19

Fitted Covariance Matrix

	B1	B2	B3	C1	C2
B1	0.48				
B2	0.25	0.37			
B3	0.17	0.24	0.49		
C1	0.17	0.18	0.15	0.35	
C2	0.18	0.18	0.20	0.23	0.41

Fitted Residuals

	FAM	FRI	SCH	SOC	D1	D2
FAM	0.00					
FRI	0.00	0.00				
SCH	0.00	0.00	0.00			
SOC	0.00	0.00	0.00	0.00		
D1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
D2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
D3	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
D4	0.00	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.00
A1	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
A2	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00
A3	0.00	0.01	-0.01	-0.01	0.00	-0.01
A4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
B1	0.00	-0.01	0.00	0.00	0.00	0.01
B2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
B3	0.00	0.00	0.01	0.00	-0.01	0.00
C1	0.00	0.00	0.00	-0.01	0.00	-0.01
C2	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Fitted Residuals

	D3	D4	A1	A2	A3	A4
D3	0.00					
D4	0.00	0.00				
A1	-0.01	0.00	0.00			
A2	0.00	-0.01	0.00	0.00		
A3	0.00	-0.01	0.00	0.00	0.00	
A4	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
B1	0.00	0.01	0.00	0.00	0.01	0.00
B2	0.00	0.01	0.00	0.00	0.01	0.00
B3	-0.02	0.00	0.00	0.01	0.01	0.00
C1	0.01	0.01	-0.01	0.00	0.01	0.00
C2	0.00	-0.01	0.00	0.01	0.00	0.00

Fitted Residuals

	B1	B2	B3	C1	C2
B1	0.00				
B2	0.00	0.00			
B3	0.00	0.00	0.00		
C1	0.01	0.00	0.00	0.00	
C2	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Summary Statistics for Fitted Residuals

Smallest Fitted Residual = -0.02

Median Fitted Residual = 0.00

Largest Fitted Residual = 0.01

Stemleaf Plot

-16|9

-14|

-12|3

-10|4

- 8|7631

- 6|69531
 - 4|85197754310
 - 2|643229888776555543311000
 - 0|99997532110098877765555443222211111000
 0|133455566779999900111255555567789
 2|012348004479
 4|0014401156
 6|68123
 8|5
 10|3
 12|904
 14|8

Standardized Residuals

	FAM	FRI	SCH	SOC	D1	D2
FAM	0.63					
FRI	0.66	-0.01				
SCH	-0.96	0.49	0.26			
SOC	0.81	0.44	0.49	1.21		
D1	0.26	-0.74	-0.15	-0.66	-0.28	
D2	0.70	0.54	0.09	1.23	-0.65	-0.36
D3	-0.75	-0.24	-0.07	0.08	0.20	-0.75
D4	-0.88	-0.78	-0.05	-0.93	0.35	-1.77
A1	0.07	-0.02	-0.28	-0.33	0.67	0.49
A2	0.58	1.79	-1.07	0.27	-1.31	0.00
A3	-0.70	0.72	-1.39	-0.93	-0.30	-1.04
A4	-0.16	0.25	0.49	0.34	-0.99	0.86
B1	-0.58	-0.86	-0.36	0.18	1.59	0.77
B2	-0.66	-0.88	0.73	-0.52	-0.14	-0.82
B3	-0.46	-0.67	1.30	0.37	-1.14	-1.30
C1	0.13	0.57	-0.04	-1.69	1.08	-1.81
C2	0.87	-0.65	-0.60	-0.17	-0.65	0.22

Standardized Residuals

D3	D4	A1	A2	A3	A4

D3	-0.23					
D4	-1.49	-1.23				
A1	-0.62	-0.85	-0.12			
A2	-0.22	-1.81	-1.02	-0.23		
A3	-0.20	-1.64	-1.49	-1.15	-1.66	
A4	0.47	0.25	0.77	0.50	-0.11	-0.11
B1	-0.24	1.58	-0.02	0.47	0.48	-0.15
B2	0.48	1.93	-0.86	1.12	1.77	0.28
B3	-1.62	-1.43	-0.54	1.08	0.89	0.42
C1	0.92	1.38	-1.53	-0.49	1.76	-0.86
C2	-0.29	-1.00	-0.25	1.70	0.03	0.88

Standardized Residuals

	B1	B2	B3	C1	C2
B1	0.66				
B2	0.81	1.58			
B3	1.19	0.25	-0.62		
C1	0.83	1.07	0.10	-0.33	
C2	-0.30	-0.71	-0.92	-0.62	-1.00

Summary Statistics for Standardized Residuals

Smallest Standardized Residual = -1.81

Median Standardized Residual = -0.12

Largest Standardized Residual = 1.93

Stemleaf Plot

```

-18|11
-16|79642
-14|3993
-12|9103
-10|5474200
- 8|963328866652
- 6|8554107665552220
- 4|84296
- 2|6633009885443320

```


Expected Change for LAMBDA-Y

	SORES	FSTU
	-----	-----
FAM	--	0.14
FRI	--	0.02
SCH	--	-0.05
SOC	--	-0.03
D1	-0.04	--
D2	0.04	--
D3	-0.02	--
D4	-0.01	--

Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

	SORES	FSTU
	-----	-----
FAM	--	0.14
FRI	--	0.02
SCH	--	-0.05
SOC	--	-0.04
D1	-0.04	--
D2	0.04	--
D3	-0.02	--
D4	-0.01	--

Completely Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

	SORES	FSTU
	-----	-----
FAM	--	0.18
FRI	--	0.02
SCH	--	-0.10
SOC	--	-0.04
D1	-0.07	--
D2	0.07	--
D3	-0.03	--
D4	-0.01	--

Modification Indices for LAMBDA-X

	FFAM	FSCH	FSOC
	-----	-----	-----
A1	--	0.73	0.52
A2	--	0.55	0.00
A3	--	2.50	1.06
A4	--	0.47	0.06
B1	0.18	--	0.18
B2	0.68	--	0.00
B3	0.08	--	0.26
C1	2.11	0.73	--
C2	2.11	0.73	--

Expected Change for LAMBDA-X

	FFAM	FSCH	FSOC
	-----	-----	-----
A1	--	-0.06	-0.06
A2	--	0.18	0.00
A3	--	0.07	0.07
A4	--	-0.04	-0.03
B1	-0.03	--	0.03
B2	0.08	--	0.00
B3	-0.02	--	-0.04
C1	-0.09	0.04	--
C2	0.10	-0.04	--

Standardized Expected Change for LAMBDA-X

	FFAM	FSCH	FSOC
	-----	-----	-----
A1	--	-0.06	-0.06
A2	--	0.18	0.00
A3	--	0.07	0.07
A4	--	-0.04	-0.03
B1	-0.03	--	0.03
B2	0.08	--	0.00

B3	-0.02	--	-0.04
C1	-0.09	0.04	--
C2	0.10	-0.04	--

Completely Standardized Expected Change for LAMBDA-X

	FFAM	FSCH	FSOC
A1	--	-0.10	-0.11
A2	--	0.30	0.00
A3	--	0.11	0.10
A4	--	-0.08	-0.05
B1	-0.05	--	0.04
B2	0.13	--	0.00
B3	-0.03	--	-0.06
C1	-0.15	0.06	--
C2	0.15	-0.06	--

No Non-Zero Modification Indices for BETA

No Non-Zero Modification Indices for GAMMA

No Non-Zero Modification Indices for PHI

No Non-Zero Modification Indices for PSI

Modification Indices for THETA-EPS

	FAM	FRI	SCH	SOC	D1	D2
FAM	--					
FRI	--	--				
SCH	--	--	--			
SOC	--	--	--	--		
D1	--	--	--	0.01	--	
D2	0.13	0.35	0.10	--	0.01	--
D3	0.42	--	0.05	0.18	0.01	--
D4	--	0.78	0.06	--	--	--

Modification Indices for THETA-EPS

D3	D4
-----	-----

D3 --
 D4 -- --

Expected Change for THETA-EPS

	FAM	FRI	SCH	SOC	D1	D2
FAM	--					
FRI	--	--				
SCH	--	--	--			
SOC	--	--	--	--		
D1	--	--	--	0.00	--	
D2	0.00	0.00	0.00	--	-0.02	--
D3	-0.01	--	0.00	0.00	0.00	--
D4	--	-0.01	0.00	--	--	--

Expected Change for THETA-EPS

	D3	D4
D3	--	
D4	--	--

Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

	FAM	FRI	SCH	SOC	D1	D2
FAM	--					
FRI	--	--				
SCH	--	--	--			
SOC	--	--	--	--		
D1	--	--	--	0.00	--	
D2	0.01	0.01	-0.01	--	-0.05	--
D3	-0.02	--	0.00	0.01	0.00	--
D4	--	-0.02	0.00	--	--	--

Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

	D3	D4
D3	--	
D4	--	--

 D3 --
 D4 -- --

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	FAM	FRI	SCH	SOC	D1	D2
A1	0.00	0.01	--	--	1.80	--
A2	--	2.65	0.82	--	--	0.61
A3	--	0.17	0.66	0.34	0.03	1.21
A4	0.14	0.39	1.09	--	1.57	0.66
B1	--	0.89	0.28	0.47	--	0.09
B2	--	--	0.09	0.09	0.03	0.65
B3	1.04	--	2.08	--	0.64	--
C1	0.13	0.43	0.01	--	0.46	3.24
C2	1.05	0.54	0.35	--	0.00	0.79

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	D3	D4
A1	0.75	--
A2	--	4.03
A3	--	--
A4	0.21	0.63
B1	0.31	2.23
B2	1.08	--
B3	3.69	--
C1	0.28	1.78
C2	0.00	1.20

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	FAM	FRI	SCH	SOC	D1	D2
A1	0.00	0.00	--	--	0.01	--
A2	--	0.01	-0.01	--	--	0.01
A3	--	0.00	0.00	-0.01	0.00	-0.01

A4	0.00	0.00	0.01	--	-0.01	0.01
B1	--	-0.01	0.00	0.01	--	0.00
B2	--	--	0.00	0.00	0.00	-0.01
B3	-0.01	--	0.01	--	-0.01	--
C1	0.00	0.00	0.00	--	0.00	-0.01
C2	0.01	-0.01	0.00	--	0.00	0.01

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	D3	D4
	-----	-----
A1	-0.01	--
A2	--	-0.02
A3	--	--
A4	0.00	0.01
B1	-0.01	0.01
B2	0.01	--
B3	-0.02	--
C1	0.00	0.01
C2	0.00	-0.01

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	FAM	FRI	SCH	SOC	D1	D2
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
A1	0.00	0.00	--	--	0.03	--
A2	--	0.03	-0.02	--	--	0.01
A3	--	0.01	-0.01	-0.01	0.00	-0.02
A4	-0.01	-0.01	0.02	--	-0.02	0.01
B1	--	-0.02	-0.01	0.01	--	0.01
B2	--	--	0.01	-0.01	0.00	-0.01
B3	-0.02	--	0.03	--	-0.02	--
C1	-0.01	0.01	0.00	--	0.01	-0.03
C2	0.02	-0.01	-0.01	--	0.00	0.02

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	D3	D4
	-----	-----

A1	-0.02	--
A2	--	-0.04
A3	--	--
A4	0.01	0.01
B1	-0.01	0.03
B2	0.02	--
B3	-0.05	--
C1	0.01	0.02
C2	0.00	-0.02

Modification Indices for THETA-DELTA

	A1	A2	A3	A4	B1	B2
A1	--					
A2	--	--				
A3	--	--	--			
A4	--	--	--	--		
B1	--	--	0.01	0.53	--	
B2	--	--	1.08	--	--	--
B3	0.43	--	0.82	--	--	--
C1	1.37	2.57	3.93	--	0.37	--
C2	--	4.41	1.37	--	0.72	0.02

Modification Indices for THETA-DELTA

	B3	C1	C2
B3	--		
C1	0.05	--	
C2	--	--	--

Expected Change for THETA-DELTA

	A1	A2	A3	A4	B1	B2
A1	--					
A2	--	--				
A3	--	--	--			
A4	--	--	--	--		

B1	--	--	0.00	-0.01	--	
B2	--	--	0.01	--	--	--
B3	-0.01	--	0.01	--	--	--
C1	-0.01	-0.01	0.01	--	0.01	--
C2	--	0.02	-0.01	--	-0.01	0.00

Expected Change for THETA-DELTA

	B3	C1	C2
B3	--		
C1	0.00	--	
C2	--	--	--

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA

	A1	A2	A3	A4	B1	B2
A1	--					
A2	--	--				
A3	--	--	--			
A4	--	--	--	--		
B1	--	--	0.00	-0.02	--	
B2	--	--	0.02	--	--	--
B3	-0.02	--	0.02	--	--	--
C1	-0.03	-0.03	0.04	--	0.01	--
C2	--	0.04	-0.02	--	-0.02	0.00

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA

	B3	C1	C2
B3	--		
C1	0.01	--	
C2	--	--	--

Maximum Modification Index is 4.41 for Element (9, 2) of THETA-DELTA

TI SOCIAL RESPONSIBILITY

Factor Scores Regressions

ETA

	FAM	FRI	SCH	SOC	D1	D2
SORES	0.23	0.18	0.61	0.10	0.51	0.03
FSTU	0.08	0.12	0.38	-0.16	0.72	0.26

ETA

	D3	D4	A1	A2	A3	A4
SORES	-0.02	0.02	-0.01	0.10	-0.04	0.04
FSTU	-0.02	0.05	0.01	0.16	-0.07	0.09

ETA

	B1	B2	B3	C1	C2
SORES	0.10	0.11	0.02	-0.04	-0.05
FSTU	0.08	-0.03	-0.02	0.17	0.18

KSI

	FAM	FRI	SCH	SOC	D1	D2
FFAM	0.01	0.11	0.32	-0.33	0.32	0.06
FSCH	0.08	0.01	0.20	-0.06	0.29	0.01
FSOC	0.01	0.07	0.27	-0.32	0.37	0.19

KSI

	D3	D4	A1	A2	A3	A4
FFAM	-0.02	-0.09	0.50	0.40	-0.07	0.69
FSCH	0.01	-0.16	0.11	0.03	0.00	-0.04
FSOC	-0.01	-0.04	0.08	0.12	-0.05	0.14

KSI

	B1	B2	B3	C1	C2
FFAM	0.11	-0.11	0.07	0.11	0.06
FSCH	0.45	0.60	0.29	0.04	0.04

FSOC 0.11 0.01 0.02 0.54 0.53

TI SOCIAL RESPONSIBILITY

Standardized Solution

LAMBDA-Y

	SORES	FSTU
	-----	-----
FAM	0.57	--
FRI	0.49	--
SCH	0.47	--
SOC	0.68	--
D1	--	0.55
D2	--	0.48
D3	--	0.02
D4	--	0.41

LAMBDA-X

	FFAM	FSCH	FSOC
	-----	-----	-----
A1	0.41	--	--
A2	0.43	--	--
A3	0.27	--	--
A4	0.48	--	--
B1	--	0.50	--
B2	--	0.49	--
B3	--	0.45	--
C1	--	--	0.46
C2	--	--	0.50

BETA

	SORES	FSTU
	-----	-----
SORES	--	0.80
FSTU	--	--

GAMMA

	FFAM	FSCH	FSOC
SORES	0.18	0.30	-0.33
FSTU	0.26	0.12	0.60

Correlation Matrix of ETA and KSI

	SORES	FSTU	FFAM	FSCH	FSOC
SORES	1.00				
FSTU	0.87	1.00			
FFAM	0.76	0.79	1.00		
FSCH	0.76	0.72	0.65	1.00	
FSOC	0.73	0.88	0.75	0.72	1.00

PSI

Note: This matrix is diagonal.

SORES	FSTU
0.18	0.18

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	FFAM	FSCH	FSOC
SORES	0.38	0.39	0.16
FSTU	0.26	0.12	0.60

TI SOCIAL RESPONSIBILITY

Completely Standardized Solution

LAMBDA-Y

	SORES	FSTU
FAM	0.72	--
FRI	0.70	--
SCH	0.84	--
SOC	0.74	--

D1	--	0.88
D2	--	0.75
D3	--	0.03
D4	--	0.67

LAMBDA-X

	FFAM	FSCH	FSOC
A1	0.72	--	--
A2	0.70	--	--
A3	0.43	--	--
A4	0.82	--	--
B1	--	0.73	--
B2	--	0.81	--
B3	--	0.64	--
C1	--	--	0.79
C2	--	--	0.78

BETA

	SORES	FSTU
SORES	--	0.80
FSTU	--	--

GAMMA

	FFAM	FSCH	FSOC
SORES	0.18	0.30	-0.33
FSTU	0.26	0.12	0.60

Correlation Matrix of ETA and KSI

	SORES	FSTU	FFAM	FSCH	FSOC
SORES	1.00				
FSTU	0.87	1.00			

FFAM	0.76	0.79	1.00		
FSCH	0.76	0.72	0.65	1.00	
FSOC	0.73	0.88	0.75	0.72	1.00

PSI

Note: This matrix is diagonal.

SORES FSTU

-----	-----
0.18	0.18

THETA-EPS

	FAM	FRI	SCH	SOC	D1	D2
--	-----	-----	-----	-----	----	----

-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
FAM	0.48					
FRI	0.08	0.51				
SCH	0.01	0.06	0.29			
SOC	--	0.05	0.11	0.45		
D1	-0.06	-0.07	-0.07	--	0.23	
D2	--	--	--	0.11	--	0.44
D3	--	0.09	--	--	--	0.03
D4	-0.05	--	--	-0.03	0.06	0.10

THETA-EPS

D3 D4

-----	-----
D3	1.00
D4	0.08 0.55

THETA-DELTA-EPS

	FAM	FRI	SCH	SOC	D1	D2
--	-----	-----	-----	-----	----	----

-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
A1	--	--	0.04	0.15	--	0.08
A2	0.07	--	--	0.05	-0.08	--
A3	0.08	--	--	--	--	--
A4	--	--	--	0.14	--	--

B1	0.02	--	--	--	-0.07	--
B2	-0.05	0.02	--	--	--	--
B3	--	0.03	--	0.06	--	0.04
C1	--	--	--	0.08	--	--
C2	--	--	--	0.15	--	--

THETA-DELTA-EPS

	D3	D4
A1	--	0.05
A2	0.04	--
A3	0.09	0.07
A4	--	--
B1	--	--
B2	--	0.07
B3	--	0.09
C1	--	--
C2	--	--

THETA-DELTA

	A1	A2	A3	A4	B1	B2
A1	0.48					
A2	-0.04	0.50				
A3	0.00	0.29	0.82			
A4	--	0.03	0.05	0.33		
B1	-0.07	0.03	--	--	0.47	
B2	0.01	-0.01	--	0.06	--	0.34
B3	--	0.02	--	0.00	-0.10	0.04
C1	--	--	--	0.00	--	0.05
C2	0.04	--	--	0.03	--	--

THETA-DELTA

	B3	C1	C2
B3	0.59		

C1 -- 0.38
 C2 0.08 -- 0.39

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	FFAM	FSCH	FSOC
SORES	0.38	0.39	0.16
FSTU	0.26	0.12	0.60

TI SOCIAL RESPONSIBILITY

Total and Indirect Effects

Total Effects of KSI on ETA

	FFAM	FSCH	FSOC
SORES	0.40	0.41	0.16
	(0.07)	(0.07)	(0.08)
	5.94	6.21	2.08
FSTU	0.26	0.12	0.61
	(0.06)	(0.06)	(0.07)
	4.34	2.04	8.82

Indirect Effects of KSI on ETA

	FFAM	FSCH	FSOC
SORES	0.22	0.10	0.50
	(0.06)	(0.05)	(0.13)
	3.42	2.02	3.99

FSTU -- -- --

Total Effects of ETA on ETA

	SORES	FSTU
SORES	--	0.82
		(0.16)

5.03

FSTU -- --

Largest Eigenvalue of B*B' (Stability Index) is 0.676

Total Effects of ETA on Y

	SORES	FSTU
	-----	-----
FAM	0.55	0.45
	(0.09)	
	5.03	
FRI	0.47	0.39
	(0.03)	(0.08)
	17.92	5.04
SCH	0.45	0.37
	(0.02)	(0.07)
	19.97	5.13
SOC	0.65	0.54
	(0.04)	(0.10)
	17.02	5.23
D1	--	0.54
D2	--	0.47
	(0.02)	
	23.78	
D3	--	0.02
	(0.02)	
	0.89	
D4	--	0.41
	(0.02)	
	21.68	

Indirect Effects of ETA on Y

	SORES	FSTU
	-----	-----
FAM	--	0.45
		(0.09)
		5.03
FRI	--	0.39
		(0.08)
		5.04
SCH	--	0.37
		(0.07)
		5.13
SOC	--	0.54
		(0.10)
		5.23
D1	--	--
D2	--	--
D3	--	--
D4	--	--

Total Effects of KSI on Y

	FFAM	FSCH	FSOC
	-----	-----	-----
FAM	0.22	0.22	0.09
	(0.04)	(0.04)	(0.04)
	5.94	6.21	2.08
FRI	0.19	0.19	0.08
	(0.03)	(0.03)	(0.04)
	5.92	6.25	2.07

SCH	0.18	0.18	0.07
	(0.03)	(0.03)	(0.04)
	5.99	6.43	2.08

SOC	0.26	0.27	0.11
	(0.04)	(0.04)	(0.05)
	5.83	6.50	2.07

D1	0.14	0.06	0.33
	(0.03)	(0.03)	(0.04)
	4.34	2.04	8.82

D2	0.12	0.05	0.29
	(0.03)	(0.03)	(0.03)
	4.32	2.04	8.56

D3	0.00	0.00	0.01
	(0.01)	(0.00)	(0.01)
	0.88	0.82	0.89

D4	0.11	0.05	0.25
	(0.02)	(0.02)	(0.03)
	4.30	2.04	8.36

TI SOCIAL RESPONSIBILITY

Standardized Total and Indirect Effects

Standardized Total Effects of KSI on ETA

	FFAM	FSCH	FSOC
	-----	-----	-----
SORES	0.38	0.39	0.16
FSTU	0.26	0.12	0.60

Standardized Indirect Effects of KSI on ETA

	FFAM	FSCH	FSOC
	-----	-----	-----
SORES	0.21	0.09	0.48
FSTU	--	--	--

Standardized Total Effects of ETA on ETA

	SORES	FSTU
SORES	--	0.80
FSTU	--	--

Standardized Total Effects of ETA on Y

	SORES	FSTU
FAM	0.57	0.46
FRI	0.49	0.40
SCH	0.47	0.37
SOC	0.68	0.55
D1	--	0.55
D2	--	0.48
D3	--	0.02
D4	--	0.41

Completely Standardized Total Effects of ETA on Y

	SORES	FSTU
FAM	0.72	0.58
FRI	0.70	0.57
SCH	0.84	0.68
SOC	0.74	0.60
D1	--	0.88
D2	--	0.75
D3	--	0.03
D4	--	0.67

Standardized Indirect Effects of ETA on Y

	SORES	FSTU
FAM	--	0.46

FRI	--	0.40
SCH	--	0.37
SOC	--	0.55
D1	--	--
D2	--	--
D3	--	--
D4	--	--

Completely Standardized Indirect Effects of ETA on Y

	SORES	FSTU
	-----	-----
FAM	--	0.58
FRI	--	0.57
SCH	--	0.68
SOC	--	0.60
D1	--	--
D2	--	--
D3	--	--
D4	--	--

Standardized Total Effects of KSI on Y

	FFAM	FSCH	FSOC
	-----	-----	-----
FAM	0.22	0.22	0.09
FRI	0.19	0.19	0.08
SCH	0.18	0.18	0.07
SOC	0.26	0.27	0.11
D1	0.14	0.06	0.33
D2	0.12	0.05	0.29
D3	0.00	0.00	0.01
D4	0.11	0.05	0.25

Completely Standardized Total Effects of KSI on Y

	FFAM	FSCH	FSOC
	-----	-----	-----
FAM	0.28	0.28	0.11

FRI	0.27	0.28	0.11
SCH	0.32	0.33	0.13
SOC	0.29	0.29	0.12
D1	0.23	0.10	0.53
D2	0.19	0.09	0.45
D3	0.01	0.00	0.02
D4	0.18	0.08	0.41

Time used: 0.078 Seconds

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางชุตติมา ไชยสิทธิ์ เกิดเมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ.2523 สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา วิชาเอกวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2545 เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการวิจัย การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2554 ปัจจุบันรับราชการครูโรงเรียนพิเศษไชยชาญ “ตันติวิทยาภูมิ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5